СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ *САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА* ● ПИСАН *ИЈЕКАВСКИМ* ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 37 ● ДЕЦЕМБАР 2018. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ПРИЈЕПОЉЕ

ДРАГОЉУБ ЗИНДОВИЋ

Захваљујући Влади Србије вјерујемо у бољу будућност

ЛАУРЕАТ НАГРАДЕ *АВРАМОВ ШТАП* НА ВЕЧЕРИ ТРЕБИЊАЦА

МАТИЈА БЕЋКОВИЋ:

Дошло је вријеме у коме је херцеговачка Грачаница замијенила Ловћен!

СВЕЧАНОСТ ПОВОДОМ УПИСА ПЈЕВАЊА УЗ ГУСЛЕ НА РЕПРЕЗЕНТАТИВНУ ЛИСТУ УНЕСКА

Побједа темељне културе у времену лажи, фалсификата и покондирених тикава!

ДР ДАНКА ЛАЈИЋ МИХАЈЛОВИЋ, ПРВИ ЧЛАН ТИМА КОЈИ ЈЕ ПРИПРЕМАО ДОКУМЕНТАЦИЈУ ЗА КАНДИДАТУРУ

САВЕЗ ГУСЛАРА СРБИЈЕ ЈЕ КЉУЧНА ОРГАНИЗАЦИЈА И ЧУВАР ДРАГОЦЈЕНЕ ТРАДИЦИОНАЛНЕ УМЈЕТНОСТИ

МИОДРАГ ЛИНТА

Србија мора да призна ратни стаж борцима РСК за читаво вријеме рата

НИЧЕ ХРАМ У БАНСТОЛУ

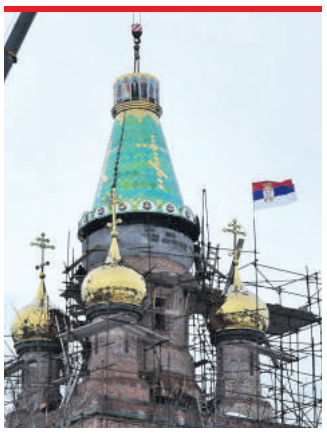

Постављене куполе на цркву Благе Марије

ПРОСЛАВА СТОГОДИШЊИЦЕ УЈЕДИЊЕЊА СРБИЈЕ И ЦГ

Вјечита идеја заједништва

» Храм Христовог Васкресења у Подгорици

СЕДМИ КОНГРЕС ПРИВРЕДНИКОВИХ СТИПЕНДИСТА И СРПСКЕ ОМЛАДИНЕ У ЗАГРЕБУ

ЛУНИЋ: Хвала Србији која је највећи донатор Привредникових стипендиста

УВОДНИК

» Пише: *Трифко Ђоровић*

Поуздани пријатељ у несигурним временима

Дошли смо до краја године коју су обиљежили велики јубилеји. Прије сто година Србија је као побједник изашла из Великог рата, а исте године Војводина и Црна Гора су се ујединиле са Србијом. Пред земљом која је стоички поднијела силне жртве и изазвала дивљење слободарског свијета смијешила се свијетла будућност. Међутим, данас, вијек касније, све дјелује супротно.

Србија је без сумње дала највећи улог у стварању заједничке државе. Можда се тиме може правдати чињеница да једино Србија никад није ни спровела референдум о стварању сопствене државе, већ се до тога стигло након опште сецесије и коначног одласка „другог ока у глави" Црне Горе. **Братски народи из некадашње СФРЈ у много чему се разликују, данас су сложни и уједињени само кад треба заједно да искажу изражену антисрпску политику.** Док нове генерације Срба у трци за бољим животом и комформизмом једину вриједност виде у новцу вјештачке балканске нације у недостатку своје отимају српску културну баштину.

И након свих историјских лекција Срби се труде на сваком кораку да се никоме не замјере. Бивша браћа из региона су добродошла у Србији, а гостољубиви домаћини не брину само да послуже најбољу храну и пиће већ се итекако води рачуна о сваком детаљу. Не потежу се осјетљива питања, избјегавају се родољубиве пјесме, политичке теме... Осјећа се на сваком кораку та помало мазохистичка потреба за додворавањем онима који нас не воле. **Знајући какво искуство имамо са „братским" народима намеће се питање да ли уопште имамо комшије на које се можемо ослонити?**

Постоји земља коју ријетко кад помињемо, а са којом смо 1841. године успоставили дипломатске односе и у њој отворили амбасаду.

Историја дипломатије каже да је први амбасадор Краљевине Југославије Јован Дучић био постављен баш у овој земљи. Одатле су коријене вукле и двије српске краљице Наталија и Марија. Док су многе наше комшије потрчале да што прије признају лажну државу Косово, ова земља је примјер да се сваки став може одбранити. Мада је чланица ЕУ и НАТО ова земља упркос многобројним притисцима још увијек има снаге да каже НЕ. Ова земља била је позната и по суздржаном односу током распада СФРЈ не желећи да нашкоди својим комшијама Србима. Републике бивше Југославије је признала тек након што су то урадиле УН. **У овој земљи сваког 21. новембра обиљежава се Дан српског језика што је регулисано законом.** Од ове земље српска ћирилица је позајмила слово Џ. Мада не припадају словенским народима у овој земљи живи 87% православних вјерника који се неријетко могу срести на ходочашћима у обиласку српских светиња.

Ова земља је такође свечано прославила свој велики национални празник – 1. децембар. Ове године посебно свечано, јер је то била стогодишњица њиховог уједињења. Зато, не додворавајмо се „братским"народима, најприје **поштујмо наше добре комшије и то онако како је то радио кнез Михаило.** Позлаћена сабља коју је поклонио њиховом владару кнезу Александру Јоану Кузи чува се као један од највриједнијих експоната у Националном музеју, а на њој пише **„Поузданом пријатељу у несигурним временима".**

Поштујмо Румунију, као што и она поштује нас.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: ***Савез Срба из региона***
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
Лектор: **Драгана Бокун**
Веб администратор: **Милисав Шапић**
Редакција: **Жељко Ђекић, Сњежана Станишић и Јелена Рокнић**
Сарадници: **Боро Ркман (Хрватска), Весна Вуковић, Ратко Бубало, Шпиро Лазиница (правни савјети)**
Адреса: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820–250, 021/6613–600**
Сајт: **www. ssr. org. rs**
Тираж: **31.000 примјерака**
Дизајн и прелом: **Студио *Хум*, Барајево**
Штампа: **Штампарија *Графопродукт,*** Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
Рукописи и фотографије се не враћају.
ISSN 2466-3476

Штампање Српског кола помогли су Министарство културе и информисања Републике Србије, Комесаријат за избеглице и миграције, Град Београд, Град Сомбор, Општина Пријепоље, Општина Чока и Општина Инђија

МИОДРАГ ЛИНТА У КАРЛОВЦУ РАЗГОВАРАО СА ВЛАДИКОМ ГЕРАСИМОМ

» Миленко Анђелић, јереј Дарко Дугоњић, Миодраг Линта, Епископ Герасим, Миле Шапић, протојерер-ставрофор Радослав Анђелић и ђакон Будимир Кокотовић

СПЦ једина може да сачува српску имовину у Хрватској

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта посјетио је, 14. децембра 2018. године, епископа горњокарловачког Герасима у владичанском двору у Карловцу. Том приликом, разговарали су о тешком положају преосталих Срба у Епархији, као и изградњи православне цркве у Вргинмосту, за коју је, након посјете предсједника Александра Вучића овом крају, почетком године, средства обезбиједила Влада Србије. На састанку се разговарало и о могућностима обнове православних светиња у другим дијеловима Епархије горњокарловачке, а посебна пажња посвећена је теми заштите пољопривредног земљишта протјераних Срба и других оштећених грађана који живе ван Хрватске.

» Миодраг Линта и владика Герасим разговарали о градњи цркве у Вргинмосту

Владика Герасим упознао је Линту и његове сараднике, са тренутном ситуацијом у Епархији горњокарловачкој наводећи да се народ, а самим тим и СПЦ, налазе у доста тешкој ситуацији.

ОБНОВЉЕНА ЦРКВА У КАРЛОВЦУ

Ипак има и позитивних примјера као што је обнова Саборне Цркве Светог Николаја у Карловцу која је током рата два пута, 1991. и 1993. године, била минирана. Данас ова црква, највећа у Епархији горњокарловачкој, изгледа прелијепо, а ујутро и увече су свакодневне службе, док недјељом и празником литургију служи владика лично. Осим цркве, у фази завршетка је и владичански двор, постављен је и видео надзор, јер је било неколико инцидентних ситуација, а на прољеће би требало да се постави и ограда, чиме би се овај православни комплекс у центру Карловца у потпуности ставио у функцију. Владика Герасим затекао је у Епархији 11 свештеника, данас их има више него двоструко, двадесет четири.

Линта је владику Герасима обавијестио да постоји иницијатива о обнови православне цркве у Перни, да је у изради њен пројекат, а била би изграђена на мјесту цркве из давне 1789. године. Сљедеће године обиљежава се 230 година од изградње прве светиње у овом селу. Парохија Перна обухвата села Перну, Пецку, Пољане и Црни Поток.

УСТУПИТИ ЗЕМЉУ ЦРКВИ

У наставку разговора, Линта и епископ Герасим, су се усагласили да наша Црква треба да има далеко активнију улогу у очувању српске земље на овим просторима.

– Од завршетка рата 1995. године, до данас, Хрватска је отела више од 800 хиљада катастарских парцела пољопривредног земљишта грађанима српске националности – рекао је Линта и додао да би сваком протјераном Србину и сваком другом оштећеном грађанину требало пружити правну помоћ да своју земљу врати у посјед.

Линта је предложио да у случају да Срби нису у стању да обрађују своју земљу, јер живе изван Хрватске, треба им омогућити да је могу дати, ако желе, на коришћење, на одређени временски период, Српској православној цркви. На крају састанка, договорено је да Линта са овим приједлогом упозна и митрополита загребачко-љубљанског Порфирија, као и остале владике чија се сједишта Епархија налазе на подручју Хрватске, како би црквени великодостојници заузели јединствен став о овој проблематици.

Прије одласка из Карловца, владика је са Линтом и његовим сарадницима, обишао Цркву Светог Николаја, гдје су се гости могли увјерити да је она поново заблистала у пуном сјају.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

СРБИЈА ДАЈЕ И ВИШЕ ОД ОБЕЋАНОГ

Линта је пренио епископу Герасиму поруку да ће одобрена средства Владе Србије за изградњу цркве у Вргинмосту бити додатно повећана, због подводног земљишта на којем би требало да се она гради. Очекује се да ће већ на прољеће бити и ударени темељи цркве, са пилонима, чиме се поскупљује њена изградња. Планира се да би са грубим радовима црква могла бити изграђена већ наредне године. Црква би имала 80 квадратних метара, док би звоник заузимао 20 квадратних метара. Слична црква оваквог типа изграђена у стилу грчке базилике већ постоји у Пули.

ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ УСТОЛИЧИО ГЕРАСИМА

Епископ Герасим (Поповић) рођен је 15. фебруара 1972. у Горњем Липљу код Теслића. Завршио је Богословију Св. Три Јерарха у манастиру Крка (1993), а потом Московску духовну академију (1998). Епископ далматински Фотије (Сладојевић) одликује га чином архимандрита. Као старјешина манастира Крка залагао се за обнову богословије у којој је и предавао од њеног обнављања (2001). Свети архијерејски сабор га је изабрао за епископа горњокарловачког дана 19. маја 2004, а хиротонисан је 25. јула исте године. Хиротонију је извршио патријарх српски Павле у манастиру Гомирје уз саслужење: архиепископа охридског и митрополита скопског Јована, архиепископа цетињског и митрополита црногорско-приморског Амфилохија, митрополита загребачко-љубљанског Јована, митрополита добробосанског Николаја, митрополита пловдивског Николаја (Бугарска православна црква), епископа сремског Василија, епископа бачког Иринеја, епископа бихаћко-петровачког Хризостома, епископа осјечкопољског и барањског Лукијана, епископа средњоевропског Константина, епископа врањског Пахомија, епископа западноевропског Луке, епископа шумадијског Јована, епископа славонског Саве, епископа далматинског Фотија, епископа будимљанско-никшићког Јоаникија, епископа западноамеричког Максима, епископа јегарског Порфирија, епископа умировљеног захумско-херцеговачког и приморског Атанасија.

ЛИНТА И МАРКОВИЋ ПОСЈЕТИЛИ СРПСКУ КУЋУ У ПОДГОРИЦИ

СИМБОЛ ОДНОСА СРБИЈЕ ПРЕМА СВОМ НАРОДУ

Приликом недавне посјете Подгорици Миодраг Линта, предсједник Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону, и члан Одбора Александар Марковић, посјетили су *Српску кућу* у којој их је примио извршни директор Емило Лабудовић и његов замјеник Радосав Јокић. Била је то прилика да домаћини упознају представнике Скупштине Србије шта је урађено у посљедњих 20 мјесеци од када је ова установа основана и шта је потребно још учинити.

» Радослав Јокић, Мила Батрићевић, Александар Марковић, Миодраг Линта, Бећир Вуковић, Бранка Симоновић и Емило Лабудовић

Отварањем ове институције, српске организације, интелектуалци, умјетници, књижевници и други ствараоци, су добили простор у коме на квалитетан начин могу да представе остварења и достигнућа српског народа у Црној Гори. Зграда у којој је смјештена *Српска кућа* налази се у центру Подгорице, а средства у износу од 3,7 милиона евра за њену куповину издвојила је Влада Србије. У оквиру куће, у завршној фази су радови на уређењу просторија за пресељење Српског радија и телевизије. У једном дијелу, свој простор је пронашао и информативни портал ИН4С, а на два спрата и сутерену, налази се низ мултифункционалних сала за одржавање изложби, округлих столова, конференција за медије, док се дио њих може користити и за једнократно издавање, као један од могућих додатних средстава за финансирање ове установе. Актуелна власт, као и све остало што има српски префикс, није добро дочекала, тако да се ново руководство на чијем се челу налази Емило Лабудовић, одмах по отварању, нашло у спору са државом око повраћаја ПДВ-а у износу од 470 хиљада евра, а о томе би требало да расправља и Управни суд Црне Горе.

НЕДОСТАЈУ САДРЖАЈИ ИЗ СРБИЈЕ

Емило Лабудовић је изразио захвалност Влади Србије и њеном односу према проблему са којим су се сусретали српски ствараоци у Црној Гори.

– Већина наших удружења се окупљала по неким подрумима, гаражама и да није било Митрополије црногорско-приморске, која је за веће скупове отварала своје просторе, ми се фактички не бисмо имали гдје састати. Са овим зградом добили смо једну крунску адресу, простор широм отворен за све ствараоце, институције, удружења, односно све облике културног и интелектуалног стваралаштва Срба у Црној Гори. Ова кућа представља симбол односа Србије према свом народу у Црној Гори. Када ускоро истакнемо натпис да је то српска кућа, ставимо српску заставу, јер на то имамо право. Када то види, сваком Србину, овдје, ће бити широм отворено срце и имаће спознају да Србија као наша матица, што је за нас Србе неспорно, а у најмању руку као сестринска држава, води рачуна о нама – рекао је Лабудовић, додајући да је ово највећа донација, од краља Александра, уложена од стране Србије у Црну Гору.

Друга велика ствар је у томе што се овај репрезентативни простор од три хиљаде шесто квадратних метара налази у центру Подгорице и тиме још више добија на значају. Влада Србије за ово здање издвојила је 3,7 милиона евра, а недавно је помогла са још 100 хиљада евра, како би се покрили неки дугови и уредио овај простор.

– Постоји отпор званичне државе у функционисању *Српске куће* као фирме. Он је некад директан и отворен, али је више прикривен. Непосредно након куповине, марта 2017. године, када смо исплатили фирму која је газдовала овом зградом, припадао нам је повратак ПДВ-а у износу од 470 хиљада евра. Од тих средстава смо планирали да се опреми *Српска кућа* и да се иницијално помогну значајније српске организације, да се постави неки фундамент на коме би оне почеле да функционишу и да се то касније дограђује. Међутим, држава не жели да врати та средства, ма колико закон био на нашој страни. Због тога смо покренули спор пред Управним судом Црне Горе, у чији позитиван исход сумњамо – наставља Лабудовић.

Он сматра да недостају програмски садржаји из Србије.

– План је да се што више таквих садржаја прикаже публици у Подгорици, а посредством *Српске куће* и у другим градовима у Црној Гори. РТС-у је понуђен простор за дописништво, а за све оне спремне за сарадњу на културном и умјетничком плану, врата овог здања су широм отворена – поручује Лабудовић

ПРЕД ЗВАНИЧНИМ ОТВАРАЊЕМ

У *Српској кући* тренутно има шесторо запослених људи. Сам Лабудовић је извршни директор, али како нам је рекао, нема плаћене доприносе. Запослен је домар, а по уговору о дјелу запослене су двије жене у администрацији и двије спремачице, а ту је и Радосав Јокић, замјеник директора задужен за правне послове.

Тренутно у *Српској кући* своје просторије имају Српски национални савјет, који ради на уређењу простора за Српски радио, телевизију, новине и свој портал и располагаће са око 300 квадрата. Ту су још Институт за српску културу на чијем челу је др Будо Алексић, Удружење књижевника Црне Горе, предвиђен је простор и за Матицу српску, затим за часопис *Српски југ*, док се у сутеренским просторијама налази портал ИН4С.

– У зависности од врсте активности и процјене оснивача, простор ће добијати свако онај ко својим дјелом и остварењима то буде заслужио, а покушаће да се избјегне да неко уђе у овај простор само да би био ту – рекао нам је Радосав Јокић.

Обилазећи зграду имали смо прилике увјерити се у заиста репрезентативне просторе, од изложбених салона до мултимедијалних сала за разне промоције и конференције. Стабилизацијом финансија стекли би се услови за пријем нових људи из културних дјелатности који би се бавили осмишљавањем програма, али за то ће бити потребно још времена. По обиласку изашли смо испред зграде и чули причу како руководству куће није дозвољено да постави своју рекламу, односно заставу на јарбол на њеном крову.

– То су оне прикривене радње власти. Ми смо са *Хеленик петролеумом*, са којим дијелимо простор, имали договор да они на чело зграде поставе своју рекламу и име, док бисмо ми то урадили са друге стране зграде. Пошто нам то наравно дозвољава закон. Нажалост, само што је челник ове фирме усмено пристао на то, истог дана није нам дао писмену сагласност. Претпостављамо да му је неко сугерисао да изврши опструкцију. Тако да ми чекамо да се то врло брзо ријеши, а уколико се то не одобри, спремни смо да предузмемо одређене законске кораке, да се и њихова фирма скине, а и да позовемо Србе из Црне Горе да бојкотују куповину горива на њиховим пумпама. Надам се да до тога неће доћи, већ да ће се натпис са именом *Српска кућа* ускоро наћи на врху зграде, као и српски барјак чиме бисмо, као што смо рекли на почетку разговора, разгалили срца сваком Србину кад то буде угледао – закључио је Емило Лабудовић, позивајући нас на скорашње званично отварање овог културног комплекса.

На крају посјете, Линта и Марковић, поздравили су све оно што је до сада урађено и подржали предложене програме.

Рекли су да ће у границама својих могућности помоћи у даљим активностима и да ће о свему извијестити ресорно министарство, Владу и кабинет предсједника Републике Србије. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

ОСНИВАЧИ И ВЛАСНИЦИ

Српска кућа Д.О.О је основана као привредно предузеће које је у власништву 27 српских интелектуалаца и националних радника из Црне Горе – академик проф. др Зоран Лакић, проф. др Божидар Бојовић, проф. др Ново Вујошевић, Ранко Јововић, проф. др Владимир Божовић, проф. др Драго Перовић, др Страхиња Булајић, др Момчило Вуксановић, др Будимир Алексић, др Вукић Илинчић, др Василије Радуловић, Славен Радуновић, Милутин Ђукановић, Новица Ђурић, Гојко Раичевић, Владислав Бојовић, Блажо Паповић, Веселин Ракчевић, Бећир Вуковић, Милорад Кадић, Перо Радоњић, Небојша Стругар, Наташа Јеврић, Жељко Комненовић, Горан Киковић, Драгица Перовић и директор Емило Лабудовић. Према ријечима Лабудовића, у статуту фирме стоји, да нико нема права изласком из предузећа затражити свој дио, као и да након његовог одласка не може неко да га наслиједи.

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

HCIT

Србија
21000 Нови Сад
Војвођанских бригада 17
телефон:021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;
сајт: www.hcit.rs

Новине које је донио нови закон о пензијском и инвалидском осигурању за пензионере из ФБиХ

- **Више луца која су остварила дио или укупан стаж пензионог осигурања на подручју Федерације БиХ, обратили су нам се са питањем шта доноси нови Закон о пензијском и инвалидском осигурању Федерације БиХ, који је ступио на снагу 1. марта 2018. године?**

Особама које су пензионисане до 31. јула 1998. године, пензије по рјешењу повећавају се за 10 посто, док се корисницима који су пензионисани од 01. августа 1998. године до 31. децембра 2007. године пензије повећавају за 5 посто.

Уводи се бодовни систем обрачуна пензија. Висина пензије ће зависити од броја бодова које осигураник прикупи у току свог радног стажа. Бодови се рачунају тако што се свака година радног стажа, у којој је осигураник био пријављен барем један мјесец, његова плата дијели са просјеком плата СР БиХ или ФБиХ за ту годину. Укупан збир бодова којег радник оствари у току свог радног вијека множи се вриједношћу општег бода, који за 2018. годину износи 14 конвертибилних марака. Уколико је радник у току свих 12 мјесеци у току једне године имао плату која је једнака просјечној плати у тој години, онда за ту годину радног стажа добије један бод. У зависности од висине плате радник за неку годину може добити више или мање од једног бода. Тај број се исказује са 7 децимала.

Минимална граница за одлазак у старосну пензију је 65 година живота и 15 година стажа осигурања, односно 20 година пензијског стажа. До усвајања тог новог закона услов за одлазак у старосну пензију је био 65 година живота и најмање 20 година стажа осигурања.

За одлазак у пријевремену старосну пензију у 2018. години је: за мушкарце 35 година стажа осигурања и 60,5 година живота, док је за жене услов 30,5 година стажа осигурања и 55,5 година живота. Ова граница ће се помјерати сваке године за пола године стажа и пола године живота док се не досегне граница од 40 година стажа осигурања. Ранији одлазак у пензију дестимулираће се пеналима од 4 посто за број година живота мањи од 65.

Стимулисаће се останак у сфери рада са 2 посто годишње и укључивање бодова за обрачун пензије и преко 40 година стажа.

Нико од резидената ФБиХ (особа које живе на подручју ФБиХ), према новом, али и према старом закону, не може имати пензију мању од износа 326 конвертибилних марака, без обзира на висину плате или број година радног стажа, наравно, под условом да испуњава основне услове за одлазак у пензију, а то је 65 година живота и 15 година стажа осигурања. Такође, нико од резидената ФБиХ који оствари 40 година стажа осигурања не може имати пензију мању од 434 конвертибилне марке.

Ове, као и остале пензије су, по слову Закона, усклађене, то јест повећане 15.04.2018. године са важењем од ступања на снагу овог закона, што значи од 01.03.2018. године. Усклађивање ће се вршити сваке године 15.04. за пензије на исплати до краја претходне године, по такозваној „швајцарској формули", коефицијентом који се добије као збир половине коефицијента индекса потрошачких цијена (приближно трошкова живота) и половине индекса пораста реалног бруто друштвеног производа.

Исплату пензија гарантује буџет ФБиХ, без обзира на висину прикупљених доприноса, уз пријелаз исплате на трезор у року од двије године.

ПРИПРЕМИО: ШПИРО ЛАЗИНИЦА, ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИ-А НОВИ САД

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, *Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртком и од 16 до 20 сати.*

Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Сомбору и Суботици.

О времену рада правног савјетника ХЦИТ-а у овим мјестима информишите се на број 063 78 99 215.

ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

У ПОДГОРИЦИ ОДРЖАНА ЦЕНТРАЛНА ПРОСЛАВА СТОГОДИШЊИЦЕ ПОДГОРИЧКЕ СКУПШТИНЕ И УЈЕДИЊЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

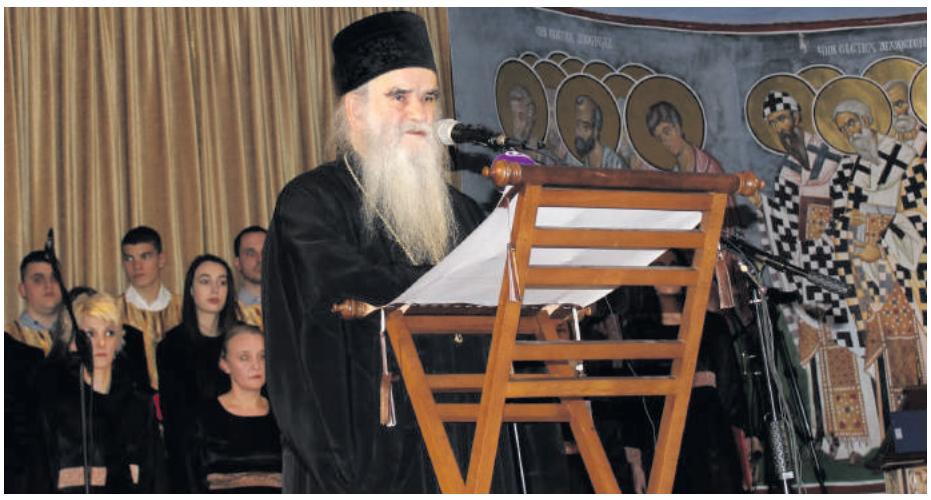

» КРИПТА ХРАМА ВАСКРЕСЕЊА У ПОДГОРИЦИ: Андрија Мандић, Мило Божовић, Зоран Бингулац, Митрополит Амфилохије,епископ Јоаникије, Миодраг Линта и Александар Марковић

Не повампирујте мржњу и братоубилаштво

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

У Храму Христовог Васкрсења у Подгорици 1. децембра 2018. године одржана је централна прослава стогодишњице Велике (Подгоричке) народне скупштине српског народа и уједињења Србије и Црне Горе.

Ријечима „не повампирујете мржњу и братоубилаштво", митрополит црногорско –приморски Амфилохије, прозвао је актуелну власт у Подгорици, напомињући да су они до 1997. године били Срби и заједно са Црквом градили велелепни храм у чијој крипти је одржан овај величанствени скуп.

ВРАТИМО СЕ ИЗВОРНОЈ ЦРНОЈ ГОРИ

Црквени хор *Свети великомученик Станко* из Никшића, под диригентском палицом Ленке Дурутовић, отворио је скуп некадашњом химном Црне Горе *Онамо, намо*.

Водитељ програма Драган Алорић нагласио је да одлуке Велике народне скупштине српског народа у Црној Гори спадају у најсвјетлије и најзнаменитије догађаје српског народа уопште, позивајући његово високо преосвештенство митрополита црногорско-приморског др Амфилохија Радовића да благослови овај скуп и поздрави његове учеснике.

– Мада ће се многи запитати откуд ја овдје, морам им рећи да ми је то дужност као насљедника Митрофана Бана који 1916. године, када је наш велики краљ Никола напустио Црну Гору то није урадио, остао је на Цетињу. Митрофан Бан је 1918. године послао телеграм Подгоричкој скупштини подржавајући уједињење двије српске краљевине, догађај који вечерас, на свечан начин, обиљежавамо, и ја не видим другу могућност него да у име Митрополије црногорско –приморске будем присутан овдје – рекао је, у уводној бесједи, митрополит Амфилохије, додајући да ту обавезу нарочито има и као насљедник Гаврила Дожића, каснијег патријарха српског.

КОНТИНУИТЕТ БЕЗБОЖНИКА КОЈИ СУ УБИЛИ 129 СВЕШТЕНИКА И МИТРОПОЛИТА ЈОАНИКИЈА

Православна црква је темељ ове државе и она је створила ову државу, али данашња власт ради на томе да се она уништи, под видом борбе против српске цркве. Митрополија црногорско-приморска већ 800 година постоји и ради свој посао, констатовао је митрополит Амфилохије.

– Садашња секуларна власт Црне Горе је антицрквена власт, настала из оне безбожне власти која је убила 129 најбољих свештеника и митрополита Јоаникија, коме ни данас гроба не знамо. Кад сам дошао овдје, деведесетих година, затекао сам свега десет активних свештеника у цијелој Црној Гори. Захваљујући народу који је вјеровао у Цркву и Бога, обновљен је живот митрополије и ми сада имамо преко стотину свештеника и не знам коме је у интересу да се сада поново наставља насиље над црквом. То насиље продубљује раскол овога народа – истакао је митрополит Амфилохије, додајући да је у недавно усвојеној Резолуцији у Скупштини Црне Горе директно нападнута и Црква, подсјетивши њене доносиоце да је одлука о обнови Пећке патријаршије, независна од Подгоричке скупштине и да то није била политичка већ црквена одлука.

КО ЈЕ ИЗДАО НАРЕДБУ ДА СЕ ПОДГОРИЦА СРАВНИ СА ЗЕМЉОМ

Коментаришући најаве одузимања имовине Митрополији црногорско-приморској, он је рекао да Црква само тражи да је оставе на миру.

– Црква ништа друго не тражи, него да је оставе на миру и народу, себе ради, Бога ради, душе своје ради. За мене су сви они који живе у Црној Гори једнаки, ја их поштујем и волим и то ми је дужност и обавеза као човјека Цркве, јер Црква не прави разлику међу људима, међу нацијама. Ја се у Бога надам да ће овај трагични догађај у Скупштини Црне Горе помоћи да се вратимо себи и једни другима, и изворној Црној Гори – наставио је митрополит своју бесједу.

Говорећи о подизању споменика Јосипу Брозу Титу у Подгорици, митрополит је рекао да би било боље да је споменик подигнут Мусолинију, јер је по његовим ријечима, он мање зла Подгорици направио. Митрополит је то поткрепио чињеницом да је по наредби Броза и Пеке Дапчевића Подгорица од стране савезничких авиона сравњена са земљом и да је тада погинуло преко пет хиљада људи. Антифашизам је био позитиван, али су га Титови сљедбеници искористили за обрачун са неистомишљеницима и идеолошку подјелу народа, коју данашња власт, на челу са Ђукановићем, намеће као националну.

– Ја вас све молим, вас који сте овдје, и ове који су сад на власти, немојте на братоубилаштву и мржњи да градите будућност ове физички мале, али по духу и вриједностима велике Црне Горе. Ту, прије свега, мислим на оне који су истога поријекла, истих очева, истих ђедова – закључио је своју бесједу митрополит Амфилохије.

У крипти Храма Христовог Васкресења окупило се више од хиљаду људи, међу којима и амбасадор Србије у Црној Гори Зоран Бингулац, Миодраг Линта предсједник и Александар Марковић, члан Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону, посланици Демократског фронта у Скупштини Црне Горе, на челу са једним од лидера Андријом Мандићем, предсједник Праве Црне Горе, Марко Милачић, епископ будимљанско- никшићки Јоаникије и велики број свештенства и монаштва Митрополије црногорско-приморске.

КЉУЧЕВИ ДЕЧАНА ПРЕДАТИ МИТРОПОЛИТУ ГАВРИЛУ

Митрополит Амфилохије говорио је о уједињењу Црне Горе са Србијом, стварању Краљевине СХС, комунистичке Југославије, па све до распада Савезне Републике Југославије 2006. године, наглашавајући „...да није било Подгоричке скупштине, која је уградила себе у то јединство, не би било каснијих уједињена и држава на овим просторима, а да ли је то било здраво, или није, то ће историја да суди".

– Краљ Никола је послије ослобођења Пећи и Дечана, који су постали дио Црне Горе, предао кључеве манастира Дечана и Пећке патријаршије тадашњем митрополиту Пећке патријаршије Гаврилу и оставио их у ћивоту Светог Петра Цетињског. Тиме је потврдио у ствари какав је у то вријеме био дух Црне Горе – казао је митрополит Амфилохије, наводећи да се још тада говорило о уједињењу двије српске државе.

ЛИНТА И МАРКОВИЋ ПРЕДСТАВЉАЛИ СКУПШТИНУ СРБИЈЕ

У делегацији Србије су били предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне Скупштине Миодраг Линта и члан Одбора народни посланик Александар Марковић.

– За мене је част што сам присуствовао овој величанственој прослави стогодишњице одржавања Велике скупштине српскога народа. Она има велики историјски значај, јер су се први пут ујединиле двије српске државе – Србија и Црна Гора. Нажалост, резолуција коју је изгласала актуелна власт у Црној Гори, а којом се поништавају одлуке скупштине из 1918. године, представља даље продубљивање подјела и јаза између српског и црногорског народа – изјавио је Линта.

– Охрабрује оволики број људи на скупу, што јасно говори да и поред прогона неистомишљеника и пропаганде која се води против свега онога што представља српство у Црној Гори, има велики број оних који ни по коју цијену не желе да га се одрекну. Мјесто одржавања скупа учинило га је још величанственијим – рекао је Александар Марковић.

ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ САВЈЕТА ДР МОМЧИЛО ВУКСАНОВИЋ

Стратешке одлуке без провјере воље народа

Др Момчило Вуксановић предсједник Српског националног савјета, рекао је да српски народ у Црној Гори датуме великих догађаја слави у континуитету 18 година, а обиљежавани су и у временима великих турбуленција и неспоразума и никада од званичне власти није било примједби на организацију тих манифестација културе, као ни на њихов садржај. Вуксановић је рекао да је Подгоричка скупштина историјски догађај који је пратило јединствено одушевљење ослобађањем и уједињењем српских и словенских народа.

– Обиљежавање Подгоричке скупштине и уједињена са Србијом, није националистичка хистерија или подривање Црне Горе, како се то жели злонамјерно представити, већ обавеза сјећања на славне претке и њихове подвиге и вишевјековни сан о заједничком животу једног народа у једној држави – рекао је Вуксановић, и додао да степен непријатељства и нетрпељивости према српском народу, достиже врхунац и може се мјерити са непријатељством са којим се суочава српски народ на Косову.

Признавање тзв. Републике Косово, приступање злочиначкој НАТО алијанси, увођење санкција вјековној заштитници Црне Горе – Русији, гласање за пријем лажне државе Косово у Унеско и Интерпол, а све без провјере воље својих грађана, то потврђује и појашњава поданичко понашање актуелне власти. Својеврсним притисцима и очигледном дискриминацијом актуелна власт, уз помоћ мањинског народа, жели да обрише сјећања више од половине православног народа на српско поријекло и униформише концепт заборава и отклона од својих предака и традиционалних вриједности народа и државе. Вуксановић је рекао да је Скупштина Црне Горе усвојила Резолуцију о Подгоричкој скупштини која, према његовим ријечима, додатно усложњава односе између припадника српског народа и Дукљана и да наведена Резолуција није донесена због одлука Подгоричке скупштине и уједињена са Србијом јер су готово сви предлагачи резолуције били сагласни да је постојала пребисцитарна воља за успостављањем заједничке државе.

– Јасно да је на сцени организована припрема за прогон српске православне цркве у Црној Гори – навео је Вуксановић и закључио да српски народ у Црној Гори чекају тешки дани, а да без рјешавања српског питања у Црној Гори неће престати подјеле и неће бити побједника.

Након говора митрополита Амфилохија и др Момчила Вуксановића, услиједио је културно –умјетнички програм, а у његовим паузама, кроз историјат Црне Горе и одлукама Подгоричке скупштине, присутне је водио Драган Аорлић.

ОДЛУКЕ ПОДГОРИЧКЕ СКУПШТИНЕ

Избори за прву црногорску Народну скупштину одржани су 27. новембра 1905. године, а прва сједница одржана је 16. децембра. Годину дана касније, због тога што су Црногорци у то вријеме наглашавали да је Црна Гора српска држава, 10. децембра 1906. године, већином гласова је одлучено да званичан назив скупштине буде Српска Народна Скупштина Књажевине Црне Горе. Посљедњи сазив скупштине изабран је на три године пред Велики рат 1914. Тако да је њен мандат истекао 1917. године. Избори за Подгоричку скупштину одржани су 19. новембра 1918. године. Подгоричка скупштина била је три пута бројнија, јер су бирани посланици из новооослобођених области 1912/1913. године, који нису имали своје представнике у Скупштини из 1914. године. Међу 165 посланика са верификованим мандатима био је и приличан број присталица краља Николе (зеленаши) и они су приликом изгласавања одлуке о уједињењу, без изузетка били за њу. На својој трећој сједници

26. новембра 2018. године „Велика Народна Скупштина Српског Народа у Црној Гори" једногласно је донијела одлуку о уједињењу Србије и Црне Горе, а између осталог је наглашено „да је српски народ у Црној Гори једне крви, језика и тежње, једне вјере и обичаја с народом који живи у Србији и другим српским крајевима". Потом су изнесене и конкретне одлуке, да се краљ Никола Петровић и његова династија збаце са црногорског пријестола; да се Црна Гора уједини у једну државу под династијом Карађорђевића и затим ступи у заједничку државу Срба, Хрвата и Словенаца; да се изабере Извршни народни одбор од пет лица који ће руководити пословима док се уједињење не приведе крају и да се о овој одлуци обавијесте бивши краљ Никола, влада Краљевине Србије, пријатељске Споразумне силе и неутралне државе.

КУЛТУРНО-УМЈЕТНИЧКИ ПРОГРАМ НА НИВОУ СКУПА

» Иван Вучковић

» Љуба Манасијевић

Црквени хор *Свети великомученик Станко* из Никшића, отворио је Свечану академију старом црногорском химном *Онамо, намо*, а касније су отпјевали још двије духовне пјесме. Оперска дива из Новог Сада, Зорица Белић отпјевала је пјесму на стихове Доситеја Обрадовића *Востани Сербие*, док је пјесник Благоје Баковић рецитовао своје двије пјесме. Једна је била посвећена „прогнаном " српском пјеснику Матији Бећковићу. „Забрана коју Црна Гора спроводи над својим пјесником, над својим језиком, над великим Матијом Бећковићем је контрапродуктивна, јер након забране Бећковић је на овим просторима још присутнији, чак више него да је вечерас и физички са нама у храму". Глумац Иван Вучковић је толико надахнуто говорио о јунаштву српске и црногорске војске да су се у очима публике могле назријети сузе, а чувени народни гуслар Бошко Вујачић вратио нас је, уз струне гусала и карактеристичан глас, 100 година уназад на чувену Мојковачку битку. Читав скуп на ноге је подигао појац Љуба Манасијевић пјесмом *Ој Косово, Косово*, док је ова манифестација на крају завршена химном *Боже правде*, у извођењу Зорице Белић.

» Бошко Вујачић

» Благоје Баковић

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА ПОВОДОМ СТОГОДИШЊИЦЕ УЈЕДИЊЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

ИДЕЈА ЗАЈЕДНИШТВА ЈЕ НЕПРОЛАЗНА

У Скупштини Града Београда одржана је 7. децембра свечана академија поводом стогодишњице уједињења Србије и Црне Горе.

– Уочи обиљежавања сто година уједињена, актуелна парламентарна већина усвојила је резолуцију која додатно усложњава односе између припадника српског народа и новоцрногораца, односно Дукљана у Републици Црној Гори. Из употребе је, још раније, изопштено ћирилично писмо, а из наставних програма за матерњи језик, историју и историју умјетности, све што је традиционално везано за српски народ. Готово исто ово дешавало се у времену аустроугарске окупације, у времену терора, неимаштине и глади, када је у Црној Гори био забрањен српски језик, ћирилично писмо, народна поезија, гусле и све друго што је подсјећало на српство – рекао је, у уводној ријечи, др Момчило Вуксановић, предсједник Српског националног савјета Црне Горе.

У име Матице српске, суорганизатора ове манифестације, говорио је њен предсједник проф. др Драган Станић, а присутне је, у име Одбора за дијаспору и Србе у региону, поздравио његов предсједник Миодраг Линта.

Манифестацију стогодишњице одржавања Велике народне скупштине српског народа и уједињења Србије и Црне Горе отворио је хор *Свети Србија*, химном Србије *Боже правде* и некадашњом химном Црне Горе *Онамо, намо*.

» Будимир Дубак

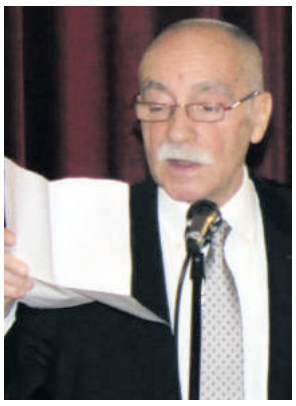

» Рајко Петров Ного

» Драган Станић

ВУКСАНОВИЋ: ЖИВИМО КАО У ВРИЈЕМЕ ОКУПАЦИЈЕ

У име Српског националног савјета скуп је отворила Ивана Крушчић, нагласивши да ова организација у континуитету од свог оснивања обиљежава најзначајније датуме српског народа у Црној Гори. Један од тих датума свакако је дан уједињења Србије и Црне Горе, рекла је она и позвала др Вуксановића да се обрати скупу.

Црна Гора и српски народ имају посебан разлог да славе историјски догађај уједињења 1918. године јер је Подгоричка скупштина поништила срамну одлуку о предаји оружја окупатору 1916. године и сврстала Црну Гору у ред побједника у Великом рату, рекао је, у уводној ријечи, др Вуксановић.

– Као и прије сто година, српски народ у Црној Гори се данас бори за своја права и слободу и он без помоћи матичне државе тешко ће промијенити свој положај и статус. Наше пројекте за очување идентитета, писане искључиво на ћирилици, по правилу актуелна власт елиминише и ниједан, у овој години, на било ком нивоу, није прихваћен. Да није било помоћи Владе Србије и предсједника Вучића, сви важнији пројекти српског народа у Црној Гори (Српски радио, Српска телевизија, часопис *Српске новине*, Српска књижевна задруга и други) били би потпуно заустављени. Озбиљност проблема са којим се сусреће српски народ у Црној Гори захтјева хитну комуникацију Владе Србије или чак предсједника Србије, са Владом Црне Горе или најпозванијим људима из власти – закључио је др Момчило Вуксановић, додајући да српски народ у Црној Гори остаје чврсто уз Србију, Српску православну цркву и да ће се свим дозвољеним средствима борити за очување сопственог идентитета.

ЛИНТА: СРБИ У РЕГИОНУ ТРЕБА ДА ПОСТАНУ СТАЛНА БРИГА ДРЖАВЕ

Миодраг Линта поздравио је присутне у име Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону. Нагласио је да је добро познато да у Црној Гори посљедњих година траје процес потпуног фалсификовања историје, да се држава Србија оптужује да је тобоже анектирала Црну Гору 1918. године, док све чињенице говоре да је српска војска ослободила Црну Гору, да је спријечила анексију Боке од стране Италије, што су јој савезници обећали 1915. године како би ушла у рат.

– Очито је крајњи стратешки циљ актуелне власти у Црној Гори да на попису становништва 2021. године буде драстично смањен број Срба са садашњих 29 процената, колико их је било на попису 2011. године, иако је реално тај број знатно већи. Питање Срба у региону којих има близу два милиона треба да буде једно од државних и националних питања и да наша држава низом конкретних и активних мјера треба да помогне опстанак српског народа у региону – истакао је Миодраг Линта.

Он је као позитиван примјер навео куповину зграде у Подгорици за *Српску кућу* у којој треба да буду смјештене све српске организације с циљем да дјелују несметано и да дају свој пуни допринос његовању националног и културног идентитета српског народа у Црној Гори.

» Бајко Милачић

СТАНИЋ: НАЈЗНАЧАЈНИЈА ЈЕ ЛОГИКА НАРОДА

– Ко је тај, ко се одлучио да изговори фаталну реченицу, да Матија Бећковић не смије да дође у Црну Гору? Ко је тај ко је одлучио да смисао свега онога што је стварао Петар II Петровић Његош или цијела династија Петровића, буде бачено потпуно у сјенку и да се заборави која је основна намјера да се оспори смисао њиховог дјеловања? – упитао је, на почетку своје бесједе, проф. др Драган Станић, предсједник Матице српске. Станић је упитао ко би на примјер био тај ко би могао да одлучи да рецимо Шекспир или Гете немају мјеста у енглеској или њемачкој књижевности.

– Која је то врста политичке и културолошке памети која је до тако нечег довела? На нама је да мирно, промишљено, паметно, али одлучно, у сваком погледу, као једна заједничка цјелина, дјелујемо у складу са таквом једном идејом. Зато смо се ми одлучили да са нашим пријатељима из Црне Горе подржимо те тренутке када је Велика Народна скупштина Војводине у Новом Саду и Велика Скупштина српског народа у Подгорици, донијела одлуке које су високо национално одговорне. Логика народа је нешто много значајније и од држава, а поготово режима. Државе ће падати, пашће и режими, само треба радити у складу са идејом онога што је основни смисао постојања једног народа. Ту нема пораза. Може једна генерација да буде поражена, али побједа ће ипак у једном тренутку доћи. То ће бити побједа разума над нечим што доноси апсурде у нашем животу – закључио је проф. др Станић и позвао све присутне на исти овакав скуп заказан за наредни дан у Новом Саду.

Управо са таквом идејом, идејом заједништва наступали су, пјесници, хумористи и појци задужени за умјетнички програм ове вечери.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

УЧЕСНИЦИ ПРОГРАМА

Пјесници Благоје Баковић, Милица Бакрач, Будимир Дубак, Гојко Ђого, Новица Ђурић, Милица Краљ, Драган Лакићевић, Милутин Мићовић, Драган Станић, Рајко Петров Ного и Ненад Јеро Раденковић, небитно из ког краја долазе, са Косова и Метохије, Црне Горе, Србије или било ког другог, дошли су с идејом заједништва и уљепшали и обогатили ово вече. На крају, у шаљивом тону, присутнима је осмијех на лице измамио хумориста Бајко Милачић, а вече је завршено с пјесмом *Тамо далеко* у извођењу појца Љубе Манасијевића.

» Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, Митрополит Порфирије и предсједник Привредника Никола Лунић са стипендистима

У ЗАГРЕБУ СЕДМИ КОНГРЕС ПРИВРЕДНИКОВИХ СТИПЕНДИСТА И СРПСКЕ ОМЛАДИНЕ

Млади између „ми” и „они”

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

Овогодишњи, седми по реду, Конгрес стипендиста Српског привредног друштва *Привредник* и српске омладине, одржан је 15. децембра у Загребу, у просторијама Српске православне опште гимназије *Кантакузина Катарина Бранковић*. Састојао се од свечаног дијела и панел – дискусије са врло актуелном темом *Млади између „ми” и „они”*.

У првом дијелу програма, из Фонда *Владимир Матијевић* додијељени су уговори за 37 ученичких и 24 студентске стипендије, док је из Фонда *Ивана Вујновић* стипендирано двоје најдаровитијих студената. Ученике, студенте и госте, након добро осмишљеног културно-умјетничког програма, поздравио је Никола Лунић, предсједник *Привредника*, а осим њега, присутнима су се обратили и митрополит загребачко-љубљански Порфирије, у име амбасаде Србије у Хрватској Давор Тркуља, изасланица градоначелника Града Загреба Богданка Вулпе Срдић, предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Народне Скупштине Републике Србије Миодраг Линта и предсједник Клуба заступника СДСС-а у Хрватском сабору Борис Милошевић.

Оливера Радовић, водитељка програма, захвалила се говорницима на инспиративним и потицајним говорима. Затим је прочитала ријечи подршке Александра Толнауера, предсједника Савјета за националне мањине Републике Хрватске, у којима се он захваљује на сарадњи чељницима и свим члановима *Привредника*, додајући да се диви њиховој истрајности на очувању властитог идентитета и традиције у Републици Хрватској.

ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКОГ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА *ПРИВРЕДНИК* У ЗАГРЕБУ

НИКОЛА ЛУНИЋ: ХВАЛА СРБИЈИ КОЈА ЈЕ НАЈВЕЋИ ДОНАТОР *ПРИВРЕДНИКОВИХ* СТИПЕНДИСТА

Никола Лунић, предсједник Српског привредног друштва *Привредник* у Загребу, рекао је да је централна годишња манифестација овог друштва посвећена младима, њиховом положају у друштву и актуелним проблемима са којима се суочавају.

– Наше друштво је, нажалост, подијељено, а због тога највише испаштају млади, иако су за ту подјелу најмање криви. Нису је створили, а она их свакодневно и најтеже притишће. Тај расцјеп у друштву како смо га ми дефинисали, на „ми” и „они” настао је на непомирљивим основама између којих је немогуће изградити мостове разумијевања и толеранције – рекао је Лунић и додао да подијељеност своје темеље има на националним, идеолошким, вјерским, полним и многим другим основама, али и на различитом доживљавању и интерпретацији прошлости и онога што се догодило.

– Ми желимо да у другом и другачијем тражимо добро, јер други и другачији никако не смије бити пакао. Брига за другога подразумијева више снаге и воље, него брига за себе и своје интересе. Зато је у том смислу много важније како је уопште био могућ

» Никола Лунић

Јасеновац, од тога шта је тај страшни логор смрти за собом оставио, а оставио је страшне посљедице и неисцјељиве ране. У сваком нормалном и хуманом друштву, за сваког његовог појединца, мора бити довољно мјеста и слободе и за Јована, Милоша и Душана у хрватском друштву, а исто тако наши претходници, заслужни људи, који су оставили неизбрисиви траг у хрватском друштву и култури, морају заузети мјесто које им припада у алеји заслужних – закључио је Лунић додајући да се не смије догодити да један Тесла или Миланковић, чије су величине свјетског домета, немају споменике у мјестима гдје су се школовали и крајевима из којих потичу.

Лунић се осврнуо на рад *Привредника* који траје већ 121 годину и који је само до почетка Другог свјетског рата „ишколовао” преко 40 хиљада сиромашних Срба са подручја садашње Хрватске.

– Традиција *Привредника* стара је преко 120 година, упркос забранама, укидањима и пљачки његове имовине. У неколико наврата се ова мисија покушала затрти и угасити, а и данас постоје покушаји да се *Привреднику* не врати имовина под егидом закона који је дискриминирајући и непоштен, или напросто што нема слуха за друге и другачије. Наравно, због свега овога, ове наде и ентузијазма, не би било без наших донатора – рекао је Лунић и упутио захвалност највећим привредниковим донаторима.

– Захваљујем се најприје држави Србији, а прије свих предсједнику Вучићу, који је препознао највећи потенцијал српске заједнице у Хрватској, а то су млади образовани кадрови без којих нема опстанка и перспективе. Захваљујем се и митрополиту загребачко-љубљанском Порфирију, парохији Храма Васкрсења Христовог у Бечу, општинама Војнић, Крњак, Ердут и Бискупија као и великом броју појединаца донатора, а прије свих, некадашњим стипендистима *Привредника* – закључио је Лунић, и још једном позвао све младе стипендисте да буду поносни на своје претке који су неизмјерно допринијели друштву и хрватској култури, што њима треба да даје довољно снаге да савладају све препреке које су им наметнуте између „ми” и „они”.

ПОДРШКА ГРАДА ЗАГРЕБА

Градоначелник Загреба Милан Бандић није због болести присуствовао овом скупу, али је преко своје изасланице Богданке Вулпе Срдић пожелио срећан рад учесницима конгреса.

– Град Загреб подржава рад и развој свих националних заједница, између осталих и српске, почев од СПЦ, *Привредника, Просвјете* и других српских институција – рекла је Вулпе Срдић, додајући да од панел дискусије очекује да ће добити некакве одговоре о поријеклу те нетрпељивости и зашто је данас велики јаз између нас.

МИТРОПОЛИТ ПОРФИРИЈЕ: АКО НАПРАВИМО ИСКОРАК ИЗ „МИ” КА „ВИ”, БИЋЕМО БЛИЖИ

Митрополит загребачко-љубљански Порфирије благословио је овај скуп рекавши да се тема Конгреса *Млади између „ми” и „они”* односи на све људе, а не само на младе.

– У истинској заједници можемо говорити само кад у темељу заједнице постоји и духовна компонента. Ми хришћани вјерујемо у Бога за којег можемо поставити питање да ли је индивидуа или заједница. Одмах да кажем да је тај Бог отац, син и Свети дух. Сама чињеница да је отац, заједница, да је син заједница, Бог се нама открива као заједница. Отуда и ја желећи да овај скуп уроди плодом, да овај скуп из „ми”пређе у „ви” независно од тога да ли онај други остаје затворен искључиво и само у „ми”. Макар ако направимо тај мали искорак из „ми” ка „ви”, односно „они” сви ћемо међусобно бити ближи – закључио је митрополит Порфирије и додао да морамо признавати једне друге, како не бисмо постали индивидуе и зато нека све љубав Божја угрије и учини личностима.

ЛИНТА: СРБИЈА ДАРУЈЕ 25.000 ЕВРА

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта у свом обраћању, окупљеним бившим и садашњим *Привредниковим* стипендистима, српској омладини и гостима из Хрватске и региона, између осталог је рекао, да Србија има право и обавезу да брине о Србима ван Србије и да им помогне у очувању њиховог националног и културног идентитета.

– На иницијативу предсједника Вучића, Влада Србије је донијела одлуку у сриједу 12. децембра да донира *Привреднику* 25 хиљада евра за финансирање ученика и студената у 2019. години, док је за ову 2018. годину у Фонд за стипендирање уплатила 20 хиљада евра – рекао је Миодраг Линта. Он је поздравио рад *Привредника* и његовог челног човјека Николу Лунића, а српским ученицима и студентима пожелио је да успјешно заврше своје школовање и буду поносни на своје српско поријекло.

ТРКУЉА: СПЕЦИФИЧНА ТЕЖИНА ПРИВРЕДНИКА

У име амбасаде Републике Србије у Хрватској, обратио се Давор Тркуља, ријечима да је садашња тема сама по себи веома изазовна и захтјева озбиљан приступ и разумијевање.

– Поред великих историјских недаћа и искушења које су се десиле у протеклом вијеку и које су озбиљно запријетиле опстанку српског народа на овим просторима, Срби у Хрватској су суочени са још једним лошим демографским трендом. Ова тематика и подјела „ми”и „они”, „наше” и „њихово”, је нешто додатно што може да угрози даљи развој односа. Зато ова хуманитарна и добротворна мисија *Привредника* има специфичан значај за српску заједницу – рекао је Тркуља, напомињући да су наши преци, оснивачи *Привредника*, имали визију како да помогну и како да образују и ревитализују свој народ на најбољи могући начин и ту визију треба слиједити.

МИЛОШЕВИЋ: НЕ САГИЊИТЕ ГЛАВУ

У име Српског националног вијећа, присутне је поздравио Борис Милошевић, шеф Клуба заступника СДСС-а у Хрватском сабору.

– Желим двије ствари да вам поручим. Прва је да учите, јер се учење као и свако улагање у себе највише исплати. Друга порука је, у овом времену неравноправности, да не сагињете главе, него да се борите – кратко је поручио студентима и ученицима Милошевић, додајући да колико год данас буде неко хтио избрисати или умањити допринос Срба у Хрватској, то ће тешко моћи, јер је он немјерљив, не само рад српских великана Тесле, Миланковића, Прерадовића, већ сваког Србина појединачно.

ДОДИЈЕЉЕНА 61 СТИПЕНДИЈА

Из фонда *Владимир Матијевић* за стипендирање надарених ученика и студената додијељени су уговори (са по 400, односно 800 куна мјесечно) за 37 ученичких и 24 студентске стипендије, док је из Фонда *Ивана Вујновић* са по 1.000 куна стипендирано двоје најдаровитијих студената. Стипендисти потичу углавном из руралних и привредно неразвијених подручја Хрватске. Ради се о одличним ученицима и студентима веома слабог материјалног стања. Уговоре стипендистима уручио је Никола Лунић предсједник *Привредника*, а у њихово име захвалила се Петра Булат, студенткиња четврте године Економског факултета у Загребу.

У име *Привредника*, Оливера Радовић се захвалила Савјету за националне мањине Републике Хрватске, без чије финансијске помоћи овај Конгрес не би могао бити организован, као и оцу Слободану Лалићу, директору Српске православне гимназије *Кантакузина Катарина Бранковић*, на помоћи и свесрдној сарадњи око организације Седмог конгреса младих стипендиста и српске омладине.

Фонд *Владимир Матијевић*, за школску 2018/19. годину, додијелио је стипендије у висини од 400 куна / у противвриједности око 55 евра/ ученицима: Адриани Радић, Доротеи Настић, Вањи Вугдраговић, Бојани Мазур, Миодрагу Радовановићу, Милошу Репцу из Вуковара; Миленици Росић, Мили Коркут, Анамарии Павловић и Матији Зимоњи из Вргинмоста; Наталији Цар из Блатуше; Лариси Гвојић из Капинаца; Маријани Газибари и Маши Вујновић из Крњака; Вељку Јовановићу из Трпиње; Андреи Ницол Алексић, Леону Ћеванићу и Жељку Богдановићу из Загреба; Леону Марчинку из Глине; Настасији Гаврић из Полума; Љиљани Ђаковић из Могорића; Александри Шмрчковић и Ђорђу Шашлићу из Кнежевих Винограда; Николи Лукачу из Топуског; Романи Љепојевић из Белог Манастира; Луки Ђукићу и Нади Ђукић из Доњег Лапца; Биљани Судар из Пакраца; Ани Пумпаловић из Карловца; Бори Ћоралићу из Клиса; Данилу Рађеновићу и Милану Растовићу из Срба; Теодори Симић и Предрагу Мацакањи из Борова; Марку Рашковићу из Жагровића; Оливери Цвјетан из Островице; Ољи Кикановић из Даља и Стевану Чорку.

Фонд *Владимир Матијевић*, за школску 2018/19. годину, додијелио је стипендије у висини од 800 куна / у противвриједности око 110 евра/ студентима: Николина Тадић из Слабиња; Немањи Дуброји из Карин Доњег; Милани Паић и Петри Булат из Вргинмоста; Сари Суботичанец и Иви Вуковић из Загреба; Анђели Говоруши из Пађена; Анђели Суботић из Ервеника; Тамари Болић из Белог Манастира; Мартини Липовини из Орлића; Ренати Опачић и Данијелу Кондићу из Војнића; Јовани Обрадовић из Дарувара; Милици Недељковић из Боботе и Саши Калинићу из Срба.

Фонд *Ивана Вујновић*, за школску 2018/19. годину, додијелио је стипендије у висини од 1.000 куна / у противвриједности око 140 евра/ студентима 2018/19: Бранку Пијановићу из Каменмоста код Имотског и Милици Веселиновић из Војнића.

» Никола Лунић, Миодраг Линта, Митрополит Порфирије, Борис Милошевић

Дуел Линта - Селак на панел дискусији

У панел дискусији, о положају младих у друштву и подјелама које на њих утичу говорили су Дејан Јовић са Факултета политичких наука у Загребу, Марија Селак са Филозофског факултета у Загребу, Ведрана Прибичевић из Загребачке школе економије и менаџмента, Ентони Шеперић, докторант на Филозофском факултету у Загребу и Душан Цветановић из Српског привредног друштва *Привредник*. Судионици панел расправе на тему *Млади између ми и они* покушали су одговорити на питање како уклонити или барем ублажити подјеле и подозривост према младима, припадницима националних мањина који се пречесто суочавају с различитим облицима дискриминације, само због своје националне припадности. Судионици расправе послали су поруку младима да се не препуштају разочарању и да раде на себи како би својом стручношћу и радом побиједили дискриминацију и да се боре за своја права на рад и судјеловање у друштвеном животу.

У дискусију су се могли укључити и присутни у публици, па се тако Миодраг Линта, како је навео, супротставио провокативној тези једне од учесница панел дискусије Марије Селак са Филозофског факултета у Загребу, која је тврдила да су Србија, ЈНА и крајишки Срби извршили агресију на Хрватску.

Линта је јасно рекао да наведена теза о карактеру рата током 90-их година прошлог вијека апсолутно није тачна, већ да бројне чињенице јасно говоре да је Туђманов режим извршио агресију на Југославију, ЈНА и Србе у Хрватској. Истакао је да се хрватски народ још увијек није суочио са својом усташком прошлошћу, што се види кроз бројне примјере. Према Линти поразна је чињеница да, према истраживању Института друштвених наука у Загребу, чак 71 одсто ученика завршних средњих школа у Хрватској има позитивно мишљење о злогласној НДХ. Током његовог излагања било је негодовања појединаца у публици због такве реторике. Све је кренуло од тога да је Саша Косановић, модератор панел дискусије, у свом уводу рекао да је рат деведесетих био „братоубилачки", чему се жестоко супротставила Селакова, ријечима „да је то био домовински рат изазван агресијом Слободана Милошевића који је тенковима кренуо на Хрватску".

ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ О ЖИВОТУ СРБА

Конгрес је започео премијерном пројекцијом кратког документарног филма о доприносу Срба Загребу који је настао у продукцији Привредниковог информативног *П-портала*, а његову израду је финансирало Министарство културе и информисања Републике Србије. У филму је приказан живот угледних Срба у Загребу, оних који су купили цркву на Цвјетном тргу, основали Српску банку, *Привредник, Просвјету* и низ других привредних и културних институција. Нажалост, већина имовине Србима још увијек није враћена, а према тренутној ситуацији тешко да ће се то ускоро и догодити. У оквиру културног програма, стихове великог српског пјесника Бранка Миљковића, казивао је хрватски глумац Ивица Гуњача, а присутни су уживали и у наступу гудачког квартета *Vortex Strings* који чине Ана Дражинић на виолини, Власта Црногорац на виолини, Ана Марија Шир на виоли и Ана Гјуд на виолончелу.

ЛИНТА ПРИМИО ПОТПРЕДСЈЕДНИКА СО БЕРАНЕ ГОРАНА КИКОВИЋА

» Иван Костић, Горан Киковић, Миодраг Линта и Александар Марковић

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ОТВАРАЊЕ КОНЗУЛАТА СРБИЈЕ У БЕРАНАМА

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта примио је 5. децембра потпредсједника Скупштине општине Беране Горана Киковића. На састанку, у Дому Народне скупштине Републике Србије, присуствовали су и чланови Одбора Александар Марковић и Иван Костић.

Горан Киковић, потпредсједник Скупштине општине Беране и предсједник Савеза српских удружења *Српска народна одбрана Васојевића и Лимске долине*, упознао је домаћине са тешком ситуацијом српског народа на сјеверу и његовој угрожености у свим дијеловима Црне Горе.

– Желим да истакнем да Срби чине апсолутну већину становништва на подручју општине Беране и да смо на посљедњим изборима побједили, ма колико смо били изложени свакодневним притисцима и шиканирањима од стране владајућег режима. Управо због тога очекујемо вашу подршку у вези са отварањем конзулата Србије у Беранама. Нису то само политички разлози, већ би отварањем конзуларног представништва у Беранама добили предуслов за бољу економску сарадњу са Србијом, не само Берана, него читавог сјеверног дијела Црне Горе. Развојем економије, отварањем производних погона, спријечило би се даље исељавање народа из сјеверног региона, а сами тим смањио би се и број Срба који напуштају овај крај – рекао је, између осталог, Киковић, напомињући да до Подгорице обичном грађанину, да би завршио било какав посао у амбасади Србије, треба најмање три сата путовања, а ваља водити рачуна и о озбиљним материјалним издвајањима за тај пут.

Укључујући се у разговор, Александар Марковић је истакао да га охрабрује и радује да српски народ није поклекао и да је на прослави 100 година уједињења Србије и Црне Горе видио велики број људи спремних да се боре за свој национални идентитет..

Иван Костић је рекао да је прије двије године био у Беранама и да је добро упознат са тамошњом ситуацијом те да са овом проблематиком поново треба упознати Министарство иностраних послова Србије.

Закључујући расправу, Миодраг Линта, предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону, предложио је да се на јануарској сједници Одбора, донесе одлука да се Министарству иностраних послова Србије упути приједлог за отварање конзулата у Беранама или барем за почетак, конзуларне канцеларије, како би се изашло у сусрет српском народу са сјевера Црне Горе да све послове везане за ову тематику може обавити у Беранама.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

НОВИНАР ИЗ БАЧКЕ ПАЛАНКЕ УСНУО У ГОСПОДУ

Радован Вујовић отишао у легенду

У уторак, 11. децембра 2018. године у свитак зоре престало је да куца срце нашег драгог колеге и пријатеља, новинара *Недељних новина* Радована Вујовића.

Од вијести, извјештаја, репортажа, из броја у број пуних четрдесет година у истој редакцији све до мировине. Волио је Вујке писану ријеч. Писао је о многим догађајима. То своје умијеће стицао је у редакцији *Недељних новина* радећи заједно у друштву познатих новинара војвођанског и југословенског новинарства. У том и таквом окружењу уз неоспоран таленат учио је занат, стицао искуства и ширио своје видике! Ако се у новинарству, као у шаху, могу додијелити неке титуле, онда се може рећи да је Вујке досегао до оних највећих. Колеге новинари и из других редакција знали су то да препознају и цијене његов рад.

Отуда и признања Удружења новинара Војводине за животно дјело. *Недељне новине* су Радовану Вујовићу биле заиста друга кућа. Радовао се изласку сваког броја листа, припремао и објављивао текстове и у другим редакцијама пишући за *Спорт*, *Журнал*, *Вечерње новости* и новосадски *Дневник*. Живот је завршио слушајући прве јутарње вијести у чему га је смрт прекинула. За нас новинаре било је задовољство радити са њим, учећи од њега азбуку новинарства, а његови текстови остаће у анали*ма Недељних новина* као наук младом нараштају.

РЕДАКЦИЈА НЕДЕЉНИХ НОВИНА

ПРВИ И ПОСЉЕДЊИ ТЕКСТ У *СРПСКОМ КОЛУ*

Судбина је хтјела да посљедњи текст новинара Радована Вујовића буде објављен у *Српском колу*. У броју 35. била је то велика прича на двије стране под насловом *У Гајдобри се рађају доктори за науку и спорт*. Текст је послао редакцији сложен по шлајфнама, а уз сваку цјелину била је прикачена одговарајућа фотографија. Радован је водио рачуна о сваком детаљу, па смо се неколико пута чули да би све било беспријекорно. Након што је добио одштампан број јавио се веома задовољан обављеним послом. Из њега је избијала страст својствена људима који су заражени љубављу према свом послу. Договор је био да у будућности наставимо сарадњу, али изненадна смрт прекинула је планове. Када је стигао мејл са тужном вијешћу из његове матичне редакције настао је мук. Нисмо стигли ни лично да се упознамо. Породици и свим његовим пријатељима упућујемо искрено саучешће свјесни и кроз ову кратку сарадњу да је Радован био несвакидашње благо. Примјер човјека од ријечи и повјерења. Нека му је вјечнаја памјат!

РЕДАКЦИЈА СРПСКОГ КОЛА

ДАН ЗА ИСТОРИЈУ: УПИС ПЈЕВАЊА УЗ ГУСЛЕ НА РЕПРЕЗЕНТАТИВНУ ЛИСТУ НЕМАТЕРИЈАЛНОГ КУЛТУРНОГ НАСЉЕЂА ЧОВЈЕЧАНСТВА УНЕСКА

Гусле су народни музички инструмент који има једну, или евентуално двије жице. Најчешће су направљене од јаворовог дрвета. Гдје год живе Срби живе и гусле. Срешћемо их на простору Србије, Црне Горе, Босне, Херцеговине и простора некадашње Војне крајине.

У БЕОГРАДСКОМ ХРАМУ КУЛТУРЕ УПРИЛИЧЕНА СВЕЧАНОСТ ПОВОДОМ УПИСА ПЈЕВАЊА УЗ ГУСЛЕ НА ЛИСТУ УНЕСКО

Побједа темељне културе у времену лажи, фалсификата и покондирених тикава!

» Вељко Ђурановић, Милан Мрдовић, Бошко Вујачић, Драшко Магделинић и Лазар Терзић

» Миодраг Линта, Стојадин Павловић, Јово Радош, Бобан Драшковић, Божидар М. Глоговац и Жарко Ј. Ратковић

ТЕКСТ И ФОТО: ТРИФКО ЂОРОВИЋ

У организацији Савеза гуслара Србије у малој сали Коларчеве задужбине 25.12.2018. године одржана је свечаност поводом уписа пјевања уз гусле на Репрезентативну листу нематеријалног културног наслијеђа човјечанства Унеска.

Одлуку о упису гуслања и пјевања уз овај инструмент донио је 29. новембра Унесков Међувладин комитет за очување нематеријалног културног наслијеђа на свом 13. редовном засједању које је одржано на Маурицијусу.

МАНАСТИРИ И КРИВО ГУДАЛО ТО ЈЕ НАШУ ВЈЕРУ ОЧУВАЛО

Овај скуп почео је благословом протојереја-ставрофора Стојадина Павловића, главног и одговорног уредника Телевизије *Храм*. Он је пренио благослове патријарха Иринеја цитирајући давно сковану мисао „Свети манастири и криво гудало то је нашу вјеру очувало".

– Наш патријарх Иринеј често помиње и подсјећа на ову националну заповијест. Преносећи његов благослов овом уваженом научном елитном скупу, поздрављам вас и желим да се сабирате и да овако темељно и систематично подсјећате на један од наших умјетничких стубова који нас држи и који нас је одржао – рекао је Павловић и додао да су врата ТВ *Храм* отворена за све људе који на овај начин чувају нашу націју и нашу вјеру.

» ПРЕДСЈЕДНИК И ПОТПРЕДСЈЕДНИК СГС: Јово Радош и Бобан Драшковић

РАДОШ: ДУШМАНИ СУ ЗНАЛИ ЧИЈЕ СУ ГУСЛЕ

Потом се обратио домаћин, предсједник кровне организације Савеза гуслара Србије др Јово Радош.

– Урађено је оно што смо ми знали одавно, што је преношено вјековима са кољена на кољено, да су гусле наш свети инструмент. То су знали посебно и наши непријатељи, па то видимо и кроз стихове: „Не брини се цареви везире/ не треба ти војска и цебана / сатри гусле, повјешај гусларе/ па ће бити мирна Шумадија" – рекао је Радош и подсјетио на период у коме је Аустрија забрањивала гусле у Босни и Херцеговини.

– Гусле морају бити живе, а видимо да оне живе јер само у Савезу гуслара Србије имамо преко 30 гусларских друштава, од Приштине и друштва старога *Цара Лазара,* па до Суботице. Срби у Црној Гори чувају гусле кроз 15 својих друштава, а кровно удружење носи име *Душаново царство.* Република Српска има 18 друштава од Херцеговине преко Романије, Крајине до Семберије, свуда се чују гусле – рекао је Радош захваљујући се свим заслужнима на великом успјеху цитирајући академика Љубомира Зуковића: „Сачувајмо гусле као што су оне сачувале нас".

Приказан је и документарни филм направљен као дио материјала који је приложен приликом кандидатуре пјевања уз гусле за упис на Репрезентативну листу нематеријалног културног наслијеђа човјечанства Унеска.

У препуној сали био је велики број гуслара, а домаћини су посебно поздравили присуство предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодрага Линте.

У ПРОГРАМУ ПЕТ ГУСЛАРА

У склопу програма који је водила др Јадранка Милошевић наступили су народни гуслари Бошко Вујачић, Милан Мрдовић, Вељко Ђурановић, Лазар Терзић и Драшко Магделинић.

ПОВЕЉЕ ИНСТИТУЦИЈАМА

Предсједник Савеза гуслара Србије др Јово Радош уручио је повеље Центру за НКН (Саша Срећковић), Министарству културе (др Драган Хамовић), Музиколошком институту (др Мелита Милин) и Институту за књижевност и умјетност (др Смиљана Ђорђевић Белић).

ПОСЕБНИ САВЈЕТНИК МИНИСТРА **ДР ДРАГАН ХАМОВИЋ** УВЈЕРЕН ДА БИ ОВАЈ УСПЈЕХ МОГАО ПОЗИТИВНО ДА УТИЧЕ НА ПОСРНУЛИ СИСТЕМ ВРИЈЕДНОСТИ

ВЕЛИКА СИМБОЛИЧКА ПОБЈЕДА НАД НАШИМ НЕМАРОМ И НЕХАЈЕМ

Др Драган Хамовић, посебни савјетник министра културе Владана Вукосављевића своје обраћање је започео осврнувши се на класик научне фантастике америчког писца Реја Бредберија *Фаренхајт 451*. У том роману чија се радња одвија у будућности читање и слободна мисао су забрањени, а књиге спаљене.

БОРБЕНА СПОНА ИЗМЕЂУ НАРАШТАЈА

– Оваква суморна будућност из романа десила се у далекој прошлости и нашем народу коме су под налетом азијатске тмуше у згаришта претварани градови и манастири и библиотеке у градовима и манастирима. По ријечима једног луцидног српског пјесника Петра Пајића отад су Срби већином читали ушима. Књиге староставне, своју повјесницу држали су у главама, а звучну жалостиву подлогу такој усменој лектири давале су гусле. И тако су наши преци памтили оно што су били одолијевајући да не постану оно што им дједови нису били – рекао је Хамовић и додао да су гусле биле борбена спона између нараштаја.

– Знао је то и Филип Вишњић када је у критичним тренуцима боја на Лозници, узео гусле, изашао међу устанике који су смјеста ојачали. Српски народ створио је самом себи, легендом, кичму историје и обавио је оним крепким мишићима десетерца који су га могли бранити и држати – рекао је Хамовић који се осврнуо на сам значај вијести која је обрадовала све културне поленике у Србији.

– На крају једног стручног и пажљиво припремљеног подухвата некако осјећамо да је у питању велика симболичка побједа. Побједа најприје над нама самима, над нашим нехајем и немаром, над нашом дезорјентацијом и духом скоројевића и покондирених тикава што је обузео многе међу нама. Духом оних који имају слуха за све друго осим оног што им по наслијеђу припада и према чему би требало да осјећају и некакав дуг. Они глаголску именицу *гуслање* користе искључиво да се

подсмјехну наводним заробљеницима српске прошлости. И већ су потрчали да обезвриједе овај упис на Унескову листу истичући да гусле нису само наше – рекао је Хамовић и додао да је добра вијест узбунила и окружење.

РЕГИОН ДВИЈЕ ГОДИНЕ ЋУТАО

– Правила Унеска омогућавала су током двије дуге године да се и други прикључе овој номинацији, али нико досад то није учинио. Као да им није толико стало до инструмента на кога је хомерска Европа заборавила, колико им је стало да сваку српску предност и свако српско својство оспоре и пониште – рекао је Хамовић и додао да није питање да ли овај древни инструмент само српска традиција познаје. Он је истакао да није било кључно ни то што је српско гусларско пјесништво увео у ризницу европског романтизма Вук Стефановић Караџић прије 200 година, када већина данашњих политичких народа около Срба није ни знала за себе.

НАШИ ЉУДИ СЕ И ДАЉЕ ЗБИЈАЈУ ОКО ГУСЛАРА

– Пресудно је било колико ова традиција данас живи у народу који га баштини. На ово питање даје јасан одговор мрежа гусларских удружења, бројна надметања и гусларске вечери које окупљају хиљаде и хиљаде наших људи у заједничком трепету. Да није тога рада и прегнућа не би била довољна ни темељна етномузиколошка и фолклористичка изучавања уграђена у номинациони досије који је УНЕСКО уважио радом тима центра за нематеријално културно наслијеђе које је Министарство културе и информисања и подстакло и подржало у том послу – рекао је Хамовић. Он је нагласио да „у доба фалсификата, лажа и паралажа и покондирених тикава ова мала симболичка побједа наше темељне културе добија на вишем значају и даје повода за свечаност и свечарење и за њен нови замах у нашој јавној свијести, јер и даље се наши људи збијају око гуслара".

– Наравно да српска култура нису само гусле, да на гуслама није стала, али без гусала српски идентитет губи једну од својих упоришних тачака. Сваки народ нека сноси своју судбину и нека је не избјегава, писао је Црњански у репортажи о гусларском такмичењу иза великог рата у Сарајеву. Гусле су отргнути јаук наше народне судбине и тај звук траје, јер га препознајемо као свој и потребан – завршио је своју бесједу Хамовић са жељом да гуслари тај звук проносе и кроз наше вријеме пуно неке друкчије буке и бијеса.

ДОЧЕК ЗА ФРИДРИХА ПРВОГ БАРБАРОСУ

У неким књигама и публикацијама спомиње се податак да су српске гусле дочекале Фридриха Првог Барбаросу када се у 12. вијеку састао у Нишу са српским владаром Стефаном Немањом. Тада му је Немања понудио помоћ српске државе у крсташком рату. Кажу да је Барбароса био задивљен звуком гусала и пјевањем уз њих, па се много интересовао око појединости везаних за гусле.

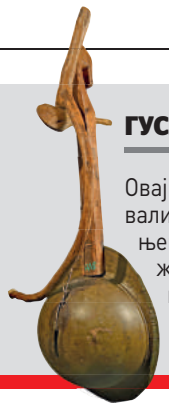

ГУСЛЕ ОД ВОЈНИЧКОГ ШЉЕМА

Овај експонат је рад непознатог српског војника инвалида који их је направио у војној болници за рањенике, недалеко од града Бизерте у Тунису. Нажалост, за сада се не зна ко је био и како се звао војник који је гусле направио. Зна се само да је Драгослав Л. Стевановић поклонио гусле 1927. године Етнографском музеју на чување.

30 **упредених коњских длака је потребно за жицу, а то је случај и са струном гудала. Гудало се користи тако што се повлачи по затегнутим жицама, производећи оштар и драматичан звук, који је изузетно експресиван.**

ШТА ЈЕ ПОРУЧИЛА **ДР ДАНКА ЛАЈИЋ МИХАЈЛОВИЋ**, ПРВА У ТИМУ КОЈИ ЈЕ ПРИПРЕМИО ДОКУМЕНТАЦИЈУ ЗА КАНДИДАТУРУ НА ЛИСТУ УНЕСКО

САВЕЗ ГУСЛАРА СРБИЈЕ ЈЕ КЉУЧНА ОРГАНИЗАЦИЈА И ЧУВАР ДРАГОЦЈЕНЕ ТРАДИЦИОНАЛНЕ УМЈЕТНОСТИ

Др Данка Лајић Михајловић – етномузиколог из Музиколошког института је истакла да је за све људе који су непосредно учествовали у припреми номинације за упис пјевања уз гусле на Унескову Репрезентативну листу НКН ово вече посебно.

– На очувању и промовисању пјевања уз гусле, као традиционалне форме извођења епских пјесама, на нивоу ангажовања гуслара-појединаца, друштава и Савеза радило се и раније. Ипак, тек почетком овога вијека тадашња управа Савеза, на челу са Радованом Пековићем, иницирала је сарадњу са научним и образовним институцијама. Заједно са онима који су професионално ангажовани на примјени Конвенције, гуслари и ја смо савладали почетничке тешкоће и пјевање уз гусле уписали на Националну листу 2012. године – рекла је Лајић Михајловић и додала да се од тада много радило на већој видљивости и реафирмацији гусала у јавној сфери.

ГОДИНАМА СМО ИШЛИ У СУСРЕТ КОНВЕНЦИЈИ

– Познајући принципе Конвенције, ишли смо јој у сусрет. Радили смо тако да једног дана можемо документовано затражити од Унеска да пјевање уз гусле прихвати као дио наслијеђа свијета. А тај тренутак је дошао 2016. године – рекла је Лајић Михајловић.

Она је упутила посебну захвалност министру културе Владану Вукосављевићу, који је иницијативу Савеза гуслара Србије, тада под руководством Слободана Бобана Драшковића, донио одлуку да се пјевање уз гусле номинује као сљедећи елемент за упис код Унеска у име Србије, послије славе и кола.

ДВА ВЕЛИКА ТЕСТА

– Постојале су двије врсте репера: како ће то доживјети чланови комисије Унеска који ће вредновати номинацију, али ништа мање оптерећујуће је било како ће на то реаговати гуслари и кругови „озбиљних љубитеља". Та двострука одговорност, професионална у ужем смислу и етичка, у односу на оне чије смо гласове том номинацијом заступали, била је заиста велико бреме. Предност рада без оптерећења личних односа са заинтересованом групом имале су Данијела Филиповић и Весна Душковић из Центра за НКН, а Саша Срећковић је као експерт са искуством у вредновању номинација давао драгоцјене коментаре. Велика подршка и помоћ долазили су управо од гуслара и челника Савеза. Као предсједник Савеза, највише се ангажовао Бобан Драшковић, координирао је тим за израду номинације и „базу, "велика је била помоћи око документације од Радована Пековића, без

задршке су се позиву за снимање илустрационог филма одазвали гуслари Бошко Вујачић, Милан Мрдовић и Мирослав Тановић. Професионална екипа је била ангажована за припрему филма, а тим Центра за неопходне сагласности. Подршку су, међу бројним институцијама културе и организацијама из невладиног сектора, пружили и научни институти – Институт за књижевност и умјетност, као и моја професионална кућа – Музиколошки институт САНУ, који је Министарство културе одредило као институцију надлежну за надзор заштите елемента, с обзиром на природу праксе – пјевања уз гусле – рекла је Лајић Михајловић која се захвалила на подршци својим колегама и тадашњој директорки др Мелити Милин.

– Марта 2017. обимну документацију која чини номинацију послали смо у Париз с великим очекивањима и приличном стрепњом. Били смо свјесни да је ријеч о сфери у којој политички односи могу итекако бити од утицаја. Као што знате, прича о номинацији пјевања уз гусле из Србије има срећан крај. Макар тај формали дио: пјевање уз гусле уписано је на Репрезентативну листу НКН човјечанства једногласном подршком чланова Међувладиног комитета Унеска за НКН, без примједби! Овај догађај је директно преношен на Унесковом интернет каналу, што је и код нас праћено, а убрзо су медији и званично пренијели вијест и обраћање министра, па је услиједила општа радост – рекла је Лајић Михајловић која је потом упутила и неколико јасних упозорења.

ДА ЛИ СУ ГУСЛЕ ОСУЂЕНЕ НА ЗЛОУПОТРЕБУ?

– Чини се да су гусле и епика као идеолошки, политички деликатан жанр осуђени на злоупотребу. Одмах су кренуле негативне реакције на различитим нивоима и радост је била помућена. Тако, већ скоро мјесец дана губимо вријеме објашњавањем принципа Конвенције која је свима доступна на интернету, тумачимо појам идентитета данас толико растегљивог да нема научну дефиницију, говоримо о поријеклу гусала чију генезу крије мрак давних времена, умјесто да се овај кратак период пажње коју медији показују за гусле искористи за њихову реафирмацију. Колико је мени познато, није било медијског интересовања за оно што је учињено на пољу очувања ове културне праксе, није било озбиљних анализа проблема очувања традиционалне културе у односу на агресивност популарних и комерцијалних садржаја, нису отворени разговори о могућем доприносу државног образовног система стратегији заштите НКН – упозорила је Лајић Михајловић. које је оцијенила да је данашње вријеме значајно другачије од Вуковог који је први пронио славу гусала.

НЕМА ГУСЛАРА БЕЗ ПУБЛИКЕ

– Нове генерације и нове околности представљају специфичну захтјевност у односу на вријеме „краће гусларског заната" од очева и сродника. Осим тога, гуслара нема без публике, а сензибилност за гусле су изгубиле и старије генерације, да не говорим о младима. Због свега тога, сада морамо повезати искуства и знања, гусларску праксу, науку, културну и образовну политику, сваког гуслама искрено наклоњеног појединца укључити у мрежу гусларских друштава и у Савез гуслара, као кључну организацију чувара драгоцјене традиционалне умјетности – пјевања уз гусле – закључила је Лајић Михајловић.

НАШЕ БЛАГО МОРАМО САМИ ЧУВАТИ

Лајић Михајловић је истакла да је упис на Унескову листу прилика да се скрене пажња и озбиљним дјеловањем покаже искрена заинтересованост и одговорност.

– Гусле су српске и управо зато је наша обавеза да их чувамо, на то се овом номинацијом држава Србија и обавезала. То неће чинити умјесто нас ни Унеско, нити било ко из окружења. Како Савез гуслара Србије припада сектору невладиних организација, од изузетне важности је однос Министарства културе према пројектима овог удружења, односно одговорност у расподјели средстава које може да издвоји за пјевање уз гусле у очекиваном мноштву приједлога пројеката. Надам се да ће успостављена мрежа институција, од Министарства до Центра за НКН, укључујући научне институте, радити у корист препознавања квалитетних идеја за будућност пјевања уз гусле. С друге стране, апелујем на саборност гусларских друштава и високу свијест о томе шта је изнад свега у тој области – рекла је Лајић Михајловић

ФИЛОЛОГ **ДР СМИЉАНА ЂОРЂЕВИЋ** БЕЛИЋ ИСТИЧЕ ДА ЈЕ ОВАЈ УСПЈЕХ РЕЗУЛТАТ ВИШЕДЕЦЕНИЈСКОГ РАДА ВЕЛИКОГ БРОЈА СТРУЧЊАКА

Ревалоризација за штету која је одавно причињена култури у Србији

Један од чланова тима филолог др Смиљана Ђорђевић Белић из Института за књижевност и уметност истакла је велико задовољство што је као експерт из области проучавања народне књижевности ангажована у тиму који је припремао номинацију Србије.

МОЋ ИМПРОВИЗАЦИЈЕ

– Као посебно репрезентативне елементе издвојили смо усмене народне епске пјесме о митским историјским јунацима, о догађајима из даље или ближе историје. Пјевање уз гусле је у прошлости била усмена традиција у потпуности. Наиме, гуслар је у току самог извођења импровизовао и поетски и музички садржај. Развој писмености водио је ка раздвајању улога гуслара које креативност сада усмјеравају, прије свега, на музички израз и епских пјесника стваралаца нових пјесама које су по стилским и структурним рјешењима блиске традиционалној усменој епици. Стога су као дио репертоара поменуте и овакве ауторске епске пјесме, а на крају и пјесме другачијих садржаја из других жанрова – рекла је Ђорђевић Белић и објаснила да је жеља била представити баланс између свих оних слојева који данас заиста чине гусларски репертоар и потребе за успостављањем хијерархије између тих слојева.

ЗНАЧАЈ САКУПЉАЧА НАРОДНЕ БАШТИНЕ

– У плејади сакупљача посебно мјесто припада Вуку Стефановићу Караџићу. На простору Црне Горе и старе Херцеговине настају пјевања црногорска и херцеговачка Симе Милутиновића Сарајлије. Велики значај за традицију пјевања уз гусле несумњиво је имало и још увијек има Његошево *Огледало српско*. Премда нису доспјели до широке публике, вриједни су пажње записи бројних потоњих сакупљача попут Манојла Бубала Кордунаша, Андрије Лубурића и многих других вриједних посланика који су наставили са теренским истраживањима пјевања уз гусле и кроз читав двадесети вијек – рекла је Ђорђевић Белић која је истакла да пјевање уз гусле које су дио репрезентативног наслијеђа Србије и човјечанства додатно обавезују.

ЛИСТ *ГУСЛЕ*

Након паузе дуже од годину дана из штампе је изашао најновији број листа *Гусле* који је закорачио у трећу деценију свог постојања. Овај лист од 1998. године издаје Савез гуслара Србије.

ВРАТИТИ СЕ ЕПСКИМ КЛАСИЦИМА

– Свједоци смо да и поред великог броја записа народних епских пјесама данас се уз гусле изводи релативно скроман број антологијских текстова, и то углавном у одломцима. Имајући на уму да гусларски фестивали представљају и један од начина заштите традиције, јасна је потреба за дефинисањем стратегија којима би се стимулисало извођење класичних текстова и утицало на континуирано богаћење гусларских репертоара посебно пјесмама које у сваком смислу представљају дио репрезентативног културног наслијеђа – рекла је Ђорђевић Белић. Она је као други задатак навела налажење адекватног баланса између очувања функције епике као историјске хронике и других функција пјевања уз гусле, као и успостављање границе према ономе што се може видјети као злоупотреба традиције.

ЗАСЛУГЕ ПРОФЕСОРА НЕНАДА ЉУБИНКОВИЋА

– У процесу осмишљавања мјера заштите неопходно је и ангажовање представника свих тијела која су у Републици Србији задужена за имплементацију Унескове конвенције – рекла је Ђорђевић Белић која се присјетила и својих почетака теренског и теоријског проучавања пјевања уз гусле који су били везани за пројекат *Усмена традиција српских епских песама и њихов културни израз*, а које је такође финансирао Унеско.

– Та истраживања представљала су научну подлогу за израду истоимене номинације Србије за Унескову листу. Стицајем несрећних, првенствено политичких околности, кандидатура је тада повучена, а читав догађај бурно је одјекнуо у јавности. Поменула бих посебно заслуге и залагања мог професора Ненада Љубинковића. То је најмање што могу учинити као израз захвалности за енергију и ентузијазам који је улагао и етичке принципе којих се увијек држао. У том смислу овогодишњи упис пјевања уз гусле на Унескову листу видим и као вид ревалоризације за штету која је науци и култури у Србији том приликом причињена – закључила је Ђорђевић Белић.

ПОСТАВЉАЊЕ КУПОЛА НА ЦРКВУ БЛАГЕ МАРИЈЕ НА БАНСТОЛУ

» Владика Василије освештао куполе у присуству народног посланике Миодрага Линте и бројних вјерника

ФОТОГРАФИЈЕ: М. ШАПИЋ

Стјециште Срба Крајишника на капији Свете Фрушке горе

На Банстолу, општина Сремски Карловци, 22.12.2018. подигнуте су куполе на цркву Благе Марије. Овом свечаном чину су присуствовали владика сремски Василије са многобројним свештенством и монасима, народни посланик и предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону, Миодраг Линта, предсједник општине Инђија Владимир Гак, Ненад Миленковић предсједник општине Сремски Карловци, предсједник Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији Миле Шапић и становници Банстола и околних мјеста.

СРПСКА ЦРКВА У РУСКОМ СТИЛУ

Црква се градила годину и по дана. Грађена је у руском стилу јер су послије Октобарске револуције бројни Руси дошли у Сремске Карловце гдје је и било сједиште руске заграничне цркве.

– Управо смо жељели на овом мјесту да буде једна светиња, једна богомоља за добробит српског народа. С обзиром на то да је прије 100 година у несрећи руског народа, маса њих дошла у Сремске Карловце на просторе епархије сремске, ми смо саградили нашу српску православну цркву у руском стилу која ће красити улазак у Свету Фрушку гору – рекао је владика сремски Василије.

Црква на Банстолу је не само прва црква у руском стилу коју Срби подижу, него прва црква посвећена жртвама *Олује* коју од данашњег дана красе и велелепне куполе.

– Куполе смо радили два мјесеца од специјалног прохрома. Прво су направљени шаблони, затим метална конструкција, и онда су се дијелови склапали – рекао је за *Српско коло* Украјинац, Богдан Супрун, који је са својим радницима из Доњецка данонoћно радио на куполама.

» Борђе Станић, свештеник Синиша Хрвачевић и Рајко Радан

ХРАМ БЛАГЕ МАРИЈЕ – КУЋА СВИХ НАС

За старјешину храма владика Василије је одредио протонамјесника Синишу Хрвачевића, који је оставио парохију у Кливледну (САД) и дошао да са породицом, супругом Јованом и два сина, живи на Банстолу. Иако за многе данашње младе људе жеља је да што прије напусте Србију он је увидио колико је заправо важно да му дјеца одрастају међу својим народом, традиционално у здравој средини. Отац Синиша је прикупљао средства у својој америчкој парохији за изградњу цркве Благе Марије на Банстолу. На хуманитарним вечерима прикупљено је преко 20 хиљада долара које је отац Синиша донио у епархију, а велики донатори и учесници су естрадни умјетник Веселин Тале Живак и народни гуслар Милош Шегрт.

– Желио бих да се захвалим становницима Банстола и да поручим свима овдје и у расијању, да је ово храм и кућа свих нас. Он је никао на бесмртним жртвама наших предака, а они су својом мученичком жртвом за род свој и отаџбину, подигли мост ка Царству Небеском за све нас њихове насљеднике. Ако останемо глуви и слијепи на њихов дар нама, тиме заборављамо оно што су учинили и њихова жртва је била узалудна – рекао је за *Српско коло* протонамјесник Синиша Хрвачевић и додао да свако ко жели и може да помогне храм, иконом, крстом, кандилом, може се јавити на мејл blagamarijabanstol@gmail.com.

ЛИНТА: ИСТОРИЈСКИ ДАН ЗА БАНСТОЛ

У посљедње вријеме често се код Крајишника спомиње култура сјећања, али врло мало се чини да сачувамо успомене, документе, да саградимо и запишемо.

– Данас је историјски дан за Банстол, за Чортановце, за општину Инђија, за читаву Србију. Ми смо у историји често склони да заборављамо своје жртве, ово је потпуно супротан, односно позитиван примјер гдје имамо мјесто које је посвећено не само жртвама *Олује*, него свим српским жртвама, свим Србима који су страдали у несретном рату – рекао је народни посланик Миодраг Линта и подсјетио присутне на двоструке стандарде западних сила, по којима су сви други жртве само Срби агресори.

– Важно је да у нашем народу ширимо свијест о поштовању наших жртава. Да се окупљамо на једном мјесту. Надам се да ћемо уз помоћ нашег владике Василија у наредном периоду сваког 4. августа окупљати се на Банстолу, да сваки Србин зна гдје треба доћи на тај дан, да ода помен жртвама егзодуса. Свако појединачно има дужност да дође, поведе супругу, дјецу, унучад, да тим бројем ми свједочимо – рекао је Миодраг Линта и додао да ће Одбор за дијаспору и Србе у региону увијек бити на располагању, и помагаће да Банстол буде мјесто саборовања и окупљања српског народа, а посебно прекодринских Срба.

ЗИД ПЛАЧА ЗА ЖРТВЕ ОЛУЈЕ

Идеја за изградњу цркве постоји од 2015. године, када ју је Бранко Симоновић предложио својим комшијама на Банстолу који су је прихватили и основали Удружење *Клуб свих генерација*. Првобитна идеја је била да се сагради мала црква, али је она прерасла у нешто много веће.

– Ово је мјесто гдје ће бити уписане жртве *Олује*, у виду зида плача. Када би успјели да саградимо Меморијални центар, то би било мјесто гдје би могла да долазе и дјеца из дијаспоре, да уче српски језик, да обилазе српске манастире – рекао је Бранко Симоновић, предсједник Удружења *Клуб свих генерација* и додао да је црква првобитно требало да се зове *Оптужница* за све злочине у *Олуји* над српским народом за које нико није одговарао. Неки је називају и *Путинова црква*, а званичан назив је црква Благе Марије.

ВЕЛИКИ ДОПРИНОС ГРУПЕ ТРОМЕЂА

Свој велики допринос у изградњи храма Блага Марија су дали и чланови најстарије крајишке групе *Тромеђа* (Рајко Радан, Јовица Пуповац и најновији члан Ђорђе Станић звани Чађо) чији је хит *Нема раја без родноīа краја* снимљен још давне 1986. године.

– Подизање ове цркве је заслуга не само народа одавде, већ наших Срба Крајишника широм свијета, из Канаде, Америке, Аустралије. Желимо да ово буде стјециште свог нашег народа – рекао је Рајко Радан.

– Колика је заинтересованост наших људи из дијаспоре говори сама чињеница да је прије него што смо ударили саме темеље, мој велики пријатељ Петар Драгичевић из Сиднеја послао 8.100 евра за звона, прикупили су још 10.000 евра и послали на Епархију сремску и сада поново раде донаторске вечери и прикупљају средства – рекао је Рајко Радан из *Тромеђе* и набројао нам имена донатора – Петар Драгичевић, Пеко Лежајић и проф. Мишо Гњатовић. Тројица ових великих људи ће доћи специјално из Аустралије када се буду постављала звона на цркву, што се очекује на прољеће сљедеће године чим се заврши улаз у цркву.

БАДЊЕ ВЕЧЕ

– За Бадње вече овдје припремамо паљење бадњака. Ту ће бити и наш владика сремски Василије, *Тромеђа* ће увеличати то вече, биће и наше колеге из Изворне групе *Ликоси*, биће куване ракије, вина и рибе. Надам се да ће то веселје да прерасте у традицију уз помоћ наших предсједника општина, Инђије и Сремских Карловаца, нашег предсједника Одбора за дијаспору Миодрага Линте и свих наших људи. Суштина ове цркве је сјећање на наше коријене – рекао је Рајко Радан.

Преко високих дипломатских представника Русије, Владимиру Путину је са Банстола упућен позив да посјети Фрушку гору и храм српско-руског пријатељства.

ДРАГАНА БОКУН

УЗ ПОМОЋ ПРЕДСЈЕДНИКА СРБИЈЕ АЛЕКСАНДРА ВУЧИЋА ОКОНЧАНА ВИШЕГОДИШЊА АГОНИЈА ИЗБЈЕГЛИЧКИХ ПОРОДИЦА

ПОТПИСАН УГОВОР СА ДОБАВЉАЧИМА ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА ЗА 302 ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ ИЗ БЕОГРАДА

Средином децембра коначно је потписан уговор са добављачима грађевинског материјала за 302 избјегличке породице са подручја Града Београда. На тај начин завршена је вишегодишња агонија избјегличких породица које ће ускоро дочекати дан да се уселе у своје стамбене објекте или да их заврше. У најскорије вријеме 302 избјегличке породице ће бити контактиране од стране добављача да се договоре о преузимању грађевинског материјала. На основу добијених информација добављачи ће организовати испоруку тј. реализацију уговором преузетих обавеза.

Годинама је вођена тешка борба да би дочекали тренутак да се потпише уговор са добављачима грађевинског материјала за 302 избјегличке породице са подручја Града Београда. Наиме, у Предсједништву Србије је 1. октобра, на молбу народног посланика Миодрага Линте, одржан састанак са шефом кабинета Предсједника Србије Ивицом Којићем. Састанак је одржан уз пуну сагласност Предсједника Александра Вучића поводом чињенице да 302 избјегличке породице са подручја Града Београда до тада нису добиле грађевински материјал да заврше своје куће иако су изабране путем јавног позива још почетком 2017. године. На састанку је, поред Ивице Којића и Миодрага Линте, присуствовало двадесетак представника породица.

Линта је на састанку упознао Којића да су средства за куповину грађевинског материјала обезбеђена на Скупштини донатора кроз Регионални стамбени програм још децембра 2013. године. Такође, он је нагласио да су 302 избјегличке породице требале да грађевински материјал добију још 2015. године да су Комесаријат за избјеглице и ЈУП свој посао радили професионално и одговорно. Линта је посебно истакао да је пропадањем и поништавањем двије јавне набавке везано за избор добављача послата лоша порука донаторима да Србија није способна да реализује Регионални стамбени програм. Главни захтјев избјегличких породица је био када ће и да ли ће коначно добити грађевински материјал.

Ивица Којић је на крају састанка присутнима рекао да ће комесар Цуцић и директор Катуца сносити одговорност и пренио јасну поруку Предсједника Вучића да лично гарантује да ће проблем 302 избјегличке породице везано за добијање грађевинског материјала бити ријешен до 15. децембра 2018. године. **РСК**

» Миодраг Линта са представницима избјегличких породица након састанка у Предсједништву Србије

ЛИНТА: УКОЛИКО БУДЕ ПРОБЛЕМА ЈАВИТЕ СЕ!

Линта се захвалио предсједнику Вучићу јер су ЈУП и Комесаријат за избјеглице овај пут успјешно спровели јавну набавку грађевинског материјала, за разлику од прве двије јавне набавке, и то још по скраћеној процедури.

– Порука је јасна: када постоји искрена и добра воља или снажан притисак виших власти проблеми протјераних Срба се рјешавају јавно, брзо и ефикасно – рекао је Линта и позвао избјегличке породице да се, у случају било каквих проблема око испоруке грађевинског материјала, обрате лично њему и Савезу Срба из региона.

МИОДРАГ ЛИНТА ОДРЖАО САСТАНАК СА ПРЕДСЈЕДНИКОМ ОПШТИНЕ ПОЖЕГА МИЛАНОМ БОЖИЋЕМ

У Пожеги постигнут договор о нижој откупној цијени избјегличких станова

На иницијативу преко 200 прогнаних лица, смјештених у 68 станова насеља Алексића баре у мјесту Пожега дана 25. децембра 2018. године одржан је састанак у Скупштини општине. Састанку су присуствовали предсједник општине Милан Божић, народни посланик Миодраг Линта и три представника станара Миленка Илић, Ђуро Терзић и Момир Вуковић. Тема састанка су били проблеми прогнаних лица у насељу, а посебно предложена висока цијена откупа станова у којима живе дуги низ година. Став народног посланика Миодрага Линте јесте да избјегличке породице у Србији треба да станове, изграђене средствима међународних организација, добију у власништво бесплатно или да откупна цијена буде симболична.

Насеље је, прије 20 година, изградила Швајцарска хуманитарна организација СДР заједно са станарима. Швајцарци су о свом трошку сазидали све зграде, односно три ламеле, а општина је требало да уради прилазне путеве, прикључке за струју, уређење земљишта. Нажалост, урадила је само дјелимично. Љекари без граница су донирали каблове за струју за другу фазу градње па су станари сами копали до зграда. Истовремено, станари су сами платили око 100 камиона земље да се среди околина зграда. У једној од три ламеле станари су чак сами морали да плаћају уградњу материјала за занатске радове.

Важно је нагласити да је насеље изграђено на мочварном подручју Алексића баре, те да станари имају проблема не само са површинским, већ и подземним водама, а са сваком јачом кишом у приземљу прете поплаве. Станари су се уселили у станове у којима су уграђени столарија и керамика најлошије квалитете, а преко бетона је стављена подна облога линолеум, али се нису бунили, јер су сматрали да боље је било шта, него живот на улици. Станари су огорчени да је пријетила опасност да ће, послије толико година улагања у крпљење тих станова, плаћати као да се усељавају у неко делукс насеље. Избјегличке породице боли овакав мачехински однос Комесаријата за избјеглице и других надлежних институција јер испада као да су они криви што је дошло до рата и што су протјерани из својих станова и кућа.

Предсједник општине Пожега Милан Божић показао је разумијевање и прихватио молбу народног посланика Миодрага Линте да се значајно смањи цијена откупа станова која би била прихватљива за избјегличке породице. Предсједник Божић је обећао присутним представницима станара и Линти на састанку да ће Скупштина општине Пожега до краја фебруара 2019. године донијети одлуку о значајно мањој цијени откупа станова. На састанку је, такође, разговарано и о другим проблемима насеља и њиховом рјешавању у наредном периоду. Након завршеног састанка Линта је посјетио насеље Алексић бара и присутним станарима пренио обећање предсједника Милана Божића. Станари очекују да ће обећање од стране предсједника општине Божића бити испуњено. Линта је са својим земљацима разговарао и о бројним другим проблемима. На крају састанка присутнима је подијељен посљедњи број мјесечног листа *Српско коло*. **РСК**

» Момир Вуковић, Милан Божић, Миодраг Линта, Миленка Илић и Ђуро Терзић

» Миодраг Линта са станарима у насељу Алексић бара у Пожеги

НА ИНИЦИЈАТИВУ ЛИНТЕ У ИНЂИЈИ ОДРЖАН САСТАНАК С ЦИЉЕМ ДА ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПОРОДИЦЕ СТЕКНУ ПРАВО ОТКУПА СТАНОВА

» Даливор Балетић, Милан Радуљица, Миодраг Линта, Милорад Иванишевић и Ратомир Иваниш

Избјеглице у Инђији не могу да буду таоци пропале фирме

На иницијативу предсједника Савеза Срба из региона Миодрага Линте у Скупштини општине Инђија одржан је 26. децембра састанак с циљем да 68 избјегличких породица који станују и згради, улица Краља Петра Првог, коначно стекну право откупа станова у којима живе већ 20 година. Састанку су присуствовали помоћник предсједника општине Инђија Милан Радуљица, представнице Комесаријата за избјеглице из Београда Оливера Николић и Данијела Недић, јавни правобранилац општине Инђија Вера Кантар, начелник Одјељења за урбанизам, комунално-стамбене послове и заштиту животне средине у општини Инђија Тијана Дошен, Светлана Николић из катастра у Инђији, општински повјереник Далибор Балетић и представници избјегличких породица Ратомир Иваниш, Милорад Иванишевић, Марко Аврамовић и Миланко Латиновић.

Линта је тражио од присутних представника Комесаријата за избјеглице и општине Инђија да се коначно ријеши 20-годишња агонија 68 избјегличких породица и да им се омогући да постану власници станова и да знају да су своји на своме. У згради, поред 68 избјегличких породица, има још 19 станова у којима не живе избјеглице и још 50 локала. Надлежни у општини Инђија су рекли да је потребно да се прво озакони зграда па онда да се озакони сваки стан појединачно. Један од предуслова озакоњења зграде јесте да се избрише право коришћења односно закупа на земљишту фирми *Интекс*, која је била носилац инвестиције и која фактички више не постоји. Фирма *Интекс* је 2008. године аутоматски отишла у стечај и брисана је из катастра да би 2012. године Уставни суд брисао одредбе о аутоматском стечају и ствари вратио на почетак.

На састанку је предложено више мјера за рјешавање проблема: да се затражи од Државног правобраниоца да поднесе захтјев за брисање *Интекса* из катастра; да се упути захтјев Привредном суду да оконча стечај над *Интексом* и да се упути захтјев Агенцији за привредне регистре да фирму *Интекс* брише из регистра привредних субјеката. Након тога биће потребно да се распише јавна набавка и изабере фирма која ће да уради Пројекат озакоњења и извођења чиме би се зграда озаконила на Републику Србију. Такође, сваки стан би био исто озакоњен, а затим уписан у катастар као својина Републике Србије. Посљедњи корак би био да Комесаријат за избјеглице склопи уговоре са 68 избјегличких породица о купопродаји станова по повољној цијени. На крају састанка Линта је предложио присутнима да се средином јануара одржи нови састанак у истом саставу с циљем да се коначно ријеши проблем 68 избјегличких породица у Инђији. Подсјетимо да је Линта 3. новембра разговарао у Инђији са представницима станара и обећао да ће учинити све што је у његовој моћи да се ријеши наведени проблем. На том састанку је било присутно седам станара: Ратомир Иваниш, Миланко Станишић, Благоје Божић, Зоран Марић, Љубан Клипа, Миланко Латиновић и Никола Матић. **РСК**

ЛИНТА НАСТАВЉА БОРБУ ДА СЕ КРАЈИШНИЦИМА ПРИЗНА РАТНИ СТАЖ ЗА ЧИТАВО ВРИЈЕМЕ РАТА У ДВОСТРУКОМ ТРАЈАЊУ

СРБИЈА МОРА ДА ПРИЗНА РАТНИ СТАЖ БОРЦИМА РСК ЗА ЧИТАВО ВРИЈЕМЕ РАТА

Народни посланик Миодраг Линта бори се годинама да се бившим припадницима војске и полиције Републике Српске Крајине призна ратни стаж за читаво вријеме рата у двоструком трајању, да се крајишким инвалидима и породицама палих бораца не укидају стечена права и да се отвори нови рок за подношење захтјева за признање статуса породице палог борца, ратног војног инвалида и цивилног инвалида рата за оне породице и појединце који то нису учинили у претходном року. Линта је у посљедње двије године пет пута говорио у Скупштини Србије на ову тему. Само током прошле године он је говорио чак четири пута упорно тражећи да се донесе нови закон о правима бораца, ратних војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица.

● НОВЕМБАР 2016: Борци из Крајине осјећају се дискриминисано

Линта је тим поводом први пут упутио посланичко питање 15. новембра 2016. године. Он се тада обратио Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и критиковао тадашњи Нацрт закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица јер није предвиђено право на признање ратног стажа у двоструком трајању послије 27. априла 1992. године, дакле када је основана Савезна Република Југославија. Линта је истакао да се Крајишници због оваквог нацрта закона осјећају дискриминисано јер сматрају да су се часно борили за своја огњишта и за СФРЈ, Савезну Републику Југославију и Републику Србију.

● АПРИЛ 2018: Како је могуће да је ратни стаж признат официрима и подофицирима, а није крајишким борцима

Народни посланик Миодраг Линта обратио се други пут 17. априла 2018. године у Скупштини Србије и још једном скренуо пажњу на проблем непризнатог ратног стажа припадника војске и полиције Републике Српске Крајине што и даље изазива њихово велико незадовољство. Он је истакао да није у реду да крајишки борци буду једина категорија бораца на простору бивше Југославије којима није признат ратни стаж за читав ратни период. Линта је напоменуо да је велика неправда и због тога што је ратни стаж за читаво вријеме рата у двоструком трајању признат само крајишким официрима и подофицирима (некадашње активне старјешине ЈНА). Поставља се питање с ким су команданти бригада, корпуса и других војних формација командовали, када је њима признат ратни стаж у двоструком трајању за читав ратни период, а није признат њиховим борцима.

● МАЈ 2018: Хрватска је ХВО из БиХ признала као своју војску

По трећи пут, Линта је о питању ратног стажа говорио 4. маја 2018. године у Скупштини Србије, у присуству министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зорана Ђорђевића.

Линта је рекао да се из два разлога не слаже са појединцима који тврде „да не би било добро за Србију да се припадницима војске и полиције Републике Српске Крајине призна ратни стаж након 27. априла 1992. године, па све до краја рата".

– Први разлог је што је свим активним официрима и подофицима бивше ЈНА, који су били на руководећим позицијама у Војсци Републике Српске Крајине, признат ратни стаж у двоструком трајању – рекао је Линта.

Он је као други разлог навео примјер Хрватске, која је крајем 2017. године усвојила нови закон о правима хрватских бранитеља у којима је у потпуности изједначила

права припадника Хрватског вијећа одбране из БиХ са правима припадника Хрватске војске. Линта је навео да је тим законом Хрватска признала Хрватско вијеће одбране из сусједне БиХ саставним дијелом своје војске, а уједно дала прилику свим припадницима Хрватског вијећа одбране који до сада нису остварили своја права на породичну или инвалидску пензију, на основу уговора који постоји између Хрватске и БиХ, сада могу поднијети захтјев да им се признају права на породичну или инвалидску пензију.

Он је истакао да новим законом треба омогућити припадницима војске и полиције РСК, који та права нису остварили у претходном периоду, да поново могу поднијети захтјев уз одговарајуће доказе, да им се признају права ратних војних инвалида и друга права – закључио је своје излагање Миодраг Линта.

● НОВЕМБАР 2018. ГОДИНЕ: Исправити историјску неправду према крајишким борцима

По четврти пут Линта је у Скупштини Србије на ову тему говорио 30. новембра. Он је рекао да је крајње вријеме да се донесе нови закон о правима бораца, ратних војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица.

– Оно што нам је битно везано за тај будући закон јесте да се коначно исправи историјска неправда према преко 50.000 крајишких бораца који до сада нису признати, односно признато им је право на ратни стаж до 27. априла 1992. године, до дана стварања Савезне Републике Југославије, односно до 19. маја до дана повлачења ЈНА са подручја данашње Хрватске и БиХ. Оно што тражимо јесте да у новом закону стоји кључна одредба да свим крајишким борцима буде признат ратни стаж у двоструком трајању за читаво вријеме рата, као што је признат и крајишким официрима, подофицирима и грађанским лицима која су била у ЈНА.

● ДЕЦЕМБАР 2018. ГОДИНЕ: Линта позвао министра Ђорђевића да се крајишким борцима призна ратни стаж до краја рата

Пети пут Линта је у Скупштини Србије на ову тему говорио 6. децембра. Линта је том приликом рекао сљедеће: „Унутар борачке популације посебно желим да истакнем проблем преко 50.000 крајишких бораца, односно припадника војске Републике Српске Крајине, којима 23 године од завршетка рата још увијек није признат ратни стаж за читаво вријеме рата о двоструком трајању. Крајишки борци сматрају да је у питању дискриминација, осјећају се огорчено и незадовољни су, јер су се часно и поштено борили да сачувају Југославију, да одбране свој народ и Србију. Још једном позивам министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зорана Ђорђевића да у новом закону о правима бораца, ратних војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица стоји посебан члан да се свим крајишким борцима признаје ратни стаж за читаво вријеме рата у двоструком трајању".

ДРУЖЕЊЕ БАНИЈАЦА И ИСПРАЋАЊЕ СТАРЕ ГОДИНЕ

Све ружно оставимо у старој години

Чланови Управног одбора *Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније* из Београда окупили су се 29.12.2018. са својим гостима и пријатељима у просторијама удружења како би резимирали догађаје из године која је на измаку и једни другима пожељели срећне предстојеће празнике.

Предсједник Удружења Мирослав Ковјанић се осврнуо на претходне догађаје почевши од битног догађаја за њихово удружење, пресељења у нове просторије.

– Миодраг Линта нам је много помогао. Великом његовом заслугом смо дошли до овог простора – рекао је предсједник *Удружења Банијаца* и наставио да набраја остале активности.

– У мају смо имали 11. Банијско вече, гдје је било преко 400 људи. У јуну смо имали турнир у малом фудбалу, 12. по реду, у посљедњих неколико година турнир одржавамо у Угриновцима. Наша женска пјевачка група наступала је у Крагујевцу, мушка пјевачка група је ишла у Суботицу на Завичајне дане и славу Удружења *Баније* из Суботице. Обе пјевачке групе наступале су на 16. фестивалу *Крајишки бисери* у Пландишту 7.10. 2018. године. У новембру је било врло успјешно и посјећено *Банијско плетено коло* у Угриновцима, манифестација на којој наступају бројне пјевачке и плесне групе из Србије и Крајине – рекао је предсједник Удружења Мирослав Ковјанић.

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта је нагласио како има изузетну сарадњу са овим удружењем, које је активно током цијеле године.

– Желим да наставите истим темпом, да се дружите и чувате наше обичаје и традицију – рекао је Линта.

Члан Удружења Раде Путник је преминуо, али је за собом оставио дубок траг.

– Раде Путник је био са нама заједно од самог почетка. Послије је био и у управном одбору и вођа пјевачке групе. За сваког је имао добру ријеч – рекао је за *Српско коло* Мирослав Ковјанић и том приликом се сјетио и покојне Маријане Борковић, за коју каже да је била изузетна жена.

Супруга покојног Раде је примила постхумну захвалницу за свог супруга, за несебичан и немјерљив допринос Удружењу у реализацији свих активности.

Ковјанић је упутио честитку свим пристуним пријатељима, члановима Управног одбора и гостима.

– Мислим да ћемо радити још боље, наравно уз подршку наших пријатеља. Све што је било ружно у старој да заборавимо и кренемо боље и успјешније.

Гдје су Банијци ту је и пјесма, па су женска и мушка пјевачка група запјевале.

ДРАГАНА БОКУН

12. Вече Дрварчана у Бањалуци

Удружење *Мој Дрвар* Бањалука постоји од 6.12.2006. године када га је основала група од тридесетак ентузијаста са циљем да одржи успомену и сјећање на Дрвар. Окупљање и повезивање Дрварчана у расијању као и помоћ у акцијама свих облика повратницима да опстану на родним огњиштима наметнуо се као основни задатак.

Баш на рођендан одржано је 12. Вече Дрварчана у *Кристалној сали* хотела *Босна* гдје се окупило око 320 душа. Зачули су се звукови високе Крајине, које је промовисала етно група *Капи завичаја*, а након тога уз *Модерато бенд*, одржан је весели скуп гдје су се окупљени земљаци дружили и људовали.

Скуп су увеличали Градоначелник Бањалуке Игор Радојичић, народни посланик др Ненад Стевандић, др Никица Грубор, предсједници удружења Дрварчана из Београда и Новог Сада и многи други.

Неки од чланова удружења основали су грађанску иницијативу *Мрље на води* и покренули пројекат ревитализације локалног купалишта, гдје се на једном од објеката већ пар година поносно вијори српска тробојка, са двоглавим орлом.

Након одржане манифестације у децембру мјесецу, управа удружења је донијела одлуку да уз помоћ спонзора подијели пакетиће за дјецу вртића *Мајка храброст*, предшколског узраста и првог разреда Основне школе у Дрвару и селу Прекаја. Пакетићи су подијељени за Светог Николу, а 110 малишана није крило срећу.

Удружење наставља да егзистира на адреси Ул. Војводе Момчила бр.5, Бањалука.

БРАНКО ВЈЕШТИЦА

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ПРИЈЕПОЉЕ **ДРАГОЉУБ ЗИНДОВИЋ** ДУБОКО СВЈЕСТАН СВИХ ПРОБЛЕМА ЊЕГОВИХ СУГРАЂАНА

Захваљујући Влади Србије Пријепоље има разлога да вјерује у бољу будућност

ФОТО: А. РОВЧАНИН–ПРЕДИА.РС

Предсједник општине Пријепоље Драгољуб Зиндовић у разговору за *Српско коло* истиче да је због великог пространства друге по величини општине Златиборског округа, на чијој се територији налази око 1.500 километара путева, велики изазов одржавање ихфраструктуре. Ако се зна да је просјечна надморска висина овог брдско-планинског краја око 1.200 метара надморске висине. Чињеница да на простору од 840 километара квадратних живи тек око 37.000 људи јасно указује да је један од најпречих задатака локалне самоуправе да задржи младе људе који се школују по великим градовима у Србији. Зиндовић је дубоко свјестан свих проблема који тиште његове суграђане, а разговор смо започели причом о реконструкцији старог каменог моста у Шарампову, који је дугачак више од 130 метара, а преко кога се одвија друмски саобраћај изнад Лима.

– Овај мост биће комплетно реконструисан, а средства за санацију обезбједиће Канцеларија за јавна улагања Владе Србије. Ријеч је о милионским средствима. Подсјетимо да овај мост датира још из османског времена. Неколико пута је доживљавао санацију и модернизацију, али је сад био заиста видно оштећен. За санацију овог моста урађен је пројекат још 2010. године. Међутим, убрзо су се показала много већа оштећења него што је пројекат предвиђао. Имали смо могућност да наставимо по том пројекту да га санирамо, што би практично била само шминка и визуелно дотјеривање, али носивост моста би и даље била мала и он не би могао да има дуг вијек за коришћење. Дошли смо до закључка да је много боље да радимо потпуно нову конструкцију. Молим суграђане за стрпљење и надам се да ћемо током 2019. године добити потпуно нов, модеран, савремен и функционалан мост. Такође се надам, да ће ускоро европским новцем бити финансирана обала са лијеве стране од овог моста са кејом и шеталиштем. Вриједност овог пројекта је око 600.000 евра.

● **Колико општина улаже у путну инфраструктуру?**

– Општина Пријепоље је прилично велика. Простире се на 820 квадратних километара. Имамо више од 1.500 километара локалних путева. Није лако то одржавати, санирати, али се трудимо да сваке године урадимо један дио тих путева. Ове године бавимо се санацијом важног путног правца Коловрат-Сељашница-Слано Блато. То је дио старог магистралног пута Пријепоље-Пљевља. Партнери на овом пројекту су нам Министарство привреде и локална самоуправа. Уговорили смо набавку за нову уличну расвјету на овој модерној саобраћајници. У сарадњи са *Србијаводама* санирећемо и укоритити потоке који се налазе на том потезу. Радимо прикључну саобраћајницу на магистрални пут. У преговорима смо са *Србија путевима* да се обезбједе средства за кружни ток у Коловрату на раскрсници код цркве. У току је санација обале утврде Милешеве и Сељашнице. Неопходно је да у наредном периоду урадимо пројектну документацију за мале путне правце који дуго нису санирани. Ријеч је о путевима Баре-Камена Гора, Сељашница-Рикавци ка Јабуци, Милешева - Водена Пољана, преко Косетице. Морамо наћи рјешење зато што имамо искуства са неким извођачима који нису поштовали рокове. Због тога нисмо на вријеме завршили санацију тих атарских путева, па ћемо примјенити неку нову тактику у наредном периоду како бисмо брже и ефикасније реаговали да санирамо земљане путне правце.

● **Колико је тешко одржавати путеве током зиме?**

– За нашу општину то је заиста велики изазов. Имамо велику количину сњежних падавина. На сеоским подручјима живе углавном старачка домаћинства и они нису способни да сами нешто предузму. Није реално да на брдовитом и тешком терену локална самоуправа очисти пут до сваке куће и доведе комплетну инфраструктуру. Лакше је да у зимском периоду организујемо смјештај за старачка домаћинства, него да одржавамо десетине километара путних праваца којима људи не пролазе често. Кад је у питању локална путна инфраструктура углавном радимо слојеве за лакши саобраћај. У пракси често се ти путеви користе и за транспорт грађе, огрјевног дрвета, експлоатацију шума и онда су то велики, тешки терети који праве штете. Кад поставимо знакове који ограничавају носивост терета, сами мјештани се љуте, а дешава се да нестају ти знакови.

● **Колика је штета од поплава?**

– Када се присјетимо 2010. године када су поплаве оштетиле седам мостова на Лиму, онда можемо рећи да поплаве прошле и претпрошле године, нису биле тако великих размјера. Имали смо нека клизишта и оштећени си неки мостови. Ипак, процијењена штета од поплава није мала, ријеч је о износу од око 60 милиона динара. Нека клизишта нажалост још нисмо завршили. Остало нам је клизиште у Хисарџику. Проблем је и пројектовање, јер немамо довољно стручњака. Дешава се да распишемо јавни позив за пројектовања, а да се нико не јави. Један од разлога је што је Пријепоље периферна општина, а обим посла мали.

● **Да ли је локална самоуправа успјела да исфинансира неке пројекте из фондова ЕУ?**

– У посљедњих десетак година реализовани су бројни пројекти финансирани средствима Европске уније. Од програма *Прогрес* преко програма *Про* завршили смо доста пројеката. Управо тим новцем завршава се реконструкција школске дворане у Економској школи. То је био извор финансирања за приградску школу на Коловрату која ће добити модерну спортску дворану. Општина Пријепоље је својим средствима у Бродареву изградила модеран спортски објекат за ОШ *Светозар Марковић* који је коштао 60 милиона динара. Надам се да ће и ово приградско насеље у Ивању добити исто такву дворану. Новцем ЕУ санирали смо још једну дворану у Економској школи. Прије тога смо сопственим средствима санирали спортску дворану у ОШ *Свети Сава* и надам се да ћемо сада моћи да реализујемо овај велики пројекат изградње базена у оквиру Основне школе *Владимир Перић Валтер*.

● **Колико општина улаже у пројектовање?**

– Немамо довољно пројеката који су спремни за конкурисање ни у домену путне инфраструктуре, ни у другим сегментима. Разлог је што су неки од пројеката рађени раније, прије доношења новог закона и практично сад нису употребљиви. Чињеница је и да је процес израде пројектне документације врло сложен, а прилично кошта. Зато се трудимо да пројектујемо само оно за шта је и извјесно да можемо добити средства. За један дио градског подручја усвојили смо детаљан план регулације, а у току је израда планског документа за уређење простора од магистралног пута до манастирског комплекса код манастира Милешева.

● **Колико држава Србија помаже општини Пријепоље?**

– За мале општине, попут наше, нема већег донатора од Владе Републике Србије и ресорних министарстава. Ниједан пројекат не би могли да добијемо без помоћи институција Републике Србије. Постоје и мањи, али веома значајни пројекти. Недавно смо потписали уговор са њемачком организацијом ХЕОП, донацију за стамбене породичне објекте за расељена лица. Ријеч је о двије стамбене јединице.

● **Каква је ситуација са запошљавањем?**

– Пратећи статистику на НСЗ број незапослених се смањује. Негдје са 6.000 мислим да је број незапослених смањен за више од 1.000. На евиденцији има и оних који су дефинитивно негдје радно ангажовани. Захваљујући мјерама Владе Републике Србије, значајан број људи је запослен кроз програме *Прва шанса*, *Нова радна места*, *Јавни радови*. Локална самоуправа кроз свој акциони план запошљавања издваја значајна средства кроз удруживање. Ријеч је о износу од око 30 милиона, чиме мотивишемо људе да сами започну неки посао. Финансирамо јавне радове.

● **Колико младих одлази из Пријепоља?**

– Тешко је говорити о конкретним бројкама, али ми се као локална самоуправа трудимо да их задржимо. Младим стручњацима помажемо да обаве стручну праксу у нашој општини. То је шанса да се они одлуче да остану, да се упознају, да формирају породицу и да не одлазе поново у велике градове.

● **Долазе ли инвеститори у Пријепоље?**

– Имамо неколико страних инвеститора. Један од њих је човјек нашег поријекла који је дошао из Канаде. Основао је компанију *MDG* која се бави информационим технологијама и послује са америчким тржиштем. У овој фирми већ неколико година ради близу 200 младих људи. У сарадњи са Фондом за развој сада се прави погон који инвеститора обавезује да запосли 300 нових људи што је сјајна прилика за младе који говоре стране језике. Ту је компанија турског инвеститора *Приари* који се бави производњом баштенског намјештаја и извози за Турску. Очекује се и отварање рудника у који жели да инвестира *Металфер*. Ова инвестиција би донијела најмање стотињак нових радних места. Прописи о заштити животне средине су врло ригорозни, а предвиђено је да се врши експлоатација руде, али не и даља прерада.

● **У којој мјери општина помаже воћаре?**

– Задњих десетак година Општина субвенционише саднице. Некада смо чак и бесплатно дијелили саднице, не само малина него и јабука, шљива итд. Ми ћемо у зависности од интересовања пољопривредника то радити и у наредном периоду. Влада Републике Србије је ове године додијелила 175 тона ђубрива за општину Пријепоље.

● **У задње вријеме малинари су исказали незадовољство откупним цијенама.**

– И сам имам одређену количину малине и веома добро знам колико је тешко произвести. Морамо бити свјесни да тржиште одређује цијену. Држава може да помогне и неким дијелом да субвенционише, али не може да покрије све културе на тржишту. Једне године осцилирају јабуке, сљедеће године бољу цијену имају шљиве. Просто морамо се борити за већи принос и што бољи квалитет. Потребно је да се малинари удруже, да имају исти однос према дистрибутерима и то је добар начин да се изврши притисак и да се изборе бољи услови за откуп.

● **Какво је стање са електрификацијом?**

– У општини Пријепоље поставили смо лед расвјету са штедљивим свјетиљкама и већ су видљиви ефекти. На мјесечном нивоу уштедимо скоро милион динара. Имамо добре далеководе за снабдијевање за напајање и трафостанице, али доста лошу нисконапонску мрежу. Надам се да ћемо у наредној години имати прилику да извршимо њену санацију.

РСК

НИКОМЕ НЕ ДУГУЈЕМО

– Морам да се похвалим и нагласим да смо солвентна општина и да у овом тренутку никоме не дугујемо ништа. Нисмо кредитно задужени и имамо средства у овом тренутку за још низ пројеката. Преносимо дио средстава за наредну годину и немамо прекобројан број запослених, што је необично за цијелу Србију. Можда смо једна од ријетких општина која нема вишак запослених у Општинској управи и јавним предузећима. Свега око 5% из буџета издвајамо за плате запослених.

УСКОРО СЕ ГРАДИ И ЗАТВОРЕНИ БАЗЕН

– Сарадња Општине са Канцеларијом за јавна улагања и са надлежним институцијама и министарствима је на одличном нивоу. У овом тренутку имамо низ пројеката које финансирају ове организације. У току је реализација два пројекта на санацији водовода на територији општине Пријепоље. Један пројекат је на самом постројењу за прераду воде, а други пројекат је на реконструкцији резервоара који је помоћни за функционисање мреже. Такође смо у припремама за два велика пројекта. Један је санација основне школе *Бошко Буха* у Ивању са изградњом спортске дворане и ту је пројектна документација при крају. Неке се исправке сада дорађују и чим то буде готово средства ће бити обезбјеђена. Други пројекат јее санација ОШ *Владимир Перић Валтер* са изградњом затвореног базена. У току је израда пројектне документације. Надам се да ћемо у најскоријем року кренути са избором извођача.

ХАРМОНИЧНИ МЕЂУНАЦИОНАЛНИ ОДНОСИ

● **Какви су међунационални и међуустраначки односи у општини Пријепоље?**

– Као грађанин лијепо се осјећам. Живимо у мултиетничкој мјешовитој средини. Овдје су доминантна два народа Срби и Бошњаци. Према задњем попису у Пријепољу живи 56% Срба, 43% Бошњака (Муслимана), остало су Црногорци и један Хрват. Мислим да су међуљудски односи одлични. То нас политичаре који представљамо грађане и руководимо општином обавезује да их унапређујемо и развијамо. Политички односи требало би да буду коректни, али нажалост то често није случај. Ипак, најважније је како функционишу грађани, а ја сам са тим задовољан. Користим ову прилику да свим нашим грађанима и читаоцима *Српског кола* пожелим све најбоље у Новој години. Да нас служи здравље и срећа, а за остало ћемо се сами изборити

КОЛОНИЗАЦИЈА СЈЕВЕРНИХ КРАЈЕВА (1920-1941)

Краљевина СХС настала је као посљедица Првог свјетског рата у којем су нестала четири традиционална царства (аустроугарско, руско, њемачко, и турско). Истовремено, по завршетку Великог рата, на Версајској мировној конференцији 1919–1920. године политички је прекомпонован простор Средње и Источне Европе, повучене су нове границе и створене су националне државе на поменутом простору.

Нова југословенска држава тако је 1918. године ушла дубоко у подручје Панонске низије добијајући Славонију, Срем и веће дијелове Баната, Бачке и Барање, што је пратио напет процес разграничења према новим сусједима Мађарској и Румунији. Створена изненада, недовољно хармонизована, са снажним унутрашњим дестабилизујућим тензијама, са спорним границама и непријатељским окружењем, са дијеловима државе који су припадали различитим цивилизацијским круговима, са становништвом које се међусобно није познавало, Краљевина СХС била је од самог почетка свог историјског постојања оптерећена бригом за свој историјски опстанак и великим страхом од дезинтеграционих кретања који би несигурну идентитетску конструкцију довели до њеног распада.

Пише: др Милан Мицић 8.

Храмови, свештеници, добровољци...

Градња православних храмова у новим насељима Баната и Бачке симболизовала је у својој појавности све промјене које је донио исход „Великог рата". Униформност свих храмова у Аустроугарској, без обзира на конфесију, представљала је тежњу Хабсбуршке монархије да хармонизује све различитости унутар конфесионално шаролике Подунавске царевине. Новостворена држава Краљевина СХС(Југославија)градњом храмова у новим насељима на темељу српско-византијског обрасца градње негирала је историјско и сакрално архитектонско наслијеђе Аустроугарске монархије и симболично изразила дубину политичких, друштвених и етничких промјена на простору Баната и Бачке. Цркву мисле дићи на Палићу и то у византијском стилу „марта 1936. године Српска православна црквена општина из Суботице извјештавала је Управно одјељење Дунавске бановине у Новом Саду о градњи православне цркве за колоније Масариково и Хајдуково". „Путници који улазе од Сегедина тако ће се подсјетити да се налазе на словенској земљи". Градња нових православних храмова требала је такође да симболизује долазак новог становништва и промјену етничких односа. Тако је 18. марта 1935. године Градско вијеће Старе Кањиже одобрило за зидање православне цркве у колонији Велебит 20. 000 динара, али је своју одлуку поништило 1936. године „услијед тешког финансијског стања". У жалби градском вијећу Српска православна црквена општина навела је да „градском вијећу не звучи најпријатније звук звона са православног храма".

» Црква Успења Богородице у Стајићеву

РАДОВИ АРХОТЕКТЕ ЂОРЂА ТАБАКОВИЋА

Најпознатије српске архитекте међуратног периода градиле су цркве у новим насељима Баната. Ђорђе Табаковић израдио је планове за подизање цркава Успења Богородице у Руском Селу и Стајићеву (1935), Светог Ђорђа у Александрову(1937) и Светог Василија Острошког у Војвода Степи(1939 година), а Момир Коруновић у Милетићеву (1934). Цркву у Стајићеву Ђ. Табаковић је пројектовао у византијском стилу, у Руском Селу у националном, моравском стилу, а у Војвода Степи комбинацијом византијског стила и звоником који је урађен у традицији подунавске архитектуре. Црква Светог Илије у Милетићеву пројектована је у византијском стилу. Пројекат за градњу цркве у Александрову урађен од стране Грађевинске секције у Великом Бечкереку 1928. године одбио је епископ Г. Летић по образложењу чланова Црквеног одбора у Александрову од 28. октобра 1928. године јер је црква „сасвијем мала", али је епископ Г. Летић 17. маја 1928. године дао примједбу „зато што су планови више били урађени у романском, а мање у византијском стилу" као и да треба да се „зида нешто грандиозније". Градњу храма епископ банатски одобрио је 17. јуна 1928. године што значи да је Ђ. Табаковић израдио нове планове цркве у кратком року. Градња храма Светог Ђорђа у Александрову почела је 1930. године.

Освећења темеља храмова и освећења новосаграђених храмова у новим насељима Баната била је прилика за велике манифестације која су имала идеолошку поруку у смислу његовања југословенске идеје и наглашавала су чињеницу да је иза градње ових храмова стала југословенска држава. Тако су освећењу темеља храма Светог Василија Острошког у Војвода Степи 12. маја 1937. године присуствовали изасланици Министарства пољопривреде и бан Дунавске бановине којом приликом је свечана повеља уграђена у темеље храма.

Она гласи: „У вријеме владавине Његовог величанства Краља Петра Другог Карађорђевића, патријарха Његове Светости Господина Варнаве, епископа др. Викентија Вујића, у вријеме када је у овој колонији био свештеник господин Радиша Бербаков, предсједник црквене општине Петар Шљука, предсједник политичке општине Иван Рашовић; на дан храмовне славе Светог Василија Острошког Чудотворца 12. маја 1937, освештан је послије свете литургије овај камен темељац овог светог храма у Војвода Степи уз мирис тамјана и побожне молитве православних хришћана Господу Богу. Овај храм се подиже добровољним прилозима добровољаца и колониста овог мјеста, уз издашну помоћ цркве и државних власти у Славу Божију и аманет будућим покољењима. "

Свечаном освећењу храма 12. маја 1939. године, присуствовали су изасланик краља Петра Другог Карађорђевића командант 25. пјешадијског пука из Петровграда, изасланик бана Дунавске бановине, замјеник Министра пољопривреде Бешлића који је био и кум цркве, начелник среза Јаша Томић. Приликом освећења храма чинодејствовало је девет свештеника, а послан је свечани телеграм краљу Петру Другом Карађорђевићу. Умјетнички програм извело је друштво *Гусле* из Велике Кикинде, а госте је у име мјештана села поздравио добровољац Сава Колунџић, поријеклом из Модрина Села, код Бенковца. На улазу у насеље подигнут је славолук.

ОСВЕЋЕЊЕ У СТАЈИЋЕВУ НА ДАН УЈЕДИЊЕЊА

Приликом освећења православног храма у Александровом Гају 29. септембра 1935. године био је кум министар пољопривреде Светозар Станковић. Кум приликом освећења храма Светог Илије у Милетићеву 2. августа 1935. године био је индустријалац и предсједник београдске општине Влада Илић, иначе зет хајдучићке поседнице Олге Јовановић, рођ. Дунђерски. У Великој Греди 28. јуна 1934. освећен је храм а „поворке коњаника и кола окићене заставама из Велике Греде, Банатског Соколца, Старог Леца, Хајдучице, Милетићева и Александровог Гаја дефиловале су селом". Освећење темеља цркве у колонији Стајићево догодило се 1. децембра 1934. године на „Дан уједињења, што је био повод за манифестације у колонији". И освећење звонаре у колонији Подлокањ за Велику Госпојину 1935. године протекло је уз „народно весеље ", такмичења у бацању камена и гађању из пушке, рвању, пјесми и игрању кола.

Приликом градње храмова у новим насељима Баната мијењани су првобитни планови градње. До 1936. године изграђен је брод црквене зграде са олтаром цркве Светог Ђорђа у Александрову, а пројекат звоника са припратом израдио је 1936. године Ђ. Табаковић. Услијед слабог материјалног стања приликом градње изостављена је централна купола александровачког храма. Макета цркве Успења Богородице у Руском Селу са којом се сликао Ђ. Табаковић почетком 1934. године у дворишту своје куће разликује се од изведене верзије јер су изостављени бочни улази у храм. Сами извођачи радова приликом градње цркве добијали су послове конкурсом. Тако је и извођач радова код градње цркве у Александрову био Фрањо Вајда из Новог Бечеја, а приликом градње храма у Војвода Степи, Јохан Шмит из Јаше Томића. Послије освећења храмова настављани су мањи грађевински радови, на и око тек изграђених храмова.

ОПРЕМАЊЕ ХРАМОВА

Опремање новоизграђених храмова у новим насељима Баната иконостасима и црквеним стварима осликавало је структуру насељеничког становништва у новим банатским насељима и промјене које је донио тек завршени свјетски рат. Руски емигрант сликар, Владимир Зелински, насељен у Руском Селу, урадио је током 1934. године иконостас за храм Успења Богородице у рускоселској колонији и 1935. године насликао је зидне слике. В. Зелински такође је радио зидне слике у новом храму Светог Ђорђа у Александрову и иконостас и иконе у цркви у Путникову који је освећен 27. априла 1940. године. Иконостас у храму Светог Василија Острошког у Војвода Степи радио је јеромонах Наум Андрић 1939–1940. године, најактивнији ученик иконописачке школе у Раковици, у традицији српско-византијског стила.

Иконостас и иконе цркве Успења Богородице у Стајићеву настале су као прилог досељеника из православних храмова у старим банатским насељима из којих су потицали колонисти. Дио иконостаса из Орловата, којег је 1772. године насликао Димитрије Поповић, пренесен је у цркву у Стајићево, као и покретне иконе из 18. и 19. вијека које су пренесене из храмова у старим банатским насељима. Црквене ствари, свете сасуде, црквени ивентар и иконостас за цркву у Александрову донесени су из Жомбоља приликом евакуације овог мјеста децембра 1923. године и предати су александровачкој црквеној општини 2. новембра 1927. године. Антимнис црква у Путникову добила је на дар од владике будимског Георгија Зупковића, а он је био дарован Преображенској цркви у Сентандреји 1883. године од епископа Арсенија Стојковића. Црквене ствари за цркву у Војвода Степи купљене су 25. октобра 1935. године и црква у Војвода Степи посједовала је 1935. године дванаест црквених предмета од којих и једну икону Светог Василија Острошког. Приликом освећења храма Светог Василија Острошког у колонији Војвода Степа 12. маја 1939. године досељеници из Херцеговине приложили су храму стаклени полилеј, месингане свијећњаке и иконе.

Рјешење становања новопостављених свештеника у појединим колонијама рјешавано је градњом парохијских домова, иако је то прије био преседан него правило у новим насељима. У колонији Александрово поткућница за парохијски дом одређена је 10. марта 1928. године, а парохијски дом изграђен је 1932. године када и општинска зграда у колонији, а у колонији Војвода Степа 1939. године када је освештана црква и завршена изградња Соколског дома у насељу. За стан свештеника С. Орбуловића у Путникову одређена је кућа Младена Миловановића који је као жандарм живио и радио у Дебељачи.

РАЗРЕЗАН ПОРЕЗ ЗА ПОТРЕБЕ ПАРОХИЈЕ

Издржавање свештеника и цркве у новим насељима било је прецизирано буџетима црквених општина. За потребе издржавања парохије 1927. године разрезан је порез на куће у колонији Александрово. У колонији 874 куће плаћале су за издржавање парохије 40 динара по кући, одлуком Црквене општине од 19. октобра 1928. године када је и прецизиран црквени буџет. Одлуком Црквене општине 4. марта 1928. године одређена је плата пароху В. Вахњину у износу од 6.000 динара годишње и још 4.000 динара као додатак, а пароху су „доношена дрва из спајинске шуме". Црквене општине поред црквеног пореза издржавале су се и од 32 к. ј. земље које су им додијељене аграрном реформом и „продајом сувишка гробља на дражби" пошто је површина предвиђена за гробље у новим насељима била далеко већа од потреба нових насеља, као и издавањем закупа црквеног плаца на обраду до тренутка почетка зидања храма.

Услијед сиромаштва нових насеља прикупљање пореза за издржавање парохије и пореза ка црквеним властима у новим насељима ишло је са пуно потешкоћа. Тако се Црквени одбор у Александрову жалио 22. априла 1927. године да „су тешка времена и пошто је најгоре доба године те се прикупљање обуставља до жита". „Убирање прореза иде сасвијем тешко и убрана је једна незнатна сума" записао је у свом записнику Црквени одбор из Александрова на свом састанку од 27. новембра 1927. године, дакле непосредно по доласку свештеника В. Вахњина у александровачку колонију. Епископ вршачки Г. Летић доставио је Среском начелству у Јаша Томићу 14. јануара 1935. године списак девет Српских православних црквених општина из среза Јаша Томић које су дуговале укупно 44. 793 динара за верозаконски прирез и митрополијски прирез српском црквеном фонду у Сремским Карловцима. Пет колонистичких црквених општина у срезу Јаша Томић дуговало је 28. 999 динара или 64, 7 посто од укупног дуга што указује на сиромаштво нових насеља које се одражавало и на дуговања црквеним властима.

КРАЈ

ОДРЖАНА ИЗБОРНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА РЕЗЕРВНИХ ВОЈНИХ СТАРЈЕШИНА И ВЕТЕРАНА СРПСКЕ КРАЈИНЕ У СРБИЈИ

ЗАШТИТИТИ ПРИПАДНИКЕ ВОЈСКЕ РСК ОД ХРВАТСКИХ ПОТЈЕРНИЦА

У Београду је 14. децембра 2018. године одржана Изборна скупштина Удружења резервних војних старјешина и ветерана Српске Крајине у Србији (УРВСВ СКС). У присуству великог броја делегата и гостију истакнути су остварени резултати, анализирани проблеми, потешкоће и пропусти у раду, договорени су наредни циљеви и задаци.

ДР КОСТА НОВАКОВИЋ НОВИ ПРЕДСЈЕДНИК

Први задатак Скупштине је био да се изабере ново руководство Удружења – предсједник је др Коста Новаковић, некадашњи помоћник команданта Српске војске Крајине за информисање, вјерска питања, правне послове и односе са међународним организацијама, потпредсједник је Мирко Латиновић, а предсједник Надзорног одбора Срећко Рашковић. У Главном одбору од 17 чланова су бивши официри и подофицири ЈНА и Српске војске Крајине, полицијске старјешине, цивилна лица, војници и полицајци из свих регија Српске Крајине.

Донијета је одлука да се досадашњи назив Удружења прошири одредницом ветерани, ради могућности већег укључивања бораца.

Истакнута је потреба заштите статуса, права и интереса чланова Удружења који им по закону припадају, при чему се подразумијевају старјешине (војне и полицијске), цивилна лица и војници –полицајци и добровољци, који су учествовали у јединицама ОС СФР Југославије (ЈНА и Територијалне одбране) до 27. априла 1992. године и касније до 10. августа 1995. у Посебним јединицама милиције и Српске војске Крајине на подручју под заштитом Мировних снага УН (УНПРОФОР) сходно Резолуцији Савјета безбједности УН 743 од 21. фебруара 1992. године (Венсов план).

Посебно је наглашена потреба заштите статуса чланова Удружења (старјешина, војника, полицајаца и добровољаца) који се налазе на јавним и тајним листама хрватског правосуђа и који се хапсе без правних аргумената.

ЛИНТА: НЕМА ВОЉЕ ЗА РЈЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА

Народни посланик Миодраг Линта подржао је све наведене приједлоге за заштиту права и интереса чланова Удружења, а посебно захтјеве за ангажовање државних органа у заштити од неселективног хапшења, прогона и процесуирања Срба Крајишника без икаквог повода и доказане кривице, осим по принципу националне и вјерске припадности.

– Сви пратимо активности нашег земљака Саве Штрбца који врло професионално биљежи хапшења наших људи на основу хрватских потјерница. Од 2000. године када је отворена канцеларија Интерпола у Загребу до данас, ухапшено је преко 180 Срба. Држава Србија у претходном периоду готово ништа није учинила на заштити тих људи, препуштени су сами себи – рекао је Линта и напомену колико је то тешка борба јер је кроз разговоре са надлежним институцијама (Тужилаштво за ратне злочине и Министарство правде) увидио да не постоји политичка воља да се тај проблем ријеши.

– Потребно је да држава оснује једну посебну институцију тј. Министарство за Србе у региону или барем Канцеларију која би се свакодневно бавила пружањем помоћи нашим људима који живе у региону, али и пружањем помоћи стотинама хиљада протјераних Срба који нису ријешили своја имовинска, стечена и статусна права. Исто тако потребно је да се оснује Канцеларија за ратне злочине при Министарству правде чији би циљ био да пружи правну и финансијску помоћ нашим људима које процесуира правосуђе Хрватске и БиХ – рекао је Линта.

Он је истакао да Тужилаштво за ратне злочине мора коначно да почне да процесуира лица која су наредила и починила бројне ратне злочине над српским ратним заробљеницима и цивилима. Линта је посебно нагласио да држава не смије да укине члан Закона о надлежности и организацији државних органа у поступку за ратне злочине којим се српском правосуђу даје право да процесуира ратне злочине на простору бивше Југославије.

МАРС: ПЛАЋАМО ЦИЈЕНУ РАЗЈЕДИЊЕНОСТИ

Душан Вукојевић Марс потпредсједник Удружења мирнодопских и ратних војних инвалида Србије је скренуо пажњу на разједињеност Крајишника.

– Била је то наша РСК, била је држава, сплетом несрећних околности лоше вођених политика нашли смо се овдје у Србији. Немојте да нам други пишу истину. Страшно је што морамо да користимо хрватску архиву за доказивање неких података – рекао је Душан Вукојевић Марс и апеловао да сви судионици скупштине буду активни судионици часописа *Војни инвалид*.

Ријеч је затражио и генерални секретар Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир који је на самом почетку свог излагања напоменуо да Удружење резервних војних старјешина и ветерана Српске Крајине у Србији на њега увијек може да рачуна.

– Грешка је што све што радимо и пишемо остаје међу нама. Нисмо успјели да нађемо начин да се дио тих зборника *Грађански рат у Хрватској* које издајемо, до сада их је било 14, преведе на неке од страних језика, да и други виде то о чему пишемо – рекао је Милојко Будимир, генерални секретар *Удружења Срба из Хрватске*.

На скупштини је подржано организовање стручних расправа, округлих столова и научних скупова на тему из ближе прошлости, посебно из области српско-хрватских односа на просторима бивше југословенске републике – Хрватске. Затим, обиљежавање крсне славе (Огњена Марија – 30. јул), организација пригодних годишњих окупљања чланова Удружења, те остваривање сарадње са сродним организацијама, посебно са Асоцијацијом, Коалицијом, Удружењем Срба из региона, Удружењем Срба из Босанске Крајине, Удружењем пензионера и другим. Учествовање у раду са Комесаријатом за избјеглице и Канцеларијом за дијаспору МСП, уз могућност коришћења средстава за конкретне пројекте.

ДРАГАНА БОКУН

» Миодраг Линта и Коста Новаковић

У БЕОГРАДУ ОБИЉЕЖЕНО 27 ГОДИНА ОД ПРОГЛАШЕЊА УСТАВА РСК

У организацији Удружења грађана *Српски светионик* у свечаној сали ГО Стари Град 17.12.2018. године одржан је скуп под називом *Крајина живи* поводом обиљежавања 27 година од проглашења Устава Републике Српске Крајине.

Република Српска Крајина је проглашена 19.12.1991. године на уставотворној скупштини у Книну. Обухватала је територију сјеверне Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Западне Славоније, Источне Славоније, Барање и Западног Срема. Главни град био је Книн. Већину територије Република Српска Крајина је изгубила током хрватских војно-полицијских операција Бљесак и Олуја 1995. године.

Остатак Републике Српске Крајине у источној Славонији, Барањи и Западном Срему, према Ердутском споразуму, кроз прелазну управу Организације Уједињених нација, интегрисан је у састав Републике Хрватске 1998. године.

У име Удружења *Српски светионик* присутне је поздравио Милан Чучковић.

– Већина чланова *Српског светионика* потиче из Крајине, а основни мотив оснивања је ширење националне свијести – рекао је Чучковић. Он је рекао да је ово Удружење основано у Батајници прије три године, а препознатљиво је по бројним активностима током године.

РИЈЕЧ ВАЖНИЈА ОД ЖИВОТА

Члан пјевачка групе Петрова гора – Кордун Никола Ђапић причао је о животу Крајишника граничара, по истинитом догађају који се збио крајем 19. вијека код Коренице. Поучна прича која говори о високим моралним стандардима у којима се подразумијевало да би човјек радије умро него погазио своју ријеч.

» УЧЕСНИЦИ: Бојана Вучић, Лука Мркобрада, Душко Дејановић, Саво Штрбац и Милан Чучковић

ОД КОМИТЕ ДО ПАРТИЗАНА

Душко Дејановић причао је о војнику из Првог свјетског рата Драгољубу Јеличићу који је био поријеклом са Кордуна. Приликом једне смотре војске на Калемегдану запазио га је регент Александар и одвео на двор као најмлађег борца. Ускоро је почео и Први свјетски рат. Драгољуб жељан борбе, побјегао је са двора и придружио се комитској чети војводе Војислава Танкосића. Са том јединицом прошао је многа ратишта. Био је рањен шест пута. Одликован је са три медаље за храброст. Учествовао је и у Другом свјетском рату, приступио је партизанском покрету.

– Иако је у Првом свјетском рату био комита – четник, у Другом свјетском рату је партизан. Била му је битна слободна земља. Послије рата био је познати позоришни глумац и режисер. На крају Драгољуб Јеличић се настанио у Никшићу гдје је и умро у 62. години – рекао је Душко Дејановић.

О глинској цркви и страдању Срба у Другом свјетском рату говорио је Лука Мркобрада.

– У глинској цркви 29. јула 1941. године догодио се стравичан злочин. Прота јереј Јован Бошковић и једини преживјели Љубан Једнак свједоче о том догађају . Усташе су се наслађивале мукама људи, убијали су их хладним оружјем, пред иконама. Тог дана је у самој цркви, на путу до ње и пред самом јамом код Новог Села, убијено између 1.650 и 1.800 људи. Жене су силоване. Усташе су се понашале као да је општенародно весеље – рекао је Лука Мркобрада и навео како је овај злочин врхунац монструозности.

МУЖА СРБИНА ПРИЈАВИЛА ПОЛИЦИЈИ

Саво Штрбац испричао је судбину Јове из села Ивошевци, општина Книн. Јово је у Словенији оженио Розалију, а потом су се пресили у Задар гдје су постали родитељи синова Јована и Горана. Направили су велику кућу, Розалија се учлањује у ХДЗ и након извјесног времена пријављује свог мужа Јову полицији, који му проналазе експлозивну направу кућне радиности, али прави разлог је што је Србин.

Саво Штрбац као његов адвокат бранио га је и Јован бива ослобођен. Када је отишао у Крајину жена га проглашава мртвим и продаје њихову кућу. Син Јован нестаје у Крајини, до данас не зна гдје је његово тијело. Изгубио је и другог сина Горана. Тамо гдје је сахранио Горана, у гробници је оставио мјесто за себе и Јована.

– Када ме питају када ћемо се вратити у Крајину, вратићемо се на руским тенковима, то је фигуративно речено у новој прерасподјели моћи – рекао је Саво Штрбац.

ЧУЧКОВИЋ: ДОГОДИНЕ У КНИНУ

На крају је Чучковић прочитао стихове своје пјесме *Догодине у Книну*.

Овај догађај помпезно најављен као свечана академија окупио је мали број публике, али и учесника програма. Од најављене три пјевачке групе учествовао је само КУД *Петрова гора - Кордун*. Отпјевали су неколико пјесама: *Ој, Крајино* и *На Кордуну гроб до гроба* – женска пјевачка група *Петрова гора – Кордун*, мушка пјевачка група *Петрова гора – Кордун*: *Ако питаш пријатељу одакле сам ја*, Никола Ђапић – *Враћиће се моја дјеца*.

ДРАГАНА БОКУН

КОМЕ СМЕТА *СРПСКО КОЛО*?

Овом догађају, поред учесника, присуствовало је свега тридесетак људи. Нажалост, организатор скупа Удружење грађана *Српски светионик* на челу с Миланом Чучковићем забранио је подјелу листа *Српско коло*, иако је то био једини медиј који је показао интересовање за овај догађај.

НА ЗАВИЧАЈНОМ СКУПУ ТРЕБИЊАЦА У БЕОГРАДУ ЧУВЕНОМ СРПСКОМ ПЈЕСНИКУ УРУЧЕНА КЊИЖЕВНА НАГРАДА *АВРАМОВ ШТАП*

Бећковић: Доба у коме је Херцеговачка Грачаница замијенила Ловћен!

Пуно је симболике било на 5. завичајном скупу Требињаца на коме је гост био академик Матија Бећковић. Њему је овом приликом уручен *Аврамов штап* – књижевна награда коју под покровитељством Града Требиња заједнички додјељују Удружење књижевника Србије, Републике Српске и српских писаца Црне Горе.

Удружење *Јован Дучић* у Београду је, баш на дан стогодишњице уједињења двије српске земље – Србије и Црне Горе, по пети пут у овоме вијеку, уприличило вече Требињаца, које је већ по традицији, одржано у ресторану хотела *Орашац* на Кошутњаку.

ПОНОСНИ НА ФУДБАЛЕРЕ

Предсједник Удружења Жарко Ј. Ратковић поздравио је присутне и подсјетио на многобројне активности овог удружења.

– Трудили смо се да сачувамо углед и повјерење наших претходника који су годинама у матичној земљи Србији оставили дубок траг у привредном животу, култури, политици и науци – рекао је Ратковић наводећи академију посвећену архимандриту Нићифору Дучићу, издавање књиге *Лука Вукаловић и херцеговачки устанци*, као и традиционалне скупове посвећене Јовану Дучићу у Београду и Требињу. Удружење је учествовало и у хуманитарним акцијама, а ове године одлучили смо да помогнемо чланове нашег удружења окупљене у футсал тиму *Требиње* које је направило изванредне резултате у Лиги Републике Српске која се одржава у Београду – рекао је Ратковић посебно поздрављајући драге госте међу којима су били српски академик Матија Бећковић, директор Електропривреде РС Лука Петровић, народни посланик Илија Таминџија, вршилац дужности градоначелника Требиња Мирко Ћурић, директор Представништва РС у Београду Млађан Цицовић.

СПОМЕНИК ДОБРОТВОРУ ЛУКИ ЋЕЛОВИЋУ

На крају програма предсједник Удружења Жарко Ј. Ратковић је напоменуо да је удружење добило подршку од Града Београда да се у близини данашње Херцеговачке улице подигне споменик Луки Ћеловићу Требињцу.

– За то смо добили сагласност и одлуку Скупштине града и обећали смо да ће Удружење Требињаца *Јован Дучић* финансирати тај споменик – рекао је Ратковић који је пренио и поздраве предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодрага Линте који је због обиљежавања стогодишњице уједињења Црне Горе и Србије у Подгорици, први пут изостао са завичајног скупа Требињаца у Београду.

У забавном дијелу програма наступио је познати пјевач Чеда Марковић, а у опуштеној атмосфери чула се и херцеговачка ганга. У току вечери промовисани су и прехрамбени брендови из Херцеговине који се однедавно могу купити у *Старој херцеговачкој кући* која се налази у Булевару Краља Александра 210, одмах изнад Ђерам пијаце у Београду, а свима су били бесплатно доступни нови бројеви *Гласа Требиња* и *Српског кола*.

Већ по традицији, међу Требињцима је био легендарни кошаркаш Дејан Бодирога, као и отац предсједника Србије Анђелко Вучић.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

» Матија Бећковић, Жарко Ј. Ратковић, проф. др Радослав Милошевић, Божидар М. Глоговац и Миливоје Миша Рупић

Заборављен најзначајнији српски вођа 20. вијека

– Требињци, учинили сте ми незаслужену част да ме убројите у своје и наградите ме *Аврамовим штапом* – рекао је Бећковић и додао да је Јован Дучић подигао „онај" споменик у сред Требиња.

– Ових година и дана Требиње је смијенило Цетиње, а Грачаница је замијенила Ловћен. Ових дана чујемо да у Црној Гори подижу споменик Јосипу Брозу Титу недалеко од споменика голооточким мученицима. А сам Његош је у оном казамату на врху Ловћена, па би можда било добро да онога коме дижу споменик премјесте на Ловћен, а Његоша нама дају. Или да дође у Београд или у Требиње, док се не врати Ловћен – рекао је Бећковић који се осврнуо на награђено дјело *Прах оца поезије*.

– Његош је посветио *Горски вијенац* праху оца Србије, па се мени чинило да је о 200 годишњици његовог рођења дошло вријеме да се споје прах оца поезије и прах оца Србије и тако сам написао ову поему – рекао је Бећковић који није могао да се не осврне на стогодишњицу српског уједињења.

ЗАДУЖБИНЕ КАРАЂОРЂЕВОГ ПРАУНУКА

– Јован Дучић писао је о врховном команданту српске војске у Првом рату, Краљу Александру Карађорђевићу, који је откупио рукопис *Горског вијенца* и из Беча га послије 1918. године донио у своју библиотеку. Из те породичне својине, нечијом самовољом је однесен на Цетиње – рекао је Бећковић и додао да се ових година много слушало о Првом рату.

– Врховни командант те војске имао је само 21 годину кад је почео том војском да командује. Прошло је више од пола вијека да отаџбина није уждила свијећу за душу тог најзначајнијег српског владара двадесетог вијека. Прије 74 године убијен је он, син једног, унук два краља, праунук вожда Карађорђа, рођен на Цетињу, остао без мајке с непуне двије године, школован код руског цара, водио три рата, прегазио Албанију, створио Југославију и једва да је некад скинуо униформу – рекао је Бећковић наводећи да је краљ Александар имао поетску идеју коју су имали само највећи људи у историји.

– И сам је писао и преводио поезију, волио је музику, разумио се у сликарство, био вјерник, добротвор и задужбинар, а уз то и установио и обновио готово све културне институције које имамо. Као Карађорђев праунук довршио је маузолеј на Опленцу, као Његошев потомак обновио капелу на Ловћену, као војник подигао споменик *Незнаном јунаку* на Авали и *Побједнику* на Калемегдану и *Споменик захвалности Француској* на Калемегдану. Озидао храмове и костурнице широм земље, откупио рукопис *Горског вијенца* о своме трошку, а кад је приликом посјете манастиру Крка упитао братију шта би могао да учини за њих и испуни им неку жељу, игуман му је одговорио: „Величанство, ви сте све наше испунили на Куманову". Посљедња звона која је чуо била су звона манастира Савиње. Убијен је у Марсеју пред очима милион Француза који су изашли да га виде. Пао је на путу мира као прва жртва фашизма. Рука која га је убила ускоро је почела без списка да коље и убија његов народ, да пали гасне коморе Аушвица и Јасеновца, да у црно завија читав свијет. У часу кад је Влада његовог сина, прва у Европи донијела лице Хитлера, Французи су са цвијећем и свијећама кренули на мјесто на коме је убијен. Сахрањен је на Опленцу, не уз Карађорђа и Краља Петра, него у крипти поред мајке Зорке. Црна Гора му је приложила вијенац од црног трња, а Црногорци су тог дана завезали звона и скинули чактаре са овнова. Уочи прославе Првог српског устанка чули су се гласови како ће и српска црква прогласити Краља Александра светитељем и мучеником, као што је то већ учинила руска црква са царском породицом. Из истих разлога због тврде вјере хришћанског држања пред смрћу, он јој је ишао у сусрет отворених очију. Једино што је могао вјеровати и у самртном часу да га Срби никад неће заборавити и како, гдје, зашто и од кога је убијен. Мени се чинило да је ово прилика да га споменемо. А ко ће га споменути ако неће Херцеговци и Требињци – рекао је Бећковић уз примједбу да је на недавној прослави у Паризу Србија била понижена.

УЛАЗАК У БЕОГРАД

– Недалеко од Тријумфалне капије налази се споменик Краљу Петру и Александру, а на 20 километара је српско војничко гробље. Земља у срцу Париза потрошена костима српских војника. Нисмо се тамо појавили, није нас нико видио, а да смо тамо били свако би знао откуд смо се нашли на тој прослави и гдје нам је мјесто – рекао је Бећковић завршавајући своју бесједу цитатом Исидоре Секулић која је описала како је изгледао улазак Краља Александра у ослобођени Београд.

„Испод свих одређено издвојен, млад и немлад, официр сам. Шињел тежак, неистеплан, не лежи на тијелу. Чизме грубе, капа стара, руке без рукавица а на лицу потамњелом, лијепом лицу, израз човјека измучена и узбуђена, човјека танких живаца. Кроз пригушен шапат жена у сузама „понос наш, дијете наше испаћено". Београд га је дочекао у олујном тајцу официјукан вјетровима побједник се вратио у спаљени дом."

» Лука Петровић, Мирко Ћурић, Илија Таминџија и Матија Бећковић

ЋУРИЋ: ОСЛОНАЦ НА ПРИЈЕСТОНИЦУ

Вршилац дужности градоначелника Требиња Мирко Ћурић у знак захвалности предсједнику Удружења Жарку Ратковићу уручио је умјетничку слику.

– Требиње је увијек било ослоњено на нашу пријестоницу. Наша најбоља и најумнија омладина и данас стиче знање у Београду, а то заједнички желимо да уградимо у Требиње са надом да ће и даље да се развија и расте – рекао је Ћурић .

ЦИЦОВИЋ: ЈАЧАЊЕ СРПСКИХ ВЕЗА

Директор Представништва Републике Српске у Србији Млађан Цицовић изразио је велико задовољство што је први пут био на дружењу Удружења које носи име славног Јована Дучића.

– На овај начин даје се пун допринос у остваривању нашег основног програмског задатка, а то је прије свега јачање културних, духовних и свих других веза нас са оне стране Дрине са нама са ове стране Дрине – рекао је Цицовић.

ЗА ПРВАКЕ НЕ РАСПИСУЈУ СЕ КОНКУРСИ!

Проф. др Радослав Милошевић је рекао да у Француској 7 о додјели награде *Аврамов штап* заједнички одлучују Удружење књижевника Србије, Републике Српске и друштво српских писаца Црне Горе.

– Ова награда успостављена је како би повезивала прваке српске поезије по свим српским земљама – рекао је Милошевић наводећи имена досадашњих добитника, Добрице Ерића, Даре Секулић, Љубивоја Ршумовића, Ранка Павловића, митрополита Амфилохија, Радована Караџића.

– За овакву награду се не расписују конкурси, јер за прваке конкурси не важе. Ово је награда над наградама – рекао је Милошевић и додао да је овај штап израдио члан друштва ликовних умјетника Драгиша Сворцан из Корита.

Вршилац дужности градоначелника Требиња Мирко Ћурић уручио је добитнику *Аврамовог штапа*, Матији Бећковићу новчану награду.

МАТИЈА, ДОБРОДОШАО У СВОЈУ УЈЧЕВИНУ!

Увод за врхунац вечери направио је херцеговачки пјесник и филозоф Божо М. Глоговац, који је истакао да је Требињцима указана велика част због присутне „највеће својте Његошеве", академика Матије Бећковића.

– Знамо ми добро да је твоја добра мајка Зорка дична Херцеговка, а пошто је ово Херцеговина у малом, добродош'о у своју ујчевину, која је по милости најближа срцу – рекао је Глоговац уз напомену да су вршњаци.

– Расколницима који обезвређују све што има српски призвук Матија упорно показује да смо браћа по крви, вјери и језику. Нико као он потпуније и боље не сагледава тај страшни раскол. Тешко оном народу ако му браћа не играју у истом колу, а то смо добро искусили у прошлом времену на својој кожи – рекао је у даху Глоговац и поручио Матији да нема Херцеговца који га у тој борби неће слиједити.

– Знаћемо и даће Бог с'тобом и уз тебе, ћераћемо се још!

У НОВОМ САДУ ОДРЖАНА СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА У ЧАСТ И СЛАВУ ВЕЛИКОГ СРПСКОГ ПЈЕСНИКА ИЗ ХЕРЦЕГОВИНЕ

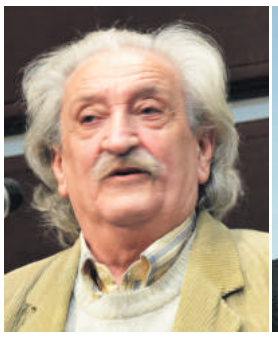
» Перо Зубац

» Ђорђо Сладоје

» Милош Иветић

» Дејан Томић

» Горан Лучић

» Биљана Ђоровић

» Милош Зубац

АЛЕКСА НАМ НИЈЕ БИЛО КО

Народ који заборави пјесника као да је убио славуја и ласту на окну родитељског дома. Био је тек 19-огодишњак када је постао сарадник *Голуба* сомборског листа за српску младеж, који је уз Змајев *Невен* био најзначајнији омладински лист на српском језику с краја 19. и с почетка 20. вијека. Прве пјесме написао је вођен стиховним путоказима Јована Јовановића Змаја; и живот му је био попут Змајевог, уцвијељен и промрз'о самоћом. Српска Војводина га је са достојанством дочекала на животним и пјесничким почецима. Равница му је пружала племениту одважност као зрело жито. Он јој то није заборавио. Она га није заборавила.

» Милан Гутић је у Новом Саду окупио умјетнике у част 150 година од рођења Алексе Шантића

СРПСКА ВОЈВОДИНА ПАМТИ

Нови Сад је поново указао поштовање и поздрав пјеснику. У години када Српска Војводина слави вијек од ослобођења и уједињења са матицом Србијом организована је свечана академија у част 150. годишњице од рођења великог и милог Алексе Шантића. На позив Милана Гутића, привредника и поштоваоца Алексе Шантића и Херцеговине, да се нешто мора учинити одазвали су се многи.

У дворани Спортског центра Војводине (СПЕНС-у) 27. новембра 2018. године уприличен је свечани скуп, а који је духом заиста био свечана и јубиларна Академија у част рођења Алексе Шантића.

Вече је почело молитвом и благословом оца Стефана, игумана фрушкогорског манастира Велике Ремете. Пјесника су стиховима поздравили угледни савремени српски и херцеговачки пјесници Перо Зубац и Ђорђо Сладоје. Пјесмом *Повратак Мостару*, Перо Зубац као да је причао Алекси о Мостару кога више нема, о православном торњу који се обнавља из рушевина, о несталом народу и времену, о нашој Херцеговини коју вјетрови омразе разнесоше по туђим обалама, а Неретва ледено, нијемо тече и памти.

Пјесник Ђорђо Сладоје, памтећи да је Алекса клицао вјековном ослободиоцу царског Призрена и жртвеног Косова поља, говорио је стихове у славу стогодишњице од побједе на Кајмакчалану, ослобођењу Србије и уједињења Српске Војводине са матицом. Пјесмом *Каплар* поклонио је Алекси најљепше испричану повијест о српском војнику и народу, који су у историји ратовања уписани златним словима као сужњи љубави за Отачаство, прометеји наде на распећу свијета и правде.

Отпјевана је најпознатија пјесма Балканског полуострва (по званичној оцјени музиколога) Шантићева *Емина*, у извођењу Миодрага Мише Близанца, а уз музичку пратњу Миће Јанковића, шефа Народног оркестра Радио-телевизије Војводине. Уз гитару је задрхтала љубавна чежња *Што те нема*…

НЕМА ЈУБИЛЕЈА БЕЗ ГУСАЛА

Дејан Томић, музиколог и новинар, изложио је реферат о Шантићевом музиколошком дјелу и пјесмама које су компоноване на његове стихове.

Шантићеве стихове у славу слободарске Његошеве Црне Горе отпјевао је гуслар Петар Мишовић, а родољубиве пјесме је говорио Миодраг Петровић, глумац Српског народног позоришта у Новом Саду.

Публици се обратила Биљана Ђоровић, угледни новинар Радио Београда, а која је ове јубиларне године уредила емисију о животу и дјелу Алексе Шантића на Радио Београду 2. Управо је ова радио-емисија покренула организацију новосадског скупа. Биљана Ђоровић је подсјетила на страдање и прогон дјела Алексе Шантића, не само у родном Мостару, већ и у Србији, из чијих уџбеника се његове пјесме систематски уклањају.

– Ми се боримо колико нам то Бог допушта, али ево видимо да помака има, и да када та енергија оде у етар она има плодно тле. То је оно што је веома важно, јер то је оно од чега у крајњој линији зависи опстанак не само нашег рода и народа, већ читавог човјечанства.

Своје обраћање у част Алексе Шантића као православног пјесника на путу Богочовјека, изложио је Горан Лучић, иницијатор овогодишњег обиљежавања Шантићевог јубилеја у Београду.

Једну од најљепших севдалинки, а коју је написао Алекса Шантић, *Ко покида са грла ђердане* отпјевала је Весна Димић, вокални извођач народних пјесама.

Ова пјесма је својевремено сврстана међу 100 најљепших пјесама на простору бивше државе, а занимљиво је и то да је музику на стихове Алексе Шантића компоновао др Јован Поповић, офталмолог из Аде, на Тиси.

Поздрављајући све присутне, предсједник Савеза књижевника у отаџбини и расејању Милош Иветић најавио је да ће овај Савез до краја године расписати међународни конкурс са насловом чувене Шантићеве пјесме *Остајте овдје*. Тема ће бити слободна, а радови ће бити сврстани у циклусе који ће носити називе Шантићевих пјесама. Иветић је рекао да ће зборник радова бити промовисан у оквиру манифестације *Панонски бисери*.

У част Алексе Шантића обратила се и Маја Ковачевић, мајка једанаесторо дјеце и оснивач издавачке куће са националном тематиком *Глас Србије*.

– Расла сам уз пјесме Алексе Шантића и мени се до те мјере урезао емотивни бол и родољубље, љубавна чежња и пркос због национално угроженог српског народа о којем је тако убједљиво пјесмом зборио, да сам и сама жељела да будем пјесник. Пошто нисмо сви одређени да будемо пјесници, одлучила сам се да се бавим издаваштвом и да на тај начин сачувам од пролазности великане садашњице као што су *Просвјета* и *Зора* за нас сачувале Алексу Шантића. Желим да његове пјесме у свима нама пробуде ону жарку љубав према своме народу и отаџбини коју је он носио у себи.

ДРУШТВО ПРИЈАТЕЉА АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

На крају је све присутне поздравио домаћин вечери Милан Гутић изнијевши приједлог о нужности оснивања *Друштва пријатеља Алексе Шантића*, задужбине која би се старала о пјесниковом дјелу, достојанству и памћењу.

Програм је пријатно и лагодно водио др Милош Зубац, иначе син пјесника Пере Зупца.

Свој допринос организацији јубиларне свечане академије дали су *Инстел клуб* Нови Сад, Савез Срба из региона, Друштвено- културни центар *Дунав* из Новог Сада, издавачка кућа *Глас Србије*, портал *Слободна Херцеговина*.

Нови Сад је од Алексе изабран као јубиларна катедра пјесникове славе и српског сабрања. Ту су га дочекали Змај и сомборски *Голуб*, господствени Новосађани и поносни Херцеговци са свих страна…

Сви га искрено и мило срцима изљубише и помолише се пјесмом и стихом за његову чудесно племениту и родољубиву душу, која као бијела голубица те ноћи прелијеће војвођанском равницом. 150. годишњица Шантићевог рођења била је тиха и достојанствена, баш као и све што се пожели и учини срцем.

ТЕКСТ: ГОРАН ЛУЧИЋ
ФОТО: МИЛЕ ШАПИЋ

НЕМАР КОЈИ ЗАБРИЊАВА

Баш на дан 150. годишњице Алексиног рођења, 27. маја 2018. године, освануо је над Београдом бистар и сунчан дан. И Господу је овог дана слављен спомен. Слава Свете Тројице и рођендан пјеснику који је живио, стварао и уснуо покрај храма Свете Тројице у Мостару. Предивна розета времена и смисла сплела се у вриједан знамен. Но, Београд се није освртао на пјесников јубилеј, баш као што га је са немаром и испратио на васкрсни починак. Гробна хумка се већ била слегла када је са увриједљивим кашњењем из Београда стигло Краљево саучешће Мостару и Херцеговини због губитка пјесника и сина.

И ове јубиларне године београдске новине, радио и тв-станице писале су и зборише о свему, али не о најважнијем. Нису се присјетили да је српски народ имао једну мирисну душу која је свијет учинила бољим и пријатнијим распоном на вјечитој стази страдања и гријеха. А народ који је родио Шантића сигурно је велики, одиста човјекољубив, истински Богу мио.

64. РОЂЕНДАН АКУД *ШПАНАЦ*

Амбасадор српске културе и традиције

Свечаним концертом одржаним 22. децембра 2018. године у Великој дворани Задужбине Илије М. Коларца, Академско културно-умјетничко друштво *Шпанац* обиљежило је 64 године постојања. Друштво *Шпанац* као цивилизацијске елементе његује умјетност, културу и традицију.

Ово друштво је попут неког града. До сада је у њему живјело више од 16.000 младих стваралаца, који су, корак по корак, досегли да најзначајнијих државних признања: награђени су Вуковом наградом, Орденом предсједника Републике, Орденом братства и јединства, Повељом Универзитета, Граматом патријарха српског Павла…

У најави програма који је водила глумица Биљана Ђуровић истакнута је жеља домаћина да овогодишњи богат рођендански програм покаже душу сваког појединца на сцени на којој је било око 150 учесника.

За несебично залагање у раду и развоју Друштва захвалница је уручена предсједнику најпрестижнијег фестивала фолклора *Конфолан* у Француској Супизе Гзавијеру. Он се окупљенима обратио у име свјетске организације фолклора (CIOF).

– *Шпанац* нам је много помогао у осмишљавању и реализацији завршне кореографије на прошлогодишњем јубиларном фестивалу – рекао је Гзавијер и још једном се тим поводом захвалио директору Друштва Милошу Сикимићу.

Т. Ђ.

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ О ХРАМУ СВЕТОГ ПЕТРА ЗИМОЊИЋА У ДАНИЋИМА

» Божидар М. Глоговац, Радмила Поповић, др Јадранка Милошевић, Милош Марковић и Светозар Црногорац

Прота Раде Зеленовић настојао је да се народ врати светосавској суштини

Писано свједочанство о изградњи Храма Св. Петра Зимоњића у Данићима код Гацка, задужбине проте Рада Зеленовића, забиљежено је у књизи Милоша Марковића и Коче Говедарице, која је представљена публици у Београду 26. децембра у Клубу књижевника, у организацији Завичајног удружења *Клуб Гачана*.

О књизи *Храм Светог Петра Зимоњића у Данићима код Гацка – задужбина прота Рада Зеленовића* говорили су предсједник *Клуба Гачана* Светозар Црногорац, у име издавача *Свет књиге* обратио се Стево Ћосовић, затим аутор дијела текстова у књизи Божидар Глоговац, рецензенткиња књиге Радмила Поповић и аутор Милош Марковић.

Говорећи о Храму Светог Петра Зимоњића, Светозар Црногорац је рекао да је данас то храм са богатом националном библиотеком, најбољом музејском поставком старих предмета из завичаја, простором за духовнике и Владику, и прије свега честитам мјештанима што је постао култно мјесто у Гацку.

– Ту доводимо све угледне људе, укључујући академике из Србије, Републике Српске и из православног окружења приликом научног скупа историчара *Владимир Ђоровић* и у другим приликама, а људи нас тамо још боље дочекују. Не вјерујем да има књига из Херцеговине, која није тамо промовисана – навео је Црногорац сјећајући се проте Рада који је иначе био вишедеценијски члан гатачког удружења и један од важних стубова удружења.

У име издавача *Свет књиге* Стево Ћосовић је рекао да вјерује да ће ова књига о цркви којом је честити прота Раде Зеленовић украсио свој гатачки завичај, исто тако достојно красити кућне библиотеке многих.

СПЦ ДУГУЈЕ ОРДЕН СВЕТОГ САВЕ

Пјесник Божидар Глоговац који је аутор текстова у књизи, такође је био лични пријатељ почившег Рада Зеленовића, па је своје излагање углавном и посветио њему говорећи о његовом животу и раду.

– Када је јуна мјесеца 1941. од стране Усташа звјерски побијена његова ујчевина – Бољановићи, Раду је било 6 година. Тада су се у складиште његових сјећања дубоко смјестиле скупе и сакривене сузе његове мајке Ђурђе – и те ће се сузе слијевати у његово срце до посљедње животне уре, и оне ће судбински одредити смисао његовог битисања све док нису, како је надахнуто написала рецензенткиња, наша дивна Гачанка Радмила Поповић, постале камен темељац цркви коју је посветио Светом Петру Зимоњићу – уз сјећање на страдалу ујчевину, говорио је Глоговац наводећи да је прота Раде у 23-ој години постављен за пароха у Љубомиру 1957. године у вријеме „агресивног комунизма и наопаке идеологије".

– Круна његовог живота и рада је оваплоћена у задужбинарству. Српска црква је по својим канонима била дужна да Раду Зеленовићу додијели Орден Светог Саве. То се није десило. Можда ова књига допринесе да се исправи та неправда и постхумно му додијели овај Орден – поручио је Глоговац.

Рецензенткиња књиге Радмила Поповић изразила је дивљење према проти Раду који је, како је рекла, знао да хришћанском љубављу, високим поштовањем, својом мишљу и срцем повеже садашње и прошле генерације.

– Он је за своју трајну и никад непрекинуту жељу оставио спомен храм у Данићима, а ми данас откривамо још један споменик, а то је споменик ријечи, књига *Храм Светог Петра Зимоњића*. То је књига писана не ријечима, већ љубављу, успоменама, сјећањима, високим поштовањем Радових пријатеља, познаника и поштовалаца, а Милош Марковић је најзначајније име које је градило ову књигу – рекла је Радмила Поповић истичући да је поносна што спада у потомке славне породице Бољановић који су ујчевина, не само проте Рада, него и њене мајке.

СВЕШТЕНИК У ВРИЈЕМЕ КАДА ЈЕ ПАРТИЈА УБИЈАЛА БОГА У ЉУДИМА

Аутор Милош Марковић нагласио је да ова књига нема ауторски карактер.

– Она је, рекао бих, написала саму себе. Ми који смо радили на томе да се суштинска сазнања о настанку храма–задужбине, о проти Раду Зеленовићу, сачувају од заборава, ми смо, уствари, само забиљежили оно што су ствари, догађаји, личности и њихово вријеме, већ убједљиво рекли о себи самима и што људи из тога краја већ знају. На нама је била одговорност да одаберемо садржаје, да их што смисленије систематизујемо, да прикупимо најважније податке о градњи храма, о задужбинару Раду Зеленовићу и онима без којих овога храма можда не би ни било. Наравно, нужна су била и нека објашњења, нека везивна ткива која ће цијелу причу довести до њене суштине, до храма, његовог значаја, значења и његове кратке предисторије – навео је Марковић додајући да данас, у ово вријеме често чујемо једну бесмислену, наказну паролу, једну планетарну заповијест, ако не и пријетњу: „Заборавите прошлост, не враћајте се у мрачну прошлост, гледајте само у будућност"!

– Замислите да је неким чудом прота Раде Зеленовић заборавио своје дјетињство, заборавио трагедију своје ујчевине, мученичку смрт мајчина два брата и њихово осморо дјеце, које су муслимани, усташе из злогласне Фазлагић куле, 24. јуна 1941. побацали у јаму?! Поред 14 Бољановића, Радове ујчевине, у јаму су тада бачене још три скоро комплетне српске породице које су ту живјеле – подсјетио је Марковић причајући и о времену у коме је прота Раде радио као свештеник.

- Било је то вријеме када је партија и њена власт убијала бога у људима, када је над свештенством спровођен један титовски партијски џихад, када је наша црква била обезглављена, јер је прије тога убијено стотине и стотине свештеника и уништено стотине храмова. Али, никакве муке и тешкоће нису могле спријечити нашег Рада да врши своју часну улогу, да настоји очовјечити нашег човјека, вратити га својој људској, светосавској суштини, из које га је партија изгонила. А када су дошла времена и прилике, Раде је почео да остварује своју идеју о подизању спомен-храма – испричао је Марковић откривајући шта се све може у књизи прочитати.

– Можда данас Данића и Постог поља, одвајкада српских села, не би ни било, да није било војводе Богдана Зимоњића који је та села откупио од турског моћника, бега Тановића. Томе су несебично и обилато припомогли скоро сви Гачани. Нема потребе да говорим ко је и шта је био војвода Богдан Зимоњић, а Богданов син Јован, односно Свети Петар Зимоњић, спада у најзначајније и најтрагичније личности у историји наше цркве. О њима, можда најпознатијем оцу и сину у Херцеговини, налази се више података и у овој књизи – подвукао је Марковић уз напомену да књига садржи све битне моменте о грађењу Храма, имена појединаца који су помагали на било који начин, затим пјесме више пјесника о Храму и проти Раду, бесједе више црквених великодостојника и богату фото-документацију.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ОБИЉЕЖЕНО 20 ГОДИНА НАУЧНОГ СКУПА ИСТОРИЧАРА ВЛАДИМИР ЂОРОВИЋ

Повеља за животно дјело уручена академику Јованки Калић

У свечаној сали Српске академије наука и умјетности, Завичајно удружење *Клуб Гачана* у Београду обиљежило је јубилеј одржавања Научног скупа историчара *Владимир Ђоровић* који се већ 20 година одржава у Гацку. Овом приликом предсједник СО Гацко, Јован Ковачевић уручио је повељу и награду за животно дјело *Владимир Ђоровић*, коју додјељују Скупштина општине Гацко и СКД *Просвјета* – одбор у Гацку, универзитетском професору и академику проф. др Јованки Калић.

» Јованка Калић и Јован Ковачевић

ПОСТОЈБИНА ВЕЛИКАНА

Предсједник завичајног *Клуба Гачана* у Београду Светозар Црногорац је у име организатора поздравио присутне госте и покушао да објасни феномен малог града у коме живи мање од 10.000 људи, а који 20 година окупља еминентне српске историчаре.

– Гацко је постојбина Тешана Подруговића, Саве Владиславића, Светог Петра Зимоњића, војводе Богдана Зимоњића, Петка и војводе Стојана Ковачевића, Пера и Ђока Слијепчевића, Риста Бјелокосића, Шћепана, Васиља, Риста и Гојка Грђића, Радована Самарџића, Николе Милошевића, Саве Скока… Одавно кажу да од Херцеговине, нема мањег, ни сиромашнијег краја, који је више обогатио и задужио српски језик, али и историографију – рекао је Црногорац који је упутио молбу српским историчарима.

– Наука дугује многе истине српском народу. Ваљда пролази вријеме када више историјском истином неће дириговати побједници или моћници и њихова политичка воља. Двадесети вијек прошао је у сатирању Срба. Били смо велики народ, а онда смо у њему доживјели страдање, које је довело у питање и сам опстанак. Скоро да смо све то прећутали и даље трагајући за одговором зашто је само међу Србима дошло до братоубилачког рата чије катастрофалне посљедице и данас осјећамо – закључио је Црногорац.

Проф. др Срђан Бубало изнио је основне податке о академику проф. др Јованки Калић која је рођена у Београду 15. септембра 1933.

– Историју је дипломирала 1957. на Филозофском факултету у Београду на ком је магистрирала, докторирала и прошла сва наставна звања од асистента до редовног професора. За дописног члана САНУ изабрана је 1994, а за редовног 2009. године. Два пута је овенчана Наградом града Београда – рекао је Бубало набрајајући потом бројна дјела и признања која су додијељена Јованки Калић.

ЂОРОВИЋ - НАЈВЕЋИ МЕЂУ ИСТОРИЧАРИМА

Добитница овогодишње награде Јованка Калић је у свом говору истакла да је ово прилика и начин да се сјетимо наших великих умова који су утрли пут српске науке.

– Ова награда има велику научну и моралну вриједност због саме личности Владимира Ђоровића. Сви историчари знају да је он био највећи међу великанима наше историјске науке – рекла је Калићева и подсјетила на интелектуално насљеђе Владимира Ђоровића који је дефинисала у три тачке: метод истраживања, избор историјских тема и судбина књиге, опште питање, писац и дјело.

– Читавог живота Владимир Ђоровић је сабирао историјску грађу за историју Срба коју је требало наћи у домаћим, а још више у страним библиотекама, рукописима, збиркама и архивама. Писао је жанровски различите текстове, аналитичке у расправама и студијама и синтетичке прегледе. У нашој средини сасвим су ријетки људи тог интелектуалног потенцијала који су то могли – рекла је Калићева и навела да је Ђоровић готово по правилу писао о кључним темама за опстанак српског народа. Она је напоменула да је Ђоровић своје капитално дјело *Велика историја Срба* у рукопису предао издавачу у марту 1941. године, а погинуо је мјесец дана касније.

– Најприје су Нијемци предузели мјере да се комплетна заоставштина тако важног интелектуалца у овој средини одузме и однесе у Њемачку. Како свједочи кћи Владимира Ђоровића, одузете књиге враћене су десеткроване породици након рата. Друга врста штете су мјере које су предузеле нове власти послије 1945. године. Владимир Ђоровић је постао непожељан писац. Југословенски оријентисан, то се данас зове интегрално југословенство, он је био неподобан у распарчаној Југославији која је подијељена на шест република и двије покрајине – рекла је Калићева присјећајући се својих студентских дана када су Ђоровићева дјела забрањивана у клупама, али су се „позајмљивала" између студената испод клупа.

– Ђоровић је писао врло јасно. Његова дјела заузимају непомјериво мјесто у науци. Сва се дјела у Европи мјере епохом у којој су настала, тако и Ђоровић. И данас кад размишљам о сопственом животу закључујем да, ако припадам критичкој историографији српског народа формираној од краја осамнаестог вијека до данас, онда сам поносан човјек – закључила је Јованка Калић.

Програм је водила др Јадранка Милошевић. Међу присутнима у свечаној сали САНУ били су предсједник САНУ проф. др Владимир С. Костић, потпредсједник САНУ проф. др Љубомир Максимовић, академици проф. др Љубодраг Димић, проф. др Михаило Војводић, пријатељи и породица Јованке Калић, представници завичајних херцеговачких удружења…

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ЗБОРНИК РАДОВА ПОПУТ ЕНЦИКЛОПЕДИЈЕ

Уз честитке награђеној, Радомир Вучковић дугогодишњи предсједник СКД *Просвјета* – Гацко подсјетио је на историјат награде *Владимир Ђоровић*.

– Од 1997. године организују се научни скупови историчара у Гацку. Награда *Владимир Ђоровић* установљена је тек 2000. године на четвртом научном скупу историчара када је прва награда додијељена академику Милораду Екмечићу за књигу *Срби на историјском раскршћу* и доктору Сави Скоку за књигу *Крваво коло херцеговачко 1941–1942*. Од 2014. године научни скуп историчара, као и зборник, подигнути су на виши ниво.

У научним скуповима у Гацку до сада је учествовало око 450 учесника, а зборници радова су својеврсна енциклопедија са посебним освртом на историју српске Херцеговине – рекао је Вучковић откривајући жељу да се оснује Херцеговачки институт који би се бавио историјом, етнологијом, археологијом и сличним областима.

СУСРЕТ БАНИЈСКИХ СТВАРАЛАЦА У ГРАДСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ У ЗЕМУНУ

Грамата за животно дјело додијељена Драгану Чубрићу

У организацији *Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније*, Београд у библиотеци *Свети Сава* дан уочи Светог Николе уприличен је скуп чији је домаћин био пјесник Милош Бајић. Овом приликом додијељена је плакета за животно дјело Драгану Чубрићу и промовисана збирка поезије *Милосне молитве* аутора Милана Пађена.

У име Књижевне заједнице Крајине окупљенима се обратио Никола Корица нагласивши да ова организација у години у којој слави јубилеј 25 година постојања користи прилику да наградама изрази поштовање вриједним стваралацима и чуварима културне баштине.

– Међу њима је свакако Драган Чубрић коме додјељујемо *Крајинску грамату* за његово животно дјело, а то је идејни пројекат, односно рјешење за тродјелну мозаичку композицију спомен обиљежја у Глини – рекао је Корица који је подсјетио на чињеницу да је Глинска православна црква била мјесто усташког злочина и покоља 1.567 жртава.

У наставку вечери представљена је нова збирка поезије Милана Пађена *Милосне молитве*.

Према оцјени Николе Корице и у овој збирци Пађен је остао досљедан својим кратким пјесничким досјеткама због чега је добио и бројна књижевна признања попут награде *Брања Мицић, Сава Мркаљ, Крајишка Грамата, Андрићева Академија, Печат вароши сремско-карловачке*. Писац Милош Кордић је бираним ријечима говорио о Пађеновој поезији издвајајући пјесму *Кућа* која персонификује проблеме свих протјераних Крајишника.

– Ми сеобни смо бескућници и стално се боримо да ли ћемо се, гдје и како скућавати – рекао је Кордић наглашавајући стих „има ту да се преживи".

– Не каже ни шта, ни колико, ни чега има. То је вјера у наду која никад није утихнула ни у нашој генерацији, као ни генерацијама наших дједова, прадједова... – закључио је Кордић.

Милош Бајић и аутор Милан Пађен казивали су стихове пјесама из најновије збирке.

» Милош Бајић, Милан Пађен и Никола Корица

ТРИПТИХ НИКАД НИЈЕ СТИГАО ДО ГЛИНЕ

Мозаик академског сликара Драгана Чубрића сачињен је од тродјелне композиције крвавог покрста у Глинској православној цркви 1941. године. Укупна површина цјелокупне композиције износи 54 квадратна метра.

Почетак рада на овом мозаику својевремено је освештао Митрополит загребачко-љубљански Јован. Лијева страна композиције садржи масовну сцену насилно дотјераних људи. На фронталној страни је композиција са бронзаним плочама на којима су исписане изјаве преживјелог свједока покоља Љубана Једнака и усташког целата Хилмије Берберовића. Десна страна композиције приказује трагичан призор страдања људи након усташког злочина изнад кога је лик жене нарикаче.

Чубрићево ремек дјело требало је да буде смјештено у склопу Спомен дома који је 29. јула 1995. године, свега седам дана уочи злочиначке акције *Олуја* обишао и тадашњи патријарх Павле. Том приликом освештане су плоче на којима су исписана имена жртава усташког покоља. Спомен дом је грађен на мјесту гдје је била црква рођења Пресвете Богородице која је саграђена 1826. године. Након усташког покоља у августу 1941. године црква је срушена, а исту судбину доживјело је и спомен обиљежје 1995. године. Сада се то здање зове Хрватски дом.

Прст судбине је одредио да триптих остане у Београду и данас се налази у Историјском музеју. Драган Чубрић није био у прилици да присуствује скупу у Земуну, па му је признање накнадно уручено.

– Свако воли кад чује нешто лијепо о себи. Ово је морално признање које сад мене не обавезује на даље ликовно исцрпљивање јер сам при крају, али и даље радим – рекао је Чубрић који је и у позним годинама направио ликовну композицију на тему *Олује*.

Драган Чубрић је са Момчилом Крковићем аутор монографије изузетног значаја *Страдање Срба у православној цркви у Глини и рушење споменика*.

Т. ЂОРОВИЋ

У ЗАГРЕБУ ПРОМОВИСАНА КЊИГА МИЛОША КОРДИЋА

БИЛО ЈЕДНОМ НА БАНИЈИ

Мириси и слике далеког завичаја загријали су 13. децембра просторије Централне библиотеке Срба у Хрватској гдје је одржано књижевно вече у част Милоша Кордића, банијског књижевника с београдском адресом који је представио своју књигу *Било једном на Банији* у издању СКД *Просвјете*.

Пред бројном публиком, о књизи је говорио Бранимир Кршић који је истакао изузетну композицијску уређеност књиге, док је уредник књиге Чедо Вишњић оцијенио да би такве завичајне књиге требале бити написане и за остале опустјеле завичаје Срба у Хрватској.

Сам аутор наводи да његово књижевно остварење не припада одређеном жанру: да није монографија, научна, историјска ни публицистичка књига већ је састављена од прозних лирских записа, сјећања на људе и подсјећања на догађаје, али и на бројне истакнуте личности Баније из политике, културе, науке, спорта, које су данас игнорисане. *Било једном на Банији* садржи у себи лингвистичку, географску, етнографску, етнолошку компоненту Срба са Баније. Ту су пописи банијских врхова, ријека, насеља, али и пописи имена, презимена и надимака. Књига чува од заборава многе пословице, клетве, ојкаче, псовке, као и непознате, мање познате ријечи и изразе. Идеју је аутор Милош Кордић носио у себи још од ране младости.

– Та жеља се утврђивала кроз године, вријеме упознавања и откривања Баније, њене љепоте, доброте, географске, историјске и људске ширине које је она посједовала у вријеме мог живота на Банији. Није случајно тако велик број посланика писане ријечи рођен и потекао с тако малог географског простора – описује Кордић.

– Нажалост, много тога је већ нестало. Нестали смо по неким далеким избјегличким свјетовима: од Исланда до Новог Зеланда, од Сибира до Огњене земље. А с нашим разиласцима, кроз путешествија силних сеоба губи се много тога што смо некад као народ имали – говори књижевник. **ПОРТАЛ НОВОСТИ**

У СУБОТИЦИ ОДРЖАНО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ СПИСАТЕЉИЦЕ ЈАГОДЕ КЉАИЋ СА БАНИЈЕ

БАНИЈСКИ РЈЕЧНИК НА СЈЕВЕРУ БАЧКЕ

У организацији Завичајног удружења *Банија* из Суботице 30. новембра 2018. године, одржано је књижевно вече списатељице Јагоде Кљаић са Баније, из Глине. Била је то, у ствари, промоција збирке пјесама писане на народном говору Баније, Кордуна, Лике, или би било најбоље рећи: крајишких Срба, а чији је наслов *Са друге стране штреке*.

Ауторка о књизи, између осталог каже да ће за десет–двадесет година мало ко разумјети наведене ријечи.

– Није немогуће да ће за неколико стољећа неки нови Милорад Павић писати такође нови *Хазарски речник* у коме ће Хазари бити Срби са Баније, из Лике или Кордуна. Или да ће за осамдесет година, можда, нека нова Исидора Секулић написати текст под насловом: *Банијски језик*, као што је права Исидора писала о Босанском језику сад већ давне 1936. године – рекла је Кљаићева и запитала се да ли ће уопште за стотину година постојати књиге и било какви писани трагови, кад нам пророци науке и технологије предвиђају пресељење људи на неку нову планету на којој ће и организација живота бити нама непозната.

– Без обзира на таква предвиђања недалеке сутрашњице, ријечима којима дословно пријети убрзано нестајање у заборав, како који старац и старица оду с овог свијета, остаје посљедња нада: записати их, трајно спремити у прозу, поезију, рјечнике, лексиконе, у књиге или на новинске и интернете странице. Сасвим је свеједно на који начин и ко ће их у којој форми објелоданити, хоће ли то бити одмах или за десет година, оне морају бити записане, као окосница културног наслијеђа једног народа који на једном простору нестаје – закључила је Кљаићева.

Проф. др Душан Маринковић са загребачког Филозофског факултета у рецензији, између осталога, пише: „У овом случају ради се о композицији од 100 пјесама, чиме се призива симболичка традиција европског културног круга, дакле традиција округлог броја! – не производи ли се тиме снажно маркиран аспект свијести о својеврсној довршености, заокружености, уквиреност кад се „ради" с бројем 100? Импресиван је и број страница Рјечника – укључено је око 1.000 лексикографских јединица с објашњењима … И управо у том простору искуства пјесме, снажно, маркантно и ненадомјестиво наступа језички експеримент збирке – штокавски поддијалекат, осебујан штокавски идиом који пркосно и самосвјесно игнорише и изазива уобичајене, а стилистички и афективно немаркиране изричаје на књижевнојезичком стандарду, језик/говор којим једва да више ико говори, осим лирска свијест ове збирке … У том смислу збирка *Са друге стране штреке* представља не само освјежење него указује на неистражено поље стваралачког искуства".

» Јагода Кљајић и Предраг Милојевић

Проф. др Душан Иванић, са београдског Филолошког факултета, у рецензији истиче да су ријетке књиге дијалекатске лирике с подручја стандардног штокавског говора.

Мушки пјевачки трио у банијској народној ношњи подсјетио је на вријеме прела и чијања кад се Банијом орила пјесма. А са специфичним изговором народних ријечи успјешно се носила Душка Лалић, такође у женској банијској народној ношњи. **СИНИША ЛАЗАРЕВИЋ**

15. КРАЈИШКО ВЕЧЕ У КРАГУЈЕВЦУ

У организацији Удружења грађана Крајине *Зора* у Крагујевцу је 30. новембра одржана манифестација под називом *Крајишко вече* 15. годину за редом, од када и постоји ово Удружење у ресторану *Мала Авала* окупили су се Крајишници из Крагујевца, Крушевца, Рековца и других градова у Шумадији, али и Шумадинци који воле праву народну крајишку пјесму. Манифестација је почела наступом мушке пјевачке групе Удружења *Зора*, а затим је наступио и млади пјесник Љубиша Шљивић са ауторском пјесмом о Крајини.

Госте је на почетку програма поздравила предсједница удружења *Зора* Мирјана Груборовић захваливши се свим претходним члановима Управног одбора и оснивачима Удружења, а посебно се обратила многобројној омладини на скупу изразивши жељу да се млади активније укључе у рад удружења.

– У наредној години очекују нас бројне активности, од наступа пјевачких група, књижевних вечери, спортских активности као и хуманитарних. Стога нам је потребан сваки члан – поручила је Груборовић својим окупљеним земљацима додајући да ће највећа манифестација овог Удружења *Дани Крајине у Шумадији* сљедеће године ући у програм Октобарских свечаности града Крагујевца.

– То је велики успјех који нам даје мотивацију да наставимо још интензивније свој рад –задовољно је истакла Груборовић.

Оно по чему се ово удружење још издваја је то што је једино крајишко удружење јужно од Београда са чланством у околним градовима Шумадије и то у Тополи, Аранђеловцу, Рековцу, Книћу, Баточини, Лапову, Рачи и Крушевцу. Основано је 2003. године са циљем афирмације културно-историјских и других вриједности грађана чије поријекло потиче из Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Славоније и Босанске Крајине.

– У нашем Удружењу дјелује мушка пјевачка група, женска и дјевојачка пјевачка група, као и инструменталисти на хармоници и инструментима као што су фрула, усна хармоника и гусле – закључила је Груборовић.

На овогодишњој Крајишкој вечери присуствовао је један од оснивача УГК *Зора* и бивши предсједник Никола Поповић који се обратио окупљенима изразивши задовољство што су се окупили у толиком броју и подсјетио зашто је прије 15 година неколицина људи дошла на идеју да оснује Удружење Крајишника.

– Прије свега због тога што су људи који су дошли у Колони били изгубљени и требала им је подршка и осјећај припадности који смо дружењем са својим земљацима и разним активностима поново повратили. Сада након 15 година видим да је то била добра идеја. Надам се да се ово Удружење никад неће угасити и желим вам пуно успјеха у даљем раду, а наравно да сам увијек ту да помогнем и даље – поручио је Поповић.

Госте су до касно у ноћ забављали Бора Дрљача, Милорад Гагић, Рада Медић и Неша Вукас са оркестром. Заиграло се и коло као и незаобилазни „дрмеш". Организатори су приредили и богату томболу, тако да је осим игре, пјесме и дружења ово вече многе обрадовало вриједним наградама.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

Одржан први крајишки турнир у *Бели*

У организацији Завичајног удружења Банијаца из Београда 17. новембра 2018. године одржан је први *Крајишки турнир у Бели*. Турнир је одржан у просторијама *Завичајног удружења Банијаца* на Новом Београду.

На турниру су учествовале екипе и такмичари из више градова Србије и Републике Српске. Прије самог турнира гостима се обратио предсједник *Завичајног удружења Банијаца*, Мирослав Ковјанић, који је уз ријечи захвалности поздравио све учеснике турнира, као и остале госте који су присуствовали. Посебно је нагласио да је овај турнир замишљен као једно дружење свих Банијаца, Крајишника и њихових пријатеља.

Иако је акценат био на дружењу и игри, осјетило се присуство такмичарског духа. Све екипе су добиле захвалнице, док су екипе које су освојиле прво, друго и треће мјесто добиле захвалнице и пехар. До самог краја се водила неизвјесна борба за побједника.

Прво мјесто на турниру освојила је екипа Паспаљ – Бранковић. Друго мјесто освојила је екипа Балаћ – Вукмировић. Треће мјесто освојила је екипа Дамјанић – Матијашевић. По завршетку финалне игре дружење је настављено у опуштеној и шаљивој атмосфери уз јело и пиће.

БАНИЈА ОНЛАЈН

13. ЗАВИЧАЈНО ПРЕЛО У ИНЂИЈИ

У Културном центру у Инђији 19. новембра 2018. године одржано је 13. Завичајно прело. Организатори прела били су КУД *Соко* и Изворна група *Кордун*, а поред домаћина на прелу су учествовали, први ансамбл Банијска женска група КУД-а *Притревица*, Удружење грађана *САНА* – Стара Пазова, *Завичајно удружење Славонаца* – Београд, Завичајно удружење *Подгрмеч* – Житиште.

– Ове године нам је општина Инђија прискочила у помоћ и дала 90.000 динара за реализацију ове манифестације – рекла нам је Бранка Булић чланица Изворне групе *Кордун* и додала, како иначе цијеле године скупљају новац да би могли одржати прело.

– Почели смо 2003. године, женска пјевачка група, нас 5 чланица је било и онда смо са КУД-ом *Соко* ишли у Грчку, на путу смо се договорили како ћемо ми то омасовити. Прво *Кордунашко прело* је одржано 2005. у фебруару. Све радимо за своју душу – навела је Бранка Булић и у наставку нашег разговора се пожалила на незаинтересованост младих у Инђији за традицију и фолклор. Ипак, то не умањује њено задовољство због успјешно организованог прела, са чиме се сложио и Зорислав Шимић чије је удружење такође учествовало.

– Ово је наш други наступ у Инђији. Похвалио бих све групе и удружења који су наступали, али на мене је највећи утисак оставила заједничка пјесма *Ко се шета по Кордуну*. Своје дивљење одаћу домаћинима јер су показали своје умијеће, како својим наступом на бини, тако и послије, током вечере коју су припремили својим гостима – рекао је за *Српско коло* Зорислав Шимић из *Завичајног удружења Славонаца* – Београд.

Завршетак прела је протекао врло весело, уз пјесму Славољуба Алексића, а пратили су га чланови *Удружења Славонаца* и домаћини Изворна група *Кордун*. Пјесма се орила, учесници сви сложно разгалили су публику која их је поздравила овацијама и аплаузом.

Послије официјелног дијела Прела, организатори и њихови гости наставили су да се друже у ресторану *Фламинго*, гдје је приређена свечана вечера за све учеснике. Госте је забављала група *Завичај* из Инђије.

ДРАГАНА БОКУН

У Доњем Товарнику (општина Пећинци) одржано 2. Крајишко вече

Удружење Крајишника западно од Дрине и Дунава, Општински одбор Пећинци одржало је друго *Крајишко вече* 25. новембра 2018. године у Ловачком дому села Доњи Товарник. На дружењу се окупило око 250 људи, припремао се ловачки паприкаш и веселило уз крајишке народне пјесме.

Предсједник овог удружења Рајко Јевић је као домаћин скупа поздравио окупљене госте посебно поздрављајући сабрању Сремце и све остале окупљене пријатеље Крајишника. Пожелио је свим гостима добродошлицу, захваљујући се на разумијевању Мили Пантићу који је у великој мјери помогао одржавање овог завичајног скупа. Јевић је истакао да Крајишници захваљујући разумијевању локалне самоуправе више нису грађани „другог реда" упутивши захвалност и присутном предсједнику општине Пећинци мр Жељку Трбовићу, који се потом такође обратио присутнима.

Трбовић је подсјетио да ова генерација дугује прецима, подсјећајући на велики јубилеј, стогодишњицу присаједињења Војводине матици Србији.

– Локална самоуправа подржава своје грађане. Када сам се прошли пут обраћао овдје су живјела 32 лица са избјегличком личном картом, данас их је 20 – рекао је Трбовић и нагласио да ће у догледно вријеме та категорија људи бити потпуно интегрисана.

– Наша локална самоуправа има одјељење које се бави избјегличком популацијом и вјерујем да ћемо кроз републичке пројекте многе проблеме ријешити – рекао је Трбовић изражавајући захвалност домаћем становништву које је пружило братску руку и помоћ у тренуцима кад је било најтеже.

У програму је учествовала етно група *Свитац* из Деча, а стихове Бранка Ћопића казивала је ученица шестог разреда основне школе *Рајка Срдић*. За музички дио програма били су задужени Биба Јовичић, група *Коријени* и *Крајишници с Фрушке горе*.

Општина Пећинци установљена је 1960. године од периферних дијелова бивших срезова Рума, Стара Пазова и Земун. Од међународног аеродрома *Никола Тесла* општина Пећинци је удаљена 15 км. Повољан саобраћајни и географски положај, близина Београда и ваздушне луке *Никола Тесла*, утицала је да ова општина спада у ред развијенијих и данас има више од 5.000 запослених у 60 фабрика.

МИЛЕ ШАПИЋ

» Жељко Трбовић, Рајко Јевић и Лука Гутеша

ОСМИ ГОДИШЊИ КОНЦЕРТ КУД-А ЋИРИЛО И МЕТОДИЈЕ ИЗ БУСИЈА ОДРЖАН У НОВОЈ ПАЗОВИ

ДЈЕЦО СРПСКА НЕ ЗАБОРАВИТЕ

ФОТОГРАФИЈЕ: М. ШАПИЋ

Осми годишњи концерт КУД-а *Ћирило и Методије* из Бусија (општина Земун) одржан је 8. децембра у Новој Пазови. Млади, насмијани и уиграни играчи обрадовали су публику сљедећим кореографијама: *Игре из Буковице, Игре из Шумадије, Игре из Срема, Игре са Романије, Игре из Тимочке крајине, Игре са Кордуна, Игре из Западне Славоније, Игре из Лесковца, Влашке игре, Сплет народних пјесама са Косова и Метохије, Игре са Косова, Шопске игре, Игре из Горње Пчиње.*

» СА РАЗЛОГОМ ПОНОСНА: Снежана Вељо

Предсједница КУД-а Снежана Вељо замолила је проту Милорада Нишкића и његовог насљедника протојереја ставрофора Милу Јокића да се обрате са неколико ријечи.

– Новом свештенику желим добродошлицу, он је од мене бољи за три копља – рекао је протојереј ставрофор Милорад Нишкић, а након његових ријечи присутнима се обратио парох Миле Јокић.

ИМАЋЕМО ДОБАР ХОР

– Ова дјеца много могу, видим да ћемо на Бусијама имати један сјајан црквени хор. Овом приликом позивам ову дивну омладину и родитеље, да се пријаве, и одрасли и дјеца, па ћемо ускоро организовати аудицију за црквени хор – обавијестио је мјештане Бусија отац Миле Јокић. Након њега присутне је поздравио и представник општине Земун, члан Извршног вијећа, Предраг Јевремовић и пренио поздраве од предсједника Општине Земун, Дејана Матића.

ЛИНТА: КУД БУСИЈЕ – ПОНОС СРБА КРАЈИШНИКА

Послије поздравних говора публику су одушевиле *Игре из Шумадије*, након којих је дјечја секција фолклорног друштва извела *Игре из Срема* и показала како се традиција његује од најранијег узраста.

Публици се потом обратио предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта.

– КУД *Ћирило и Методије* је један од најбољих наших КУД-ова који на високом нивоу представља културу, не само Срба Крајишника, него културу читавог нашег народа. Наш Савез Срба из региона је више пута у складу са својим могућностима помагао рад и активности КУД-а *Ћирило и Методије*. Знам да је Снежани Вељо и њеним сарадницима веома тешко да обезбиједе средства за несметан рад – рекао је Линта. Он је на крају свог излагања нагласио да КУД *Ћирило и Методије* није само понос Срба Крајишника, и Бусија, него читаве Србије, што је изазвало громогласан аплауз присутних.

Присутнима се обратио посланик Скупштине Војводине и предсједник Удружења *Отаџбински покрет* Нови Сад, Драгомир Лалић који је поручио да народ без културе нема ништа.

Гост из Републике Српске представник КУД-а *Милан Егић* из села Брезичани код Приједора пожелио је КУД-у много успјеха. Предсједница КУД-а је замолила присутног Дарка Младића да се обрати са неколико ријечи.

– Желим да вам пренесем поздраве од генерала Младића, за све које занима, да кажем да је болестан, али се држи, дух га не напушта. Боримо се за њега, иако се ја за њега не борим као за свога оца, него још више за команданта наше војске која је заштитила наш народ и у част и славу 30.000 погинулих наших сабораца и цивила – рекао је Дарко Младић.

Након његових ријечи и дјеца, рецитатори КУД-а упутили су своју поруку.

Дјецо српска не заборавите,
Родна брда и плодне њиве, ни топле домове
Не заборавите манастире, цркве и црквишта...
...И изговарајте у себи ријечи незаборава
Јер заборавите ли ишта од сјећања
себе ћете дјецо српска заборавити...

Снежана Вељо је на крају концерта поздравила умјетничке руководиоце КУД-а, Невену Грбић умјетничког руководиоца школе фолклора, Снежану Тишму умјетничког руководиоца старијег дјечјег ансамбла и умјетничког руководиоца првог ансамбла Милоша Бошњаковића. Шеф оркестра је Предраг Стаменковић.

ПЈЕВАЧКА ГРУПА ТРОМЕЂА ОДУШЕВИЛА ПУБЛИКУ

На велику част домаћина и задовољство публике наступила је и пјевачка група *Тромеђа*.

Публика одушевљена концертом, сваку кореографију испратила је громогласним и дугим аплаузом. У предивној организацији, за свега неколико минута играчи би промијенили ношњу и одиграли нову кореографију, усклађено, пуни елана и са осмијехом на лицу.

Послије концерта учесници и њихови гости су вечерали у ресторану *Банија* на Бусијама (општина Земун), гдје се весела атмосфера са концерта наставила, и коло се заиграло.

Дипломе су добили: Бојана Смиљанић, Јована Смиљанић, Јована Милановић, Небојша Зорић, Андреа Тишма, Илија Перић, Душан Перић, Марко Грубјешић, Теодора Лукић и Милан Јерковић.

ДРАГАНА БОКУН

» Дарко Младић

» Драгомир Лалић, Миодраг Линта, свештеници Милорад Нишкић, Миле Јокић и Мићо Ристић

У Земуну одржана манифестација *Пјесме, игре и обичаји Крајине и Срема*

Манифестација *Пјесме, игре и обичаји Крајине и Срема* одржана је по први пут 15. децембра у сали општине Земун у организацији КУД-а *Петрова Гора–Кордун* .

Програм је отворио предсједник КУД-а *Петрова Гора–Кордун* Стево Бекић који је поздрављајући све госте и учеснике посебно захвалио општини Земун што је препознала значај ове теме и помогла да се ова културна манифестација реализује.

– Ово је прва манифестација овог типа и назива, а на идеју да је организујемо дошли смо након многобројних заједничких наступа са КУД-овима из Срема с којима смо се тако и спријатељили. Ове године навршило се 23 године од прогона српског народа из Крајине и Хрватске са наших вјековних огњишта. Протјеривањем изгубили смо све материјалне вриједности са којима смо располагали у своме завичају, уништене су нам и спаљене куће, или су их протјеривачи бесправно присвојили себи. Ипак, нису нам, нити су могли, уништити наш душевни идентитет. Има једна изрека која гласи: „Све ми можеш отети и узети, али душу и пјесму не можеш". Она иде са мном гдје год се ја налазио. На оваквим манифестацијама чувамо и његујемо наш идентитет, наше порријекло, коријене… оно што нас чини народом међу осталим народима свијета и оно по чему смо препознатљиви. Зато смо дужни да чувамо наш културни идентитет и да га вјерно преносимо на млади нараштај. То ћемо вечерас и показати у својим наступима – поручио је у свом обраћању Бекић додајући да ће публика ове вечери чути пјесме из Крајине, али и пјесме из Срема и Шумадије.

– Ми смо један народ, али са много разноврсности, што у укупном колориту српског културног наслијеђа даје то богатство и већу вриједност – истакао је Бекић који се, говорећи за *Српско коло*, сјетио и времена оснивања КУД-а *Петрова Гора–Кордун*, 2000. године.

– КУД броји 60 чланова, имамо мушку, женску, фолклорну, рецитаторску секцију. Кордун има много специфичности. Ми смо нашу „кордунашку ојкачу" заштитили и регистровали као српско културно нематеријално наслијеђе. Хрвати су нам све узели, „Ојкање" су код УНЕСКА регистровали, али кордунашку ојкачу нисмо дозволили. Снимили смо 57 арија изворних кордунашких ојкача и успјели да је заштитимо – подвукао је Бекић.

Међу седам КУД-ова који су учествовали у програму манифестације, из срца Шумадије дошла је Изворна група *Сретењска свитања*. Према ријечима предсједника ИГ и Удружења истог назива, Радише Стојановића, послије низа година сарадње, први пут су у гостима код пријатеља Кордунаша у Београду.

– Они су код нас гостовали 2011. године. Ми годинама сарађујемо, дружимо се, размјењујемо мишљења… Имамо исти циљ, очување културног идентитета. Велико нам је задовољство што смо ту, а са нама су дошли и Изворна група *Драгачевски вез*, из Лучана, наступили смо са по двије нумере и тако дали свој допринос овој манифестацији са изворним шумадијским пјесмама – навео је Стојановић који је један од организатора Фестивала првенства Србије – такмичења изворних група и пјевача која се одржава већ 13 година за редом.

– Овај велики фестивал организујемо у Аранђеловцу, мијењамо локацију на сваке три године, у Орашцу смо почели, а сваке треће године смо у селу Раниловићу. Традиционалан датум одржавања је 17. јул у оквиру Аранђеловачких свечаности, а подршку нам даје и општина, као и Министарство за културу Републике Србије – објаснио је Стојановић.

У програму су још учествовали КУД *Крајина* из Београда, КУД *Младен Стојановић* из Бачког Јарка, Изворна група *Кордун* из Инђије, КУД *Соко* из Инђије и Изворна група *Плитвице* из Београда. Због непогодних временских услова своје учешће су отказали КУД *Банија* из Мајура код Шапца и Српско културно друштво *Просвјета* Загреб, пододбор Кордун. Водитељ програма био је проф. др Димитрије Големовић, етномузиколог и редовни професор на Музичком факултету у Београду.

Свим учесницима на крају манифестације додијељене су захвалнице, а дружење уз музику и пјесму неформално је настављено и након програма.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

СРБИ ИЗ БОСАНСКЕ КРАЈИНЕ НЕ КРИЈУ ЗАБРИНУТОСТ И СТРАХ ЗА ОПСТАНАК ЗАВИЧАЈА

Какве су поуке извукли Срби из Федерације БиХ након октобарских општих избора?

Нема мјеста задовољству Срба након избора у Федерацији БиХ (Ф БиХ), закључак је серије састанака које је у Београду организовало Удружење Срба из босанске Крајине у Федерацији БиХ који су за тему имали проблеме у Унско-санском кантону.

ГЕНОЦИД У НАСТАВЦИМА

Читава је листа разлога због којих се људи ни изблиза нису регистровали за гласање у могућем броју. Сада Муслимани–Бошњаци и Хрвати жању плодове наклоности међународне заједнице према њима, али и геноцида који је почињен у вријеме НДХ и настављен 1995. године у акцији *Маестрал*. Ни данас се о усташким злочинима не зна довољно. О томе су на споменутим састанцима говорили Драго Самарџић пуковник Војске Републике Српске поријеклом из Кључа и Петар Поповић из Томине крај Санског Моста.

– Око Бихаћа 42 српска села су уништена и 12,5 хиљада Срба је убијено. Број српских жртава у Шушњару крај Санског Моста је 6,5 хиљада. У Дубици је убијено 54 одсто укупног становништва, а приче да Грмеч крије хиљаде убијених Срба нису до краја истражене – рекао је Самарџић.

» Са једног од састанака Срба из Федерације БиХ

Петар Поповић (1939) је рекао да је његова фамилија страдала и у вријеме НДХ и касније 1995. године.

Сличну судбину доживјела је и породица Видовић из села Томине у којој је страдало чак 28 чланова.

КОРИДА КАО ТИПИЧАН ОДНОС ПРЕМА СРБИМА

Највећу наду повратницима улио је предсједник Србије Александар Вучић захваљујући коме је упућена озбиљнија материјална помоћ Србима у ФБиХ.

Једном од састанака Срба из западног дијела ФБиХ присуствовао је и Рајко Унчанин, истакнути привредник који је између осталих спонзорисао Грмечку кориду и захваљујући коме је она одржана у Новом Саду 1999. године.

У обнови те традиције послије отаџбинског рата знатан допринос дали су Петар Поповић спонзор и судија на Кориди и Драган Дивјак са својим Сањанима из Удружења *Сана*. Дивјак је у Житишту и Кађу приредио изложбу фотографија и новинских чланака о чувеној витешкој крајишкој светковини.

Поповић је педесетих година дизајнирао и израдио медаље за побједнике Кориде, па је у знак захвалности због њене обнове једну поклонио Дивјаку.

– Као младић бацао сам камена са рамена. Касније сам постао судија на Кориди, а прије 50 година израдио сам медаље за побједнике Кориде – казао је Поповић и подсјетио да је корида била враћена на Мећеђе брдо 2014. године, али је са њега поново отјерана.

Љубан Каран некадашњи официр КОС-а, а данас истакнути политички аналитичар и публициста сматра да се може повући паралела између случаја Срба у Хрватској и у Федерацији БиХ.

– Ја сам из Хрватске и када је потписан Ердутски споразум били смо врло задовољни. И данас сви ти папири важе, али на њих нико не обраћа пажњу. Српска мањина, како је сада у Хрватској зову, једноставно је најугроженија популација у Европи. Њихова заштита више никога не интересује. Треба упозорити да је јако важно кога Срби бирају за своје представнике – рекао је Каран и додао да је Сигурносно обавјештајна агенција (СОА) свуда умијешала прсте.

КАД БИ СВИ ГЛАСАЛИ БИЛО БИ ДРУГАЧИЈЕ

Драган Дивјак сматра да се треба спремати за локалне изборе који ће се одржати за двије године.

Састанцима су присуствовали и представници Босанског Петровца, Драган Иванић, Веселко Латиновић и Богдан Петровић који су нагласили да „не само они који су рођени у БиХ него и њихова дјеца имају право да гласају у општинама и кантонима ФБиХ". Они су изнијели проблеме који су исти као у осталом дијелу Унско-санског кантона.

Према попису из 2013. године у Федерацији БиХ живи 56.000, а по попису из 1991. године било их је око 600.000.

Д. БАШОВИЋ

АТЛАГИЋ ПОСЛАНИК У ПАРЛАМЕНТУ ФБИХ

Срби су на прошлим изборима једва добили једног посланика у представничком дому парламента Федерације БиХ. То је Миле Атлагић из Босанског Петровца. Он је након поновног бројања гласова побиједио Зорана Микулића из ДФ-а, странке из које је Жељко Комшић, хрватски члан Предсједништва БиХ. Што се тиче избора за кантоналне скупштине српски народ ће, испред странака из Републике Српске, имати своје представнике само у Кантону 10 (Ливањском) гдје су освојили четири од укупно 25. мјеста. Парламент Федерације БиХ састоји се од Представничког дома и Дома народа. Срби у Дому народа одавно не успијевају да попуне квоту до 17 мјеста колико им припада као и осталим двјема конститутивним народима у БиХ из чега произилази да нема ко да штити српски национални интерес у ФБиХ.

ОДРЖАНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ХРВАТСКЕ

Удружење пензионера из Хрватске у Београду које дјелује више од 16 година одржало је 20. децембра редовну годишњу скупштину.

Удружење је свој рад у 2018. години наставило са активностима потраживања заосталих, неисплаћених пензија и отклањања других спорних питања везаних за права с наслова радног односа и минулог рада која својим грађанима оспорава Република Хрватска.

Удружење се активно укључило у обиљежавање годишњица страдања Срба у грађанском рату у Хрватској у вријеме *Бљеска* и *Олује*, пригодним парастосима и комеморацијама, као и пригодним обиљежавањима годишњице великог рата.

Удружење је у овој години организовало више излета и екскурзија у Србији под мотом „Упознај Србију да би је више волио". Организован је и излет у Темишвар, највећи и најзначајнији културно-историјски центар Срба у Румунији, као и дводневни излет у манастире Прохор Пчињски, Јован Рилски и цркву св. Недеље у Софији–Бугарска и излет у Вишеград у Републици Српској.

У два наврата организовано је љетовање за чланове Удружења у Грчкој, а такође организована је дводневна посјета Космету. Одржано је 10 сједница Главног одбора и 2 сједнице Предсједништва Удружења.

Такође, одржана су 4 састанка Иницијативног одбора и организационо-програмског одбора за одржавање научне конференције и једне међународне научне конференције. Удружење је објавило и тематски Билтен, којег је финансирао Комесаријат.

У Кикинди изложба *Срби ливањског поља - трајање кроз векове*

У петак 21. децембра 2018. године, изложба *Срби ливањског поља - трајање кроз векове* отворена је у Кикинди, граду у којем живи знатан број колониста поријеклом из Босанске Крајине, па тако и Ливањског поља.

Отварању изложбе присуствовало је 50-ак посјетилаца. Окупљенима се прво обратио протојереј Миленко Сандић, парох кикиндски и свештеник бугојански до посљедњег рата, благословивши скуп и осврнувши се на дешавања која су захватила народ Бугојна, Купреса и Ливна током протеклих неколико деценија. У име Удружења *Отњена Марија Ливањска*, окупљенима се обратила Дијана Ковачић. Својим наступом вече је обогатио и КУД *Извор* из Накова, чији су чланови – поријеклом из општине Босанско Грахово и других дијелова Босанске Крајине – отпјевали неколико изворних народних пјесама из овог краја. Рецитујући стихове своје пјесме *Вапур* посвећене Маркици Бошковићу те страдању и обнови његове породице, присутне је поздравио и Тодор Бошковић из Рујана. На крају овог програма, изложбу је свечано отворио Марко Марковљев из Културног центра Кикинда.

Удружење посебну захвалност дугује Ради Шегрт захваљујући чијем огромном труду је ова изложба и приказана публици у Кикинди. Надамо се да ће се и други наши земљаци из Србије и Републике Српске јавити ради помоћи при организовању даљих изложби.

Ово је осми пут да је публика имала прилике да се упозна са изложбом *Срби ливањског поља - трајање кроз векове*, након успјешних изложби у Београду, Бањалуци, Новом Саду, Бијељини, Лондону, Аранђеловцу и Панчеву.

УДРУЖЕЊЕ ОТАЏБИНСКИ ПОКРЕТ ИЗ НОВОГ САДА ДОМАЋИН ОКРУГЛОГ СТОЛА - *УЛОГА И ЗНАЧАЈ КРАЈИШКОГ ОДБОРА МАТИЦЕ СРПСКЕ*

Матица српска отворила врата Крајишницима

Управни одбор Матице српске на својој сједници одржаној 16. октобра 2017. године основао је Крајишки одбор Матице српске. Удружење Отаџбински покрет на челу са Драгомиром Лалићем тим поводом је организовало Округли сто о значају оснивања овог Одбора.

» Дио учесника Округлог стола

ЛАЛИЋ: ПОКРШТЕНО 45.000 ПРАВОСЛАВНИХ СРБА

Драгомир Лалић је рекао да је Хрватска држава смишљено уништила на стотине хиљада српских књига.

– Уништила је школе, музеје, библиотеке и веома прецизно 40.000 енциклопедија Лексикографског завода, што се по њиховој научној анализи може назвати „духовним геноцидом". У новије вријеме краду нам ојкачу, глуво коло и бећарац и оно што је најтрагичније према подацима наших епархија у Хрватској, Хрватска католичка црква је од 1991. године до данас методом присиле и ујјене покрстила преко 45.000 православних Срба – рекао је Драгомир Лалић и додао да су то неки од разлога зашто је покренута иницијатива за оснивање Крајишког одбора Матице Српске.

ЛАТИНОВИЋ: ЕПАРХИЈА ЋЕ ПОМОЋИ РАД ОДБОРА

Скупу се обратио и изасланик епископа бачког Иринеја, презвитер Жељко Латиновић и изразио задовољство због оснивања Крајишког одбора при Матици српској и обећао да ће епархија и он лично учинити све што је у њиховој моћи да се што више људи укључи у ову дјелатност, јер једни без других не могу.

БУХА: ДОКУМЕНТОВАТИ ЗЛОЧИНЕ

Предсједник Владе Републике Српске Крајине у прогонству Милорад Буха захвалио се др Драгану Станићу што је Матица српска као једна релевантна институција отворила врата Крајишницима оснивањем Крајишког одбора 2017. године и додао како Крајишници морају политику да заинтригирају у погледу података који се износе о избјегличком корпусу.

– Крајишки народ није добио одговор колико нас је заиста протјерано. Злочин мора бити евидентиран, документован, сабран. Кроз разна Удружења смо до сада објавили преко 35 научних радова, одржали 8 научних скупова – рекао је Милорад Буха.

СТАНИЋ: ПОЛИТИКУ ОСТАВИТИ ПО СТРАНИ

Округли сто је завршио др Драган Станић износећи четири ствари око чије реализације Матица српска може помоћи, а које су изнесене током округлог стола.

– Прво треба да се озбиљно стартује са Крајишким одбором. Душану Иванићу, предсједнику Крајишког одбора, ћу да пренесем шта све очекујете од Одбора, и да што прије направимо оперативни план – рекао је Станић и као другу ствар навео питање пописа крајишких жртава.

– Идеја о оснивању Крајишког културног центра је апсолутно основана. Можемо се договорити да се оснује Музеј, да представља основу за сакупљање свих ових докумената, свих предмета који свједоче о животу Крајишника на свом завичајном простору - рекао је Станић и као четврти закључак навео могућност да организације које су радиле до сада могу да добију логистичку подршку од Матице српске.

– Имамо и простор за културне програме – навео је др Драган Станић и додао да се политичка опредјељења оставе по страни.

У дискусији су још учествовали посланици у Скупштини АП Војводине Зоран Вранешевић и Боро Кутић, предсједник Крајишког културног центра Свети Сава, Бањалука, Драган Крошњар, Милан Жунић у име *Координације избјеглих и расељених у Републици Србији*, Мирко Радаковић заступник Удружења *Крајишки привредник*, Ненад Абрамовић предсједник Удружења *Завичај*, Милан Ливада оснивач Завичајне групе *Крајина – Војводина*, Милош Бајић из Завичајног Удружења Банијаца, Небојша Личанин из Крајишког културног центра *Свети Сава* из Бањалуке, Душан Станојевић, Синиша Рудан и Петар Самарџија.

ДРАГАНА БОКУН

ДИКЛИЋ: НАУКА ИСПРЕД ПОЛИТИКЕ

Ријеч је затражио и историчар др Момчило Диклић, и пренио своја очекивања да ће Матица српска бити научни и културни центар свих Срба у свијету сада више расијаних него икада. Нада се да политика неће бити препрека за научно-истраживачки рад ове најсвјетлије институције о крајишким Србима као што је било за вријеме СФРЈ.

– Код нас Срба није одржана научна расправа о распаду Југославије, док је одржана у Сарајеву и Загребу. Зато њихове истине полако упадају и у наш простор. За њих је повољна околност што ми нисмо изнијели своје ставове. Не знамо колико има избјеглица. Међу онима који су дошли у Србију постоје они који никада нису имали статус избјеглог или прогнаног лица, постоје људи који су напустили Хрватску, а никада нису били у Србији. Да ли ћемо дирати статистичку подвалу? Да ли дирати границе? Политици се то неће свидјети, али науци то не смије бити препрека – рекао је историчар др Момчило Диклић.

ШКОРИЋ: МИЛИОН КРАЈИШНИКА У ВОЈВОДИНИ

– Ми Срби Крајишници смо често на нивоу емоција, а не на нивоу дјела. У Војводини почевши од Првог свјетског рата до данас, има нас сигурно преко 800.000, можда и милион, они које имају гене или који смо рођени у Крајини – рекао је члан Српске академије наука и умјетности академик проф. др Драган Шкорић и посебно нагласио да је суштина да културну заоставштину коју имамо, која се налази у приватним рукама или у удружењима, покушамо да објединимо у Матици српској.

ОДРЖАН 4. СВЕСРПСКИ КРАЈИШКИ САБОР

Поводом обиљежавања Дана и славе Српске Крајине Никољдан у Новом Саду је, 14. и 15. децембра 2018. године, одржан 4. Свесрпски крајишки сабор и културна манифестација *Дани Српске Крајине у Српској Атини*. Сабор је посвећен Србима из Српске Крајине и Хрватске и одржан је под слоганом *Док живе Крајишници – живјеће и Крајина*.

У петак, 14. децембра 2018. године, у амфитеатру Спортског и пословног центра Војводина у Новом Саду, у сарадњи са Епархијом бачком, Секретаријатом за културу АП Војводине и покрајинским Фондом за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима, организовано је културно вече под називом *Сјећања*.

» Крсна слава окупила велики број Крајишника

ИЗЛОЖБА О САВИ МРКАЉУ

У холу СПЕНС-а отворена је изложба под називом *Година Саве Мркаља*, посвећена сјећању на филолога, филозофа, пјесника, ђакона и првог реформатора српске ћирилице и језика, и једног од најпросвјећенијих Срба с почетка 19. вијека, Саву Мркаља. О Сави Мркаљу том приликом говорио је Милан Ливада, који је, као дугогодишњи радник РТВ-а, урадио и емисију посвећену Сави Мркаљу.

Након изложбе публика је прешла у амфитеатар гдје је имала прилику да погледа потресну монодраму под називом *Пу спас за све нас*, посвећену херои Дијани Обексер Будисављевић, аустријанки која је током Другог свјетског рата из усташких логора смрти у НДХ спасила 15.336 српске дјеце са Козаре, Кордуна и других регија, од којих је око 12.000 успјело преживјети рат.

Монодраму је одиграла глумица Јелене Пузић из Земуна, која је за извођење ове монодраме 2017. године добила награду за најбољег младог глумца фестивала Љуба Мољац у Земуну.

У суботу, 15. децембра, у великој сали Новосадског сајма почео је културно-умјетнички програм. Присутнима се, на самом почетку, обратио Драгомир Лалић.

– Доживјели смо такве несреће које мало који народ у Европи може да поднесе. Сви заједно треба да чинимо да овај наш српски корпус овако разједињен и расут окупимо.

Затим је, по протоколу, освештан славски колач, коме су се придружили и бројни званичници. Кум славе Душан Бајатовић, због обавеза био је спријечен да се придружи свечаности, али га је замијенио Слободан Цветковић, директор Новосадског сајма.

ПОВЕЉЕ ЗАСЛУЖНИМА

Организатор манифестације, Драгомир Лалић, потом је уручио свечане Повеље Српске Крајине, које су ове године припале најзаслужнијима, др Драгану Станићу, Сави Штрпцу и Душану Бајатовићу. На крају програма Драгомир Лалић поново се обратио гостима рекавши:

– Посебну захвалност изразио бих директору Покрајинског фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима Душку Ћутилу и донаторима који су подржали ову манифестацију.

Програм је водила Лаура Вујковић, новинар Радио-телевизије Војводине.

ДРАГАНА БОКУН

УЧЕСНИЦИ САБОРА

Учесници Свесрпског сабора ове године: КУД Свети Сава Бањалука, Српски културни центар Вук Стефановић Караџић Бачка Топола, КУД Марко Орешковић Бачки Грачац, КУД Ћирило и Методије Бусије, КУД Вук Караџић Чонопља, Хор Свети Роман Слаткопојац Петроварадин, хор Просветитељи и етно појац Мишо Близанац, Женска дистих лира, пјесникиња Ранка Срдић Милић, етно пјевачица Виолета Радић, гуслар Петар Манојловић и други.

Одржано 6. Славонско вече у Футогу

У ресторану *Марина* у Футогу 1. децембра 2018. године одржано је шесто славонско вече на коме се окупило око 350 људи који су родом и поријеклом са подручја општина Слатине, Вировитице, Славонске Пожеге, Ораховице и осталих дијелова Славоније.

Гости су уживали у богатом програму, а за добро расположење био је задужен *Треф бенд*. Управо је намјера и циљ организовања славонских вечери на подручју Новог Сада окупљање Славонаца и добра забава. Позитивни коментари након дружења су покретач поновног окупљања које ће се одржати 30. новембра 2019. године.

РСК

» Бошко Болић, Биљана Савић Живковић и Предраг Савић

КАКО СУ МЛАДИ ХЕРЦЕГОВЦИ У НОВОМ САДУ НАПРАВИЛИ ХИТ ПРЕДСТАВУ

Гледај и нагледај се земље Херцеговине

ФОТО: З. СЕКУЛИЋ

Млади из *Удружења Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији* су новосадској публици 06.12.2018. године приредили вече за памћење. У питању је Културно вече младих под називом *Гледај и нагледај се земље Херцеговине*. Публика, њих нешто више од 350 колико их је било и око 12.000 који су путем друштвених мрежа пратили, је имала шта да види.

Бојан Миленић каже да је основна жеља била да се организује културно вече у коме ће учествовати млади, оно „класично" вече – мало гусала, мало приче и мало пјесме.

– Међутим, такве вечери организују бројна Удружења зато смо се ми ипак одлучили да направимо једну представу, једно старо Херцеговачко сијело на које ће доћи путници намјерници и испросити ђевојку. Пера се латила Јелена Радмиловић, а потом и Марко Никчевић, а онда и сви остали и тако је настао сценарио представе који се касније дорађивао и кориговао – истиче Миленић.

Он је испричао како су млади приликом заједничке шетње обронцима Фрушке горе, у разговору који је највише водио Ведран Вукајловић схватили колико постоји старих ријечи и израза у Херцеговини који се данас слабо или скоро никако не користе. Управо ти изрази су се нашли у овом сценарију.

– Дошао је потом ред на тражење учесника представе, на бројне пробе које су обиловале смијехом и позитивном енергијом младих талентованих људи. А када је дошао ред на представу, иако смо сви уложили велики труд уз још веће одрицање, били смо јако узбуђени и сви су једва чекали да почне и да видимо колико то људе занима и колико ће их доћи на представу – прича Миленић и додаје да је посјета била изнад свих очекивања.

Јованка Иванишевић је надахнуто говорила стихове *Гледај и нагледај се земље Херцеговине* по којима и сама представа носи име.

Затим на сцену ступају Богдан Шиник у улози ђеда и Миљана Иванишевић у улози унуке који воде дијалог са темом данашњице. Унука долази из школе расијана јер је заљубљена, а ђед се распитује ко је момак, из чијих кућа, од којих је…

Тијана Бабић је надахнуто казивала пјесму о гуслама и на тај начин измамила салву аплауза препуне сале.

Централни дио представе представља сијело које се одиграва око огњишта на коме се налазе стари предмети који су се некад користили у свакодневном животу, а које су нам уступиле породице Опачић и Лаловић на чему им се срдачно захваљујемо. Сцену су красили бурило, стап, сач, маша, шкип, гусле, вунене чарапе, домаћи хљеб…

Током представе присутни су могли да чују гусларске пјесме *Хајдук и Милица* и *Низ Херцеговину* као и свадбарске пјесме *Под ружицом под руменом* и *Текла вода на валове* које су извели гуслари Срђан Авдаловић и Зоран Јелић. Јелена Дрињак, Сара Хамовић, Ратка Комненић и Светлана Батинић поред глуме представиле су се и пјесмом *Нема раја без родноја краја* и *Оро се виј*е.

Вече је употпуњено извођењем кола.

– И поред бројних заплета и надмудривања представа се завршава благословом родитеља да шћер пође у нови дом и на тај начин бива испрошена – укратко препричава Миленић који је био задужен за организациони дио представе. **СЛОБОДНА ХЕРЦЕГОВИНА**

МАРКО НИКЧЕВИЋ: ГЛЕДАЋЕМО СЕ ЈОШ

– Остварио сам свој дјечачки сан, да наступам пред публиком. Овом причом ми смо постали не само чланови Удружења него више као породица, она здрава, искрена и нормална породица која не тражи пуно да буде срећна. Желио бих да поручим свима који нас нису гледали, а жељели би „Гледаћемо се још" – истиче Марко Никчевић коме овога пута није успјело да освоји срце једне од дјевојака на сијелу.

МИЛИЦА ШИПОВАЦ: СЦЕНАРИО СУ НАМ ПИСАЛИ ЂЕДОВИ И БАКЕ

– Било је тешко да сви уклопимо пословне, факултетске и приватне обавезе, али у протеклих пар мјесеци припремање представе је свима нама било на првом мјесту. Наш заједнички циљ је да оно што су нама причали наши ђедови и бабе сачувамо од заборава и пренесемо на сљедеће генерације – истиче Милица Шиповац која је у представи испрошена.

ИВАНА ШИПОВАЦ: ТО СМО МИ

– Своје коријене носимо дубоко у себи, тако да нам није био проблем да то изнесемо у представи, то смо једноставно МИ. Мало је рећи да смо презадовољни премијером, публика је одушевљена, добијамо позитивне коментаре и позиве за гостовања. Надамо се да неће остати на овоме и да ће представа имати свој живот – говори Ивана Шиповац која је током представе успјела да одоли шарму момка који је дошао на сијело.

БОГДАН ШИНИК: ИЗНАД СВИХ ОЧЕКИВАЊА

Богдан Шиник каже да ни сами учесници нису очекивали овакво интересовање.
– Мислим да заиста нико није очекивао да ће све да прође овако добро, па ни ми сами. Невјероватан је осјећај када видиш да преко 350 људи са толиком пажњом посматра и ужива у сваком покрету, ријечи, пјесми. Не могу описати задовољство које сам осјетио и надам се да ће нас и у будућности љубав према Херцеговини окупљати и пружити нам прилику за још овакви тренутака.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА МРКОЊИЋАНА

УДРУЖЕЊЕ МРКОЊИЋАНА У БЕОГРАДУ ОБИЉЕЖИЛО 37 ГОДИНА РАДА

Удружење Мркоњићана и пријатеља Мркоњић Града одржало је 12. децембра у Београду своју годишњу скупштину. У питању је једно од најстаријих Удружења, које је основано 1982. године у насељу Сава Ковачевић у Земуну. Оснивачи су били Тоде Ђурановић, Ђорђе Лисица, Митар Зељковић, Михајло Шпирић и Раде Клепић. Посљедњи петак у марту је резервисан за њихово дружење које траје већ 36 година. Једино су 1999. прескочили да се окупе због почетка бомбардовања наше земље од стране НАТО пакта.

На сједници Извршног одбора, бирали су радно предсједништво, изнесен је Извјештај о раду, и финансијски извјештај.

Предсједник Удружења је Жарко Гајић, а остала два члана предсједништва су Тоде Ђурановић и Радослав Граић Граја, пјевач, композитор, и бивши музички уредник Телевизије Београд.

Највећи проблем Удружења је незаинтересованост младих да се активирају у Удружењу, али и поред тога, поносни Мркоњићани су активни током цијеле године. Присуствовали су помену жртвама Олује у цркви Светог Марка, били су у Комбанк дворани, када се обиљежавао Дан Републике Српске у Србији, на Сајму књига… Захвалили су се својим спонзорима, изразили задовољство што имају предивну сарадњу са начелницом општине Мркоњић Града – Дивном Аничић и предсједником Скупштине општине Миленком Милекићем.

Све одлуке су донијели једногласно. Због те слоге и међусобног поштовања и трају толико година.

Присутним члановима Скупштине обратио се народни посланик и предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта.

– За свако поштовање је то што постојите 37 година. Оно што бих посебно истакао су ваши међуљудски односи. Посебне похвале предсједнику Удружења Жарку Гајићу за којег често кажем да је частан и карактеран човјек. Истакао бих још један проблем, који није само ваш, него и осталих удружења, а то је одсуство подмлатка. Свака част вашем Удружењу које у континуитету ради толико година – рекао је Миодраг Линта.

» Радослав Граић Граја и Жарко Гајић

ЗАХВАЛНИЦЕ ПРИЈАТЕЉИМА УДРУЖЕЊА

Предсједник Удружења је подијелио захвалнице за значајан допринос у раду *Удружења Мркоњићана и пријатеља Мркоњић града у Београду*. Добитници су: народни посланик Миодраг Линта, Радослав Граић Граја, др Стеван Павловић, Миле Шапић, Раде Зељковић, Перо Дакић, Мирослав Медић, Милан Антонић, Марко Галић, Љубомир Пена, Марко Шармаз, Миле Тодоровић, Милена Котур, Здравко Савановић, Јелена Гаврић, Милан Малић, Мићо Станић, Нећо Станић, Вукашин Даничић, Терзија Илија, Боро Глушац.

Наконе његовог излагања, Тоде Ђурановић се захвалио Миодрагу Линти што је поред бројних обавеза ипак дошао да их поздрави и присуствује њиховој сједници.

Стево Каурин је поднио финансијски извјештај.

Неки од присутних су од самог оснивања Удружења. Захваљујући њима и предсједнику Удружења Жарку Гајићу, трају и што је најбитније успијевају да одрже ниво. Током ратних година помагали су своје у завичају.

– Слали смо помоћ за школу, за болницу, за војску, за пољопривреднике, послао сам на Купрес 600 пари чизама, 1.000 љетњих кошуља, Тоде је слао жилете, слали смо брашно – испричао је за *Српско коло* Раде Клепић, пуковник у пензији, и додао како, нажалост, много од те помоћи није стигло до грађана Мркоњић Града.

Оно по чему је Мркоњић Град познат је чувена коса *варцарка*. Није познато када и ко је у граду исковао прву косу, али је чињеница да су мркоњићки косачи ненадмашни у производњи кованица посљедња два вијека. Мркоњић Град се некада звао Вацер Вакуф.

– Ми држимо на Рајцу такмичење у ручном кошењу планинске траве, наш представник Мркоњићана Лазар Лакета 7 година освајао је прво мјесто на Рајцу, погинуо је у овом грађанском рату. Његов откос од 6 метара је ушао у Гинисову књигу рекорда. Сваки такмичар изврши откос, два, њему у част. Затим су Мркоњићани подигли спомен плочу на *Балкани*, која је постала мјесто окупљања међународних косача – рекао нам је Радисав Раде Зељковић.

Сви присутни су се сложили да опстају захваљујући предсједнику Удружења, прије свега добром човјеку Жарку Гајићу који је поред захвалнице Радославу Граићу Грађи поклонио и портрет, који је израдио умјетник Славко Самарџија. **ДРАГАНА БОКУН**

ОД ЗАДРУГЕ, ПРЕКО СЕОСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ КУЛТУРЕ ДО КУД-А ПРИГРЕВИЦА

Пригревчани чувају крајишку традицију

У селу које је дио општине Апатин, од 1996. године постоји истоимени КУД *Приīревица*. Ипак, историја фолклорне организације у овом мјесту датира од времена колонизације и досељавања становништва из Лике 1945. и са Баније 1946. године, а убрзо се организује Задруга.

– У новом окружењу након дневних обавеза, људи су се самоиницијативно скупљали по широким војвођанским улицама, љети држали игранке, а зими по кућама на такозваним прелима. Да би, нешто више од двадесет година по колонизацији била организована Сеоска заједница културе из Пригревице која је у свом саставу окупљала пјевачке и фолклорне групе – рекла нам је Душица Мрђеновић предсједница КУД-а, умјетнички руководилац, кореограф ансамбла и ментор рецитаторских секција и напоменула како је Сеоска заједница културе из Пригревице била нарочито фолклорно успјешна.

Гостовали су по многим крајевима бивше Југославије као и у иностранству, а на њиховом репертоару су биле игре из свих бивших република Југославије. Осамдесетих година у Вршцу се одржавао важан фестивал, на којем су Пригревчани редовно освајали награде.

По ријечима Момчила Тодорића, првог предсједника Удружења, да би се стигло до Вршца морале су се проћи све смотре, а добар пласман у Вршцу омогућавао је учешће на најважнијем и најпрестижнијем фолклорном фестивалу осамдесетих година, а то је била Смотра фолклора балканских народа у Охриду – рекла нам је Душица Мрђеновић и навела да је *Приīревица* учествовала на тој смотри средином осамдесетих година прошлог вијека.

ТЕШКЕ ДЕВЕДЕСЕТЕ

Затим долазе деведесете и нажалост Сеоска заједница културе престаје да постоји, а након рата се оснива Културно-умјетничко друштво *Приīревица*, које је регистровано 1996. године и бројало је преко 300 чланова. Међутим, како је вријеме пролазило, млади у све већем броју су одлазили у град, тако се и број чланова КУД-а знатно смањио.

– Временом се чланство смањило због одласка младих у град, па тако, данас КУД *Приīревица* има нешто више од 50 чланова.

Поред малог броја чланова, КУД се бори и са многим другим проблемима.

– Стање које сам затекла у КУД-у било је веома незавидно, прво у погледу фундуса ношње, а тај проблем наслиједила је и моја претходница – рекла је Душица Мрђеновић нова предсједница КУД-а и додала како нису успјели да сазнају гдје су ношње, а камоли да се врате у њихов економат.

» Душица Мрђеновић између банијског и личког пара

Душица нам је рекла да на њено велико задовољство, а и осталих чланове КУД-а ствари иду на боље. Остварило се јединство групе.

– Највише смо трпјели због аполитичности, али мислим да је сада свима јасно да је наш једини циљ очување културе на прави начин и да смо вољни радити у корист наше заједнице – рекла нам је Душица и додала да је основни план рада друштва очување јединства зарад општег интереса.

Њен план је свакако проширење рада КУД-а на литерарну и драмску секцију, организовање литерарних вечери, као и оживљавање Дома културе.

– Жеља је да се организују неколико пута годишње позоришне представе – рекла је Душица и навела да су предности Пригревице што имају највећу салу у општини, највећу сцену и добру вољу.

– Сигурна сам да ће КУД *Приīревица* остварити многе своје планове у будућности, и докле год постоји и једна заинтересована особа, без обзира на старосну доб, ја неће одустати од својих идеја – рекла нам је Душица за крај нашег разговора и додала да се захваљује грађанима Пригревице на повјерењу, свима онима који подржавају њихов рад и *Српском колу* на медијском простору.

ТРИ СЕКЦИЈЕ

КУД *Приīревица* има три секције: пјевачка, играчка и рецитаторска.

Пјевачка секција се састоји из 4 групе: Мушка личка пјевачка група под руководством Јована Мандарића, Женска личка пјевачка група под руководством Анке Половине, Женска банијска пјевачка група под руководством Марице Радић и Мушка банијска пјевачка група под руководством Милорада Зубера (банијска пјесма) и Милоша Радојчића (крајишка пјесма), а најновије основана група *Виле Крајине* која има трочлани састав – Душица Мрђеновић, Анђела Граовац и Душана Кандић.

Фолклорна секција се састоји од извођачко фолклорног ансамбла и дјечјег фолклорног ансамбла.

Рецитаторска секција се састоји од дјеце која играју фолклор.

Поред бројних гостовања по Србији, КУД *Приīревица* је ове године гостовао и у Хрватској и Црној Гори.

ДРАГАНА БОКУН

ОДРЖАНО ТРАДИЦИОНАЛНО ВЕЧЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ЗРЕЊАНИНУ

Дружење симболичног назива *Вече Репūублике Срūске* одржано је у Зрењанину 8. децембра у организацији неформалног Удружења мјештана из Лукићева, који су поријеклом из Републике Српске, а досељавали су се у ове крајеве послије 1946. године. У ресторану *Заūлеū 023* скупило се око 150 гостију, који су или прва или друга генерација досељеника из Српске, а најчешће из крајева Бирча, Подриња, Романије, односно Шековића, Братунца, Сребренице, Зворника, Власенице, Тишче, Милића, Хан Пијеска, Соколца, па све до Мајевице.

Према ријечима организатора и домаћина вечери Милана Шарца, ови крајеви у околини Зрењанина били су стјециште досељеника из ових крајева, а осим Лукићева много их има у Лазареву и Деспотовцу, а досељавања су настављена и послије 1946. године, као и у периоду Отаџбинског рата деведесетих.

ПОРОДИЧНИ СКУП

Домаћин Милан Шарац на почетку програма вечери поздравио је земљаке и пожелио добродошлицу и угодно дружење свим гостима, а посебно онима који су дошли из Републике Српске.

– Ово дружење смо конципирали тако да буде породични скуп и у томе смо и успјели. Све је, па и музика била у знаку наше Републике Српске. Ја сам рођен у Зрењанину и много мојих пријатеља који су на дружењу, али генерације прије нас су се доселиле из Српске, и ми његујемо традицију и не заборављамо своје коријене. Република Српска и Србија за нас су једно. Вољели бисмо да остваримо сарадњу са институцијама које представљају Републику Српску овдје, као и са другим удружењима сличног разлога постојања. Треба једни друге да подржавамо и међусобно да сарађујемо. Овим путем се захваљујем Удружењу *Бирач–Дрина* из Београда које нас је подржало на челу са предсједником Драгом Ашћерићем са којим имамо одличну сарадњу. Такође, ту не могу да не споменем сарадњу са Удружењем из Суботице, под називом *Завичајна заједница РС* и њиховог представника Милорада Ђопића. Они су наши гости ове године – објаснио је Шарац за *Срūско коло* који је, када је сарадња са другим сродним удружењима у питању, поменуо и Удружење *Сана* из Темерина, чији представници нису могли присуствовати јер су и они имали дружење исте вечери.

» Милан Шарац, Драган Ћулибрк, генерал Светозар Андрић, Славиша Којић и Драган Самоловац

– Планирамо у наредном периоду да региструјемо Удружење и формално, и да наставимо свој рад на вишем нивоу, мада смо и раније овакве скупове организовали, као и спортске турнире, а такође учествовали смо двије године на Завичајном купу Републике Српске – навео је Шарац који се захвалио привредницима и појединцима који су помогли организацију догађаја, са напоменом да су сви они, иако рођени у Зрењанину, поријеклом из Републике Српске.

ГЕНЕРАЛ ПОЗДРАВИО ЗЕМЉАКЕ

Земљаке и саборце из Бирча у име Завичајног удружења *Бирач – Дрина* поздравио је генерал Светозар Андрић.

– Хвала вам што нисте заборавили своје коријене, одакле су вам дједови, Милиће, Власеницу, Шековиће – рекао је Андрић подсјетивши да је српски народ у Другом свјетском рату на простору Бирча доживио велика разарања са огромним људским жртвама.

– На почетку рата 1941. године на превару су позвали готово све мушкарце старије од 18 година у локалне усташке управе и исте одвели у логоре или их погубили, а жене су са дјецом и старијим особама побјегли у шуме према Шековићима. Велики број наших земљака послије Другог свјетског рата доселио се у села у околини Зрењанина, Лукићево, Стајићево и Лазарево, која су ослобођена од Нијемаца 1944. године. Непријатељ је имао исти план и 1992. године. Имао је план да нас уништи и протјера са наших огњишта, али на срећу српски народ овај пут био је организованији и није дозволио да се понови историја. Поносан сам на моје саборце који су дали све, а неки и своје животе, да бисмо створили српску државу у БиХ, нашу Републику Српску – поручио је генерал Андрић коме су присутни узвратили овацијама.

Дружењу су присуствовали чланови управног одбора Удружења *Бирач–Дрина* на челу са предсједником Ашћерић Драгом, представници Завичајне заједнице РС из Суботице на челу са предсједником Милорадом Ђопићем, предсједник Борачке организације регије Бирач из Републике Српске Мишо Ступар, као и представници борачких организација из Власенице, Братунца и Зворника.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ОГОРЧЕЊЕ ОДЛУКОМ ЂОКОВИЋА ДА ЧЕСТИТА СЉЕДБЕНИКУ УСТАША МОДРИЋУ ОСВАЈАЊЕ НАГРАДЕ *ЗЛАТНА ЛОПТА*

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта изражава огорчење одлуком Новака Ђоковића да честита хрватском фудбалеру Луки Модрићу освајање награде *Златна лопта*. Жалосно је да је Новак Ђоковић на свом твитер профилу написао да је ово поносан тренутак за наш регион јер смо добили најбољег фудбалера свијета. Чудно је да Ђоковић упорно игнорише чињеницу да је идол Луке Модрића и осталих хрватских репрезентативаца на челу са селектором Далићем доказани србомрзац и један од главних промотера усташтва пјевач Марко Перковић Томпсон. Једино је Томпсон имао част и привилегију да прави друштво хрватским играчима, након повратка са Свјетског првенства у Русији, током вишечасовне вожње отвореним аутобусом од загребачког аеродрома до Трга Бана Јелачића.

Линта подсјећа Новака Ђоковића да се на крају званичног програма дочека хрватске репрезентације у Загребу, послије освајања другог мјеста на Свјетском првенству у Русији, на бину попео Марко Перковић Томпсон који је заједно са играчима отпјевао више проусташких пјесама. Затим је најбољи играч Свјетског првенства Лука Модрић, у име осталих хрватских играча, јавно позвао Томпсона да отпјева још једну проусташку пјесму *Гени камени* у којој се изражава туга због пропасти НДХ („Лоша била четрдесет пета, расула нас преко свијета- ...а сад нова лоза расте, вратиле се дома ласте. Плаве крви, бијела лица, рађају се нова дица – на камену, ка на свили, ди одувик ми смо били").

Линта сматра да је ово тужан тренутак за регион јер је награду за најбољег играча свијета добио фудбалер који је отворени сљедбеник усташких зликоваца и који жали за пропашћу геноцидне НДХ. Лука Модрић, заједно са осталим хрватским играчима из репрезентације и селектором Далићем, шаље злокобну поруку да оправдава извршени геноцид над стотинама хиљада Срба за вријеме Другог свјетског рата. Трагично је да Лука Модрић слави усташтво, а мајка му је Српкиња чији су рођаци завршили у Јасеновцу.

ИНИЦИЈАТИВА ТЗВ. ЦРНОГОРСКОГ ПОКРЕТА ДА СРБИЈА НАДОКНАДИ ШТЕТУ ЦРНОЈ ГОРИ ЈЕ ВРХУНСКИ БЕЗОБРАЗЛУК

Иницијатива тзв. Црногорског покрета да тражи да Србија надокнади штету Црној Гори која је узрокована тобоже непријатељским односом Србије у Првом свјетском рату и анексијом 1918. године врхунски је безобразлук – оцјењује предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта

– Црногорски покрет шири мржњу према Србији и српском народу понављајући лажну и апсурдну тезу да су српске трупе 1918. године окупирале Црну Гору, насилно укинуле уставни поредак и извршиле анексију Црне Горе. Историјска је чињеница да је Аустроугарска монархија прво окупирала, а послије капитулације и распуштања војске и анектирала Краљевину Црну Гору. Добро је познато да је црногорска Влада 16. јануара 1916. године пристала на безусловну капитулацију. Црногорска Влада је пет дана касније тј. 21. јануара 1916. године донијела срамну одлуку о обустави повлачења црногорске војске и њеном распуштању што је био и фактички крај постојања црногорске државе.

Линта истиче да је Војска Краљевине Србије 1918. године, управо због непостојања и распуштања војске Краљевине Црне Горе ослободила територију Црне Горе. У Првом свјетском рату постојале су само двије стране, она на којој су Аустроугарска и Њемачка и она на којој су силе савезнице међу којима је била и Краљевина Црна Гора до своје капитулације јануара 1916. године. Безочна лаж је прича да је Краљевину Црну Гору укинула Краљевина Србија, када је јасно као дан да је то учинила Аустроугарска која је прво окупирала, а послије капитулације и распуштања црногорске војске и анектирала Црну Гору. Трагично је да 100 година касније у Црној Гори постоје подржаваоци аустроугарског окупатора који бесрамно говоре да је Србија окупатор и да још треба да надокнади некакву штету Црној Гори.

ХАПШЕЊЕ СРБА У ВУКОВАРУ НАСТАВАК ПРОИЗВОДЊЕ СТРАХА И МАЛТРЕТИРАЊА

Хапшење петоро Срба у Вуковару због сумње за ратни злочин представља наставак производње страха и малтретирања Срба с циљем да се што више исељавају из Хрватске – истакао је предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Јасно је да су хапшења петоро Срба посљедица притиска и кампање градоначелника Вуковара Ивана Пенаве и разних ветеранских удружења и странака деснице на актуелну власт.

Апсолутна је неистина да хрватска полиција свој посао ради професионално како је рекао хрватски премијер Пленковић након хапшења вуковарских Срба.

На дјелу је дуги низ година политичка злоупотреба хрватске полиције која за ратне злочине хапси само Србе и то најчешће без икаквих доказа. С друге стране, у Хрватској се славе и слободно шетају лица која су наредила или организовала или починила ратне злочине против Срба.

Линта још једном позива Тужилаштво за ратне злочине да коначно покрене истраге против припадника хрватских војних, паравојних и полицијских формација који су одговорни за бруталне злочине против српских цивила у Вуковару прије и током оружаних сукоба. У случају да нису доступни да дају изјаве, Тужилаштво за ратне злочине треба да против наведених лица распише потјернице.

Према подацима Удружења српских породица убијених, погинулих, несталих и насилно одведених лица *Против заборава* које дјелује у Хрватској током љета и јесени 1991. године у Вуковару је убијено или нестало преко 120 Срба. За злочине над Србима у Вуковару 1991. године нико није оптужен, а камоли осуђен.

ПОЛОЖАЈ СРБА СВЕ ГОРИ

Линта оцјењује да положај Срба у Вуковару годинама поново постаје све гори што је посљедица поновног агресивног дјеловања проусташких снага, посебно од уласка Хрватске у Европску унију 1. јула 2013. године. Све је почело са хапшењем 11-оро Срба из Трпиње 11. јула 2013. године од којих је њих 10-оро правоснажно осуђено 2016. године на затворске казне од 5 до 20 година у монтираном судском поступку. У септембру 2013. године започео је у Вуковару процес разбијања и скидања двојезичних табли односно још један прогон ћирилице и српског језика који се проширио на скоро читаво крајишко подручје. Данас у Вуковару нема двојезичних табли што је директно кршење Устава, закона и међународних обавеза Хрватске.

Линта истиче да Хрватска одбија да казни наредбодавце и починиоце бруталних убистава преко 120 Срба који су страдали у Вуковару у прољеће и љето 1991. године јер би тиме пала у воду лажна и бесмислена теза о великосрпској агресији. Због тога, централна и локална власт одбијају да се подигне споменик српским жртвама у Вуковару. Посљедњих мјесеци покренута је жестока антисрпска кампања за процесуирање ратних злочина против Хрвата у Вуковару што је за посљедицу имало недавно хапшење и одређивање притвора за двојицу вуковарских Срба Милана Ивановића и Владимира Везмара без икаквих доказа. Крајњи циљ проусташких снага јесте да се пошаље јасна порука Србима у Вуковару и широм Хрватске, који његују свој национални и вјерски идентитет, да им нема живота у овом граду и хрватској држави и да им је најбоље да се иселе или асимилују.

Нови талас хрватских оптужница наставак прогона крајишких Срба

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује наставком прогона крајишких Срба одлуку хрватског правосуђа да покрене нови талас оптужница против официра и војника бивше ЈНА и Војске РСК за наводне ратне злочине почињене током рата 1991–1995. године.

Јасно је да Хрватска покретањем нових истрага, подизањем нових оптужница и доношењем нових пресуда настоји да легализује етничко чишћење српског народа са својих вјековних подручја с једне стране и да потврди апсурдну и бесмислену тезу да су Србија, ЈНА и крајишки Срби тобоже извршили агресију на Хрватску с друге стране.

Линта тражи да Тужилаштво за ратне злочине Србије коначно покрене истраге за бројне злочине против Срба у десетинама хрватских градова и током и послије хрватских војно-полицијских акција. У случају да Хрватска одбија сарадњу надлежни органи у Србији треба да распишу међународне потјернице против осумњичених и оптужених припадника хрватске војске и полиције који су наредили или извршили ратне злочине против српских цивила и ратних заробљеника.

Нажалост, српско тужилаштво за ратне злочине у претходном периоду у највећој мјери се бавило само процесуирањем лица српске националности који су починили ратне злочине против Хрвата, Бошњака и Албанаца.

ИЗЈАВА ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА ЈЕ ЦИЉ ТУЂМАНА БИО ДА ОСТВАРИ ИДЕАЛ ЉУДСКИХ ПРАВА ЈЕ БЕЗОЧНИ ЦИНИЗАМ

Наведену изјаву Колинда Грабар Китаровић је изрекла након што је открила споменик Фрањи Туђману у Загребу поводом обиљежавања 19. годишњице од његове смрти.

Линта оцјењује да циљ Фрање Туђмана није био никакав идел да поштује људска права свих грађана Хрватске без обзира на националну и вјерску припадност. Његов циљ је био да рехабилитацијом усташтва, антисрпском реторико м и прогоном Срба изазове рат с циљем стварања етнички чисте Велике Хрватске. Фрањо Туђман је ратни злочинац који је измакао руци правде због своје преране смрти и због двоструких стандарда западних сила. Нажалост, Хашки трибунал није процесуирао Туђмана и његове најближе сараднике због бројних злочина и протјеривања преко 250.000 Срба током 1991. и 1992. године.

ЦИЉ ПРАВОСУЂА БИХ НИЈЕ КАЖЊАВАЊЕ БОШЊАЧКИХ РАТНИХ ЗЛОЧИНАЦА

ОСЛОБАЂАЈУЋА ПРЕСУДА НАСЕРУ ОРИЋУ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ НАД СРБИМА НЕПРАВЕДНА И СРАМОТНА

Дубоко је неправедна и срамотна ослобађајућа пресуду бившем команданту тзв. Армије БиХ Насеру Орићу за ратне злочине над Србима почињене у Сребреници – оцијенио је предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

У питању је једна у низу неправедних, али и очекиваних одлука правосуђа БиХ чији је циљ да ослобађа команданте бошњачких снага који су наредили или лично починили ратне злочине над српским ратним заробљеницима и цивилима. Наведена пресуда Орићу представља још једно ругање српским жртвама јер је одавно познато да само убијање Срба није кажњиво. Очигледно је да циљ правосуђа БиХ није кажњавање бошњачких ратних злочинаца и да због тога Срби не могу у Сарајеву да очекују никакву правду.

Линта наглашава да је од јануара 2016. године када је пред судом БиХ почело суђење Насеру Орићу било потпуно јасно да се ради о најобичнијој фарси. Добро је познато да су вршени незапамћени притисци на свједоке и да је Орићу који је оптужен за најтеже злочине суд дозволио да се потпуно слободно креће и утиче на свједоке. Поред тога, посебно је срамотна чињеница да оптужницом нису били обухваћени сви злочини које су Насер Орић и његови саборци починили у десетинама српских села око Сребренице и шире у средњем Подрињу.

Тужилаштво БиХ је подигло оптужницу против Орића само за три убиства иако постоје документи да је био одговоран за све акције у рату на подручју Сребренице. Такође, срамота је да је и српско Тужилаштво за ратне злочине на челу са некадашњим тужиоцем Владимиром Вукчевићем водило истрагу против Насера Орића само за три убиства, а не за ратне злочине који су почињени над Србима на подручју читаве општине Сребреница и шире у средњем Подрињу.

Линта запрепашћен чињеницом да је на Радију Суботица пуштена пјесма усташе Томпсона

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта изражава запрепашћење чињеницом да је на Радију Суботица пуштена пјесма проусташког пјевача Марка Перковића Томпсона. У питању је пјесма *Мој Иване* која, као и готово све Томпсонове пјесме, велича усташтво, злочине над Србима и злочиначку НДХ. Томпсон је један од главних промотера усташтва који својим јавним ставовима и наступима изазива националну и вјерску мржњу и дубоко вријеђа стотине хиљада убијених Срба у НДХ, страдале и протјеране Србе деведесетих година 20. вијека, читав српски народ и грађане Србије. Линта позива руководство Радио Суботице да се путем саопштења јавно извини грађанима Србије и свим Србима, који су дубоко огорчени и шокирани због пуштања пјесме једног од највећих србомрзаца Марка Перковића Томпсона. Радио Суботица треба да активно ради на унапређењу разумијевања и ширењу дијалога и толеранције, а не да својим програмом подстиче националну и вјерску мржњу и доприноси рехабилитацији геноцидне НДХ и усташа који су највећи олош и зло, не само у историји хрватског народа, већ и у људској историји.

Неприхватљив је однос власти у Подгорици према српским лидерима у Црној Гори

Снажно осуђујем однос црногорских власти према српским политичарима Андрији Мандићу и Милану Кнежевићу као и однос према четворици српских интелектуалаца из Србије којима се забрањује улаз у Црну Гору - поручио је предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта. Наиме, посланицима Скупштине Црне Горе, Андрији Мандићу и Милану Кнежевићу се, по други пут, одузимају пасоши, чиме се, између осталог, спријечавају да о проблемима са којима се суочавају лично упознају заинтересоване субјекте изван те државе.

Дакле, док се на једној страни спријечавају поједине особе да уђу у Црну Гору дотле се њиховим сународницима забрањује да напусте ту земљу.

Линта сматра да је неприхватљив овакав однос и третирање српских политичких лидера у Црној Гори, од тамошњих власти, као да се ради о најобичнијим криминалцима ухваћеним у извршењу најтежих кривичних дјела.

Јавност и многа лица у Србији и региону са интересовањем прате ток суђења у Црној Гори. Такође, лично пратећи наведени судски процес Линти су многе ствари постале јасне. Посебно је чудно да након добијања кључног доказа из Русије, који сумњивог свједока сарадника директно компромитује а његове тврдње поништава, неко наставља по старом и „силом на срамоту“, покушава и даље да понижава и неосновано оптужује српске политичаре. У одсуству било каквих релевантних доказа, који би теретили Мандића и Кнежевића, као и друга лица у овом процесу, није тешко претпоставити крајње намјере и коначни исход у завршници читавог поступка.

ЛИНТИ НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ДА ПОСЈЕТИ НАРОДНУ СКУПШТИНУ ЦРНЕ ГОРЕ

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта боравио је у Подгорици поводом обиљежавања стогодишњице Велике подгоричке скупштине српског народа у Црној Гори. Уочи свечане академије у Храму Христовог Васкресења у Подгорици упутио се у Скупштину Црне Горе са циљем да посјети народног посланика Демократског фронта Милана Кнежевића за кога је Виши суд издао налог за хапшење.

– Дошао сам у хол Скупштине Црне Горе, али обезбјеђење ми није дозволило да уђем. Њихово образложење је било да према важећим прописима нико сем посланика Скупштине ЦГ не може да уђе у зграду. Позвао сам телефоном генералног секретара Скупштине Црне Горе Александра Јовићевића, међутим, он ми је рекао да посјете Скупштини нису могуће викендом, већ само радним даном. И поред мог инсистирања, он је одбио да ми омогући посјету – изјавио је Линта и додао да је након тога телефоном разговарао са народним послаником Миланом Кнежевићем који му се захвалио на подршци и жељи да га посјети у Скупштини.

ЦИЉ ГРАФИТА „ČETNIK, SELI SE” СА СЛОВОМ „U” У СЕЛУ ЧИСТА МАЛА ЈЕ ШИРЕЊЕ МРЖЊЕ ПРЕМА СРБИМА

Графит исписан великим словима „Četnik, seli se” заједно са словом „U” на породичном имању Србина Богољуба Поповића у селу Чиста Мала јесте један од десетина хиљада графита исте или сличне садржине у Хрватској чији је циљ ширење мржње и нетрпељивости према Србима – оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Село Чиста Мала се налази у Равним Котарима, на 50-так километара од Книна. У селу је прије рата живјело преко 600 Срба, а сада их има једва 80-так и то махом старијих људи. Породица Поповић и многе друге српске повратничке породице у Крајини доживјеле су у претходне 23 године од завршетка рата многе непријатности и шиканирања само зато што су одлучили да се врате у свој родни крај. Власти у Хрватској не чине ништа да се бројни усташки, нацистички и србомрзачки графити и поруке обришу и починиоци најстроже казне. Трагична је чињеница да Државно тужилаштво Хрватске сматра да ширење мржње и нетрпељивости није кривично дјело чиме се шаље јасна порука преосталим Србима да се иселе.

Линта поново апелује на Представништво Европске уније у Хрватској и амбасадоре земаља чланица у Загребу да траже да предсједница Хрватске Колинда Грабар Китаровић и премијер Андреј Пленковић јавно осуде овај и многе друге примјере ширења мржње, нетрпељивости и позивања на насиље према Србима у Хрватској. Такође, крајње је вријеме да Европска унија пошаље поруку властима у Хрватској да надлежне државне институције коначно почну да проналазе и кажњавају наредбодавце и починиоце овог и многих других вандалских чинова чији је циљ протјеривање преосталих Срба и отимање њихове имовине.

ТУЖИЛАШТВО И ДАЉЕ ПРОГАЊА СРПСКЕ ПОЛИТИЧАРЕ У ЦРНОЈ ГОРИ

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта разговарао је са Андријом Мандићем, носиоцем листе Демократског фронта на прошлим изборима и предсједником Нове српске демократије поводом позива на саслушање од стране Специјалног државног тужилаштва Црне Горе на тему која нема никакве везе са политиком. Линта је оцијенио да се и поред пуштања на слободу Небојше Медојевића и одустајања од хапшења Милана Кнежевића наставља притисак на српске политичаре у Црној Гори са циљем да се ослаби Демократски фронт као најјача опозициона снага режиму у Подгорици.

– Одлука Уставног суда је била потпуно логична. Међутим, пред нашим очима се већ годинама одвија невиђена антисрпска кампања која је кулминирала срамном одлуком Скупштине Црне Горе да се пониште одлуке Подгоричке скупштине из 1918. године – рекао је Линта. Он је додао да се наведеним позивом Специјалног државног тужилаштва на саслушање упућеном Андрији Мандићу наставља са прогоном српских политичара. Линта подржава Демократски фронт и најављени наставак политичке борбе за људска и политичка права Срба и свих других народа у Црној Гори.

– Срби у Црној Гори имају легитимно право да се боре за очување својих основних људских права, што је једна од елементарних цивилизацијских вриједности коју промовише и Европска унија – закључио је Линта.

ПРОМОЦИЈА ЗАВИЧАЈНОГ КРАЈИШКОГ ЧАСОПИСА

ПАКРАЧКИ ДЕКРЕТ

У земунској библиотеци *Свети Сава* одржана је 5. децембра 2018. године промоција петог броја завичајног часописа за књижевност, културу и друштвене теме крајишких Срба Западне Славоније *Пакрачки декрет*. У програму су учествовали Стојан Продановић – оснивач и главни уредник, проф. Марко Ковачевић – пјесник и Миленко Заилац из уредништва часописа, а Снежана Митровић – сопран, извела је неколико изворних народних пјесама. Присуствовали су бројни љубитељи крајишких завичајних тема. Часопис излази већ трећу годину (од 2016).

До сада је изашло пет бројева, са око 150 прилога на преко 800 страница. Наслов часописа *Пакрачки декрет* симболише вјековне прогоне крајишких Срба. Чува сјећања и успомене и подсјећа све људе добре воље, на бивствовање Срба на крајишким просторима, са којих је велика већина морала да оде. Обзнањује да сјећања, језик и успомене нису уништени, као ни потреба да се запишу и оставе људима добре воље, ма гдје да су их вјетрови судбине однијели. Без обзира на чињеницу да се у поднаслову помиње Западна Славонија, та оријентација је само зато да се мало истакне тај, у јавности слабије присутан, историјски дио Крајине.

Објављени прилози свједоче да се у *Пакрачком декрету* не објављују само текстови аутора из Западне Славоније, нити су теме везане само за тај простор. Добродошлицу имају сви људи добре воље, који доприносе етничком, културолошком и језичком повезивању и заштити наслијеђа српског народа са ширих крајишких простора. Исто тако су радо објављивани и текстови који приказују савремене умјетничке трендове и културне домете Крајишника и њихових потомака. Поштујемо и подстичемо и млађе нараштаје, да пишу о својим умјетничким инспирацијама о њиховој садашњости и савремености, јер није реално очекивати да и они сада пишу само о Крајини. Комбинујемо различите прилоге угледника писане ријечи и стваралаца-аматера, на радост расељених земљака и свих који воле дружење са лијепом писаном ријечју.

Не пристајемо да успомене буду само наше, у нашим мислима и сјећањима и да са нама згасну. Дружење са људима сличних судбина и осјећања, који утјеху налазе у записима, истинска је животна равнотежа, толико потребна за опстанак у савременом свијету. Због тога ми подстичемо записивање завичајних тема и савремених умјетничких и културних достигнућа и израза наших потомака и поштовалаца. Желимо да оставимо и записе који су настајали и много раније, а које нисмо имали времена да испричамо потомцима... а требали смо. Да посадимо искре поноса на поријекло међу наше потомке.

Од почетних проблема, како покренути и обликовати нови завичајни часопис, и стрепњи за његову прихваћеност, дошли смо у ситуацију да нам је сада највећи проблем како да обезбиједимо скромна средства за штампање. Сарадници нас уважавају и имају повјерење у нас, тако да имамо довољно квалитетних прилога. Сарадничка „мрежа" је сваким бројем бројнија, а посебно нам је драго кад добијемо прилоге млађих аутора.

Уредништво је отворено за сарадњу и нове идеје, јер овакав часопис је већ сада „надрастао" првобитну замисао за његово покретање. Прошли смо пут од потпуне анонимности до препознатљивог, јединственог и радо читаног завичајног часописа. Чекамо, поштовани читаоци и ствараоци, да нам се придружите са вашим стваралачким прилозима и подршком!

Захваљујемо се и библиотеци *Свети Сава* на сарадњи. Њихово повјерење и подршку смо схватили као допунски импулс за истрајавање и наставак наше мисије, на радост читалаца.

МИЛЕНКО ЗАИЛАЦ

САРАДНИЦИ НА СВИМ МЕРИДИЈАНИМА

Сарадничка мрежа обухвата преко стотину имена са свих меридијана. Осим из Србије, аутори су из Загреба, Барање, Осијека, Будимпеште, Париза, Русије, Грчке, Црне Горе... Међу њима има академика, универзитетских професора, доктора наука, угледних књижевника и критичара, професора, новинара, љекара, дипломата, записивача и казивача, васпитача, инжињера, официра, свештених лица, двадесетак ученика основних и средњих школа, студената, преводилаца, афористичара... Посебно нас радује сарадња са књижевним клубом *Саборник* из Перта у Аустралији. Сви они су заслужни за изузетан пријем часописа међу читаоцима широм свијета.

ДОНАЦИЈА ЗАВИЧАЈНОГ КЛУБА КОРДУНАША

УРУЧЕНЕ НАРОДНЕ НОШЊЕ ЗА МЛАДЕ КОРДУНА

Делегација Завичајног Клуба Кордунаша коју су чинили предсједник Петар Шаула и чланови удружења Миле Шапић и Предраг Грудић посјетила је 29.12.2018. године општину Крњак. Том приликом уручена је донација за младе Кордуна која се састоји од 7 мушких и 7 женских комплета српских народних ношњи са подручја Гламоча.

Како је објаснио предсједник *Удружења Кордунаша* Петар Шаула ова донација реализована је захваљујући средствима прикупљеним на 30. Сабору Кордунаша одржаном у марту ове године на коме су гости били млади са Кордуна.

– Жеља нам је била да на овај начин дамо допринос очувању обичаја, традиције и културе Срба Кордунаша – рекао је Шаула.

Начелник општине Крњак Дејан Михајловић захвалио се Завичајном клубу Кордунаша и предсједнику Петру Шаули на народним ношњама за које је рекао да су урађене врло квалитетно и да такве не би било лако пронаћи у Хрватској.

Михајловић је истакао да је веома важна веза која се годинама његује између Кордунаша који су остали у свом завичају и земљака који данас живе у Србији.

» Дејан Михајловић, Слободан Кунић и Петар Шаула са младим фолклорашима

– Везе се гаје и редовним посјетама. Наставићемо традицију окупљања и дружења како на манифестацијама које приређујемо на Кордуну, тако и онима које организује Завичајни клуб Кордунаша – рекао је Михајловић и на крају истакао да је значајна и материјална вриједност ношњи за које СКД *Просвјета* пододбор Крњак не би могао самостално да нађе средства.

Поред ове донације Завичајни клуб Кордунаша из Београда је у току ове године материјално и финансијски помогао младима у Војнићу и Вргинмосту у Р. Хрватској, те младима у Кљајићеву и Чонопљи у Р. Србији.

М. ШАПИЋ

» Дејан Михајловић, Петар Шаула, Миле Шапић и Слободан Кунић

ТРУДИМО СЕ ДА НАПРЕДУЈЕМО

Ношњама је био одушевљен и потпредсједник СКД *Просвјета* пододбор Крњак Слободан Кунић који је истакао да су игре из Гламоча на репертоару фолклораша из Крњака.

– Ове веома богате гламочке ношње са поносом ћемо да носимо имајући у виду да су поклон наше браће из Србије – рекао је Кунић. Умјетнички руководилац и кореограф Бојан Кораћ истакао је да фолклорни ансамбл поред игара из Гламоча изводи и игре са Кордуна, али и из Шумадије, Лесковца, као и игре буњевачких Хрвата.

– Трудимо се да сваким даном напредујемо. Имамо и пристојне услове за рад, али највећа брига је чланство. Наиме, дјеца кад напуне 18 година одлазе трбухом за крухом, а нових нараштаја је све мање. Ипак, вјерујемо да ће доћи бољи дани – закључио је Кораћ.

У ПАНЧЕВУ ОДРЖАНО 35. КРАЈИШКО ПРЕЛО

Удружење Срба из Републике Српске и Републике Српске Крајине прославило је 35. годину свог постојања манифестацијом Крајишко прело 30.11.2018. у ресторану *Чиле* у Панчеву.

Предсједник Удружења, Мирослав Медић, каже да му је задовољство да руководи овом организацијом, јер како наводи: „Извршни одбор Удружења спремно и пожртвовано договором све постиже."

Предсједник истиче да се Крајишко прело традиционално одржава сваког посљедњег петка у новембру мјесецу и да богат мени, вриједне награде томболе и професионалну музику подржавају и спонзори, који потпомажу рад Извршног одбора.

– Посебно се захваљујем браћи Станић и *Бомисту* из Зрењанина, туристичкој агенцији *Трим травел* из Београда као и дугогодишњим пријатељима из Панчева фирмама: *Сњежани, Еко Маберу, Панини* пекари, *Минесалу, Тамишкој*.

Најузбудљивији тренутак вечери било је извлачење главне награде: Љетовање у Грчкој за двије особе, у организацији туристичке агенције *Трим травел* из Београда. Томбола је садржала више од шездесет награда, а осим љетовања, гости су уживали и у поклонима као што су торте, цвјетни аранжмани, вечере у локалним ресторанима у Панчеву, домаће вино. Један од гостију је кроз смијех објаснио да се више обрадовао награди печеном прасету него љетовању.

Вече смијеха, шале, забаве, укусне хране, изврсне музике испратило је преко 250 гостију.

» Мирослав Медић

Међу почасним гостима биле су и партнерске организације са којима Удружење, како каже Извршни одбор, има братске односе – *Удружење Змијања* из Каћа на челу са предсједником Ђорђем Пантелићем, Удружење *Мркоњићана* из Београда и предсједник Жарко Гајић и Коалиција избјегличких удружења на челу са предсједником Милом Шапићем.

Музику је предводила крајишка група *Тромеђа*, оркестар ресторана *Чиле*, пјевачи Миле Делија и пјевачица Беба.

Предсједник Медић наводи да му је задовољство што се посљедњих година Удружење бави културно-забавним програмом и са тугом се сјећа времена када је Удружење дјеловало хуманитарно-социјалним програмом, у тешким послијератним годинама 90-тих. Рад Удружења је у најтежим годинама препознала и локална самоуправа, када је одликовала ову организацију Октобарском наградом града Панчева у области хуманитарног дјеловања.

МИЛИЦА МЕДИЋ ИВАНОВИЋ

У БЕОГРАДУ ОДИГРАНА ОПЕРА *СЕДРА* КОЈА ГОВОРИ О СТРАДАЊУ КРАЈИШКИХ СРБА

Крајишка трагедија у оперском издању

Седра – опера у пет слика које говоре о страдању Срба из Крајине одушевљено је дочекана на премијери 17. децембра у Задужбини Илије Коларца.

„Сањала сам снове о крсту и седри, тамо гдје се Уна у кориту ведри", стихови су којима је најављен овај пројекат, први овакве врсте код нас. У наизменичном низу оперских секвенци и документарно-историјских призора праћених нарацијом приказан је вјековни прогон и уништење српског народа у крајевима уз ријеку Уну.

» мр Тања Андријић

ПУТ У ДАЛЕКУ ПРОШЛОСТ

Седра је историјско-музички приказ нестанка и страдања Срба. Музику за ово дјело компоновао је Мирољуб Аранђеловић Расински. Овај композитор из Крушевца је за оперу *Лазарево обретеније*, кантату *Крст Светог цара Константина*, *Баладу о уснулим птицама* добио више награда. Његова дјела се изводе широм свијета. Диригент је Радан Јовановић из оркестра Београдски симфоничари основаног 2014. године, а Београдски вокални ансамбл је за оперу припремила Олга Милићевић. Окосницу ауторског тима од кога је све кренуло чине и Иванка Стојков из Хора *Краљица Марија* и оперска пјевачица Тања Андријић. Извођачи су и тенор Вања Бисерчић (Иван и Бранко), баритон Вук Зекић (Јован, Стеван, Ђука и Петар). Првакиња Опере Народног позоришта у Београду Наташа Јовић Тривић наступа као Смиљана, Стеванова мајка, као Надира и као Душанка, Милош Гашић као свештеник, Матеја Бокан као Урош.

Док су у позадини позорнице приказивани документарни материјали о страдањима Срба, текст су говорили глумци Небојша Дугалић и Борис Пинговић.

Либрето је написала Миланка Берковић. Ова рођена Сишчанка из банијске породице Јузбашић, рекла нам је да је текст написан на основу истинитих прича из више породица, као и прича предака. У дјело је уткано и лично искуство јер је Миланка такође била у избјегличкој колони 1995. године.

– Ишли смо дубоко у прошлост, у вријеме када се хришћанство укоријенило у нашим крајевима, па до нашег доба. Опера почиње са легендом о вили која доноси крст. Седра се спомиње кроз све сцене, она је свједок историјских догађаја. Догађаји из Првог и Другог свјетског рата су истинити. Испричани су кроз говор судионика, жртава и свједока. У трећој слици је и Јасеновац, то је дио свих нас, тачка на којој сузе крећу на очи. То је оно што никада не смије бити заборављено. Један од најпотреснијих мотива је украдено дијете из избјегличке колоне о чему се исповиједају његов отац и мајка. Тај човјек је и данас жив, има 91 годину. Мој отац и мајка били су у колони и 1995. Избјегли у Србију, прешли Дрину. Надамо се неком бајковитом крају када ће доћи до неког опроста, на крају опере је и легенда о повратку у Крајину, једна замишљена ситуација поновног живота у завичају.

Миланка Берковић каже да је стваралачки тим углавном из Београда гдје је идеја сазријевала годинама.

– Посебно нам је драго да нас је подржао један европски глас, мецосопран Тања Андријић која је изнијела много ликова у овој опери.

СВЈЕДОЧАНСТВА О КОРИЈЕНИМА

Досад није стварана опера на тему страдања Крајишника. Идеја за настанак овог умјетничког дјела припада Влади Батножићу из Културне заједнице Крајине.

– Идеја је настала на једном састанку прије више година, током једног разговора када је речено да ми Крајишници немамо нешто попут дјела Бетовена, Шопена... Да, ми Срби имамо само нешто ортодоксно, ојкачу, гусле... Али имамо нашу историју, наше легенде, а једна од њих је и та о крсту и сматрао сам да се од тога може нешто направити. У опери су аутентични догађаји, све је ово историја. Ја сам поријеклом из тог дјела Крајине, из Костајнице. У опери су призори из моје породичне историје, све од Првог свјетског рата, гдје је приказан лик мог чукундједа који се враћа из рата, те мој кум, лик из Другог свјетског рата, човјек који је као беба отет из колоне, изјавио је Батножић.

УНА КАО ИНСПИРАЦИЈА

Према ријечима Тање Андријић, тематика српског страдања било је нешто што је дуго носила у себи док је била студент на мастер студијама у Њемачкој.

– Знате, када сте одвојени од наше земље осјећате носталгију, снагу и тежину нашег српског бића. Надам се да ће ово дјело плијенити пажњу генерација као дио нашег националног културног блага. Оваквих дјела је јако мало, покушали смо и, надам се, успјели да направимо нешто попут српске Аиде или српског Набука. Ово је прича о вјековним прогонима још од доба турске владавине до ратова из деведесетих година и о снази српског народа која је освједочена кроз то вријеме – рекла нам је Андријић, која је објаснила зашто је опера добила назив *Седра*.

– Опера је названа по седиментима карактеристичним за ријеку Уну, то је камен у тим бистрим и хладним водама. Она симболише чистоту душа изгинулих у ратовима. Тај чисти камен је као и наша православна вјера. У тој ријечи је и нада у повратак на наша огњишта и снага народа која опомиње на повратак потомства у завичај и његовање истинских вриједности – објаснила је Андријић, оперска и концертна умјетница, добитник Златне значке Културно-просветне заједнице Србије. У Петрограду је одликована Орденом „У знак сјећања на вишегодишња мисионарска и просвјетитељска залагања".

Савјетници на пројекту су били Марко Атлагић и Миленко Мацура. Снимљени документарни материјал за оперу је уступила Југословенска кинотека. Ова опера приказана је током децембра и у Новом Саду и Бањалуци, а наредне године биће и у Темишвару.

Д. БАШОВИЋ

СПОРТСКА ПРИЧА ИЗ СРПСКОГ СЕЛА КОД ВИНКОВАЦА

Живјеће Обилић у Острову!

Мало је данас спортских колектива у Републици Хрватској за које се може рећи да су српски и да поносно на спортским аренама носе историјско српско име. Ван истока Хрватске, свега су два фудбалска клуба који окупљају Србе – Петрова Гора у Војнићу и Гомирје у истоименом мјесту у Горском котару. У Вуковару и његовој околини дакако да их је више, јер је знатно више и Срба. Међутим, два колектива својим именом привлаче пажњу овдашње спортске и не само спортске јавности. *Синђелић* из Трпиње, села између Вуковара и Осијека и *Обилић* из Острова смјештеног на путу Винковци–Осијек.

Прилика да *Српско коло* кратко поприча са предсједником *Обилића* и алфом и омегом клуба Ђорђем Лукићем.

Лукић професор математике и директор средње школе *Никола Тесла* у дијелу Вуковара званом Борово Насеље дугогодишњи је спортски занесењак, некадашњи активни фудбалер. Данас Лукић са неколико комшија из Острова овај клуб одржава у животу. Брине о доласку играча на утакмице јер најмање их је из Острова па их окупља из Вуковара и околине. Својим новцем плаћа гориво за долазак на утакмице, плаћа одлазак на гостујуће утакмице. Као родитељ, на понекад још врућим теренима винковачког ногометног савеза, брине о њиховој безбједности.

Истина, прошла су она времена послије мирне реинтеграције када је званични спикер на гостујућим утакмицама *Обилића*, али и других клубова из српских села најављивао да је „непријатељски играч број 9 постигао згодитак". Или када се утакмица морала пуштати да би се жива глава извукла. Међутим, чарки нажалост има и данас, али само на гостујућим утакмицама. Ко год да дође у Острово удаљено од Винковаца 10 километара, од Вуковара 18 и Осијека нешто мање од 30 – почашћен је и угошћен како то вјековима чине српски домаћини.

За *Српско коло* са Ђорђем Лукићем разговарали смо послије мађинског дербија 3. Жупанијске лиге Вуковарско-сријемске жупаније (регија Винковци). У Острову су играли домаћи српски клуб *Обилић* и клуб мађарске националне мањине *Ђезелем* (побједа оп.а.) из оближњег села Короћ.

● Како оцјењујете ову полусезону?

– Ове полусезоне можемо бити задовољни чињеницом да смо одиграли све утакмице. Пласманом не могу бити задовољан јер смо посљедњи на табели.

Ово је лига из које се не испада.

» Ђорђе Лукић

Кључни проблем је мањак младих у селу генерално, а поготово младих који желе играти фудбал.

● Који је кључни мотив борбе за опстанак клуба?

– Мотив је да се нешто догађа у селу. Да задржимо и ово нешто младих што имамо да не одлазе у друге средине. Мотив нам је и да наше комшије мјештани Острова недјељом или другим данима када дођу са њиве, јер је овдје пољопривреда одувијек била извор живота, дођу на утакмицу и чувају успомене на њихов клуб.

● Кажите нам нешто о историји клуба, када је основан и која имена се вежу уз његово оснивање?

– Обилић је основан 1932. године када су тада локални момци Цветковићи и Мрмоши донијели прву лопту у село.

● Да ли је било проблема након реинтеграције на гостовању због имена, када им долази *Обилић*?

- Било је, нажалост. На утакмице смо одлазили под пратњом полиција, а на утакмици је чекала специјална полиција. Било је тешко играти.

● Највећи успјеси клуба кроз постојање?

– Највећи успјех је био у сезони 1982/83. када смо били прваци најнижег ранга и ушли у подсавез те били пети да би већ наредне године испали. У сезони 2016/17 били смо прваци треће жупанијске лиге, али нисмо ишли у другу због непостојања млађе категорије играча.

● Вежу ли се неки јавности познати играчи уз клуб?

– Момчило Глуваковић је почетком осамдесетих играо за Војводину из Новог Сада. Било је кроз историју доста одличних играча, али који су поникли у Острову и играли у клубовима до некадашњег републичког ранга.

Обилић из Острова један је од учесника традиционалног турнира четири Обилића!

● Како је дошло до идеје, ко су учесници и каква искуства имате?

– Идеја је настала 1989. поводом 600 година боја на Косову кад је Обилић из Београда позвао у госте на турнир имењаке из Острова, Будимаца и Вилова. Турнир је настављен 1991. Нажалост, рат је прекинуо ово лијепо спортско и братско дружење. На моју иницијативу наставили смо 2014. Учествују сваке године фудбалски Обилићи из Крепшића (Република Српска) Вилова и Змајева (Србија) и ми из Хрватске. Домаћинство је наизменично, а то је уједно и велика фудбалска светковина која окупи преко 100 младих људи, при чему је резултат у другом плану.

● Какви су планови за наредну годину?

– План је да клуб опстане без обзира на резултат, да се млади људи друже и забаве. Новца има довољно. „Крпимо" се играчима са свих страна јер у селу је све мање младих. Али ЖИВЈЕЋЕ ОБИЛИЋ У ОСТРОВУ!

БОРО РКМАН

ВОЂА ХЕРЦЕГОВАЧКОГ УСТАНКА, РОЂЕН ПРИЈЕ 195 ГОДИНА, ПРЕМИНУО ПРИЈЕ 145 ГОДИНА

ЖЕГА, ЗАПАРА, СПАРИНА

ИЗВЕСТИ ВАЉАНЕ ДОКАЗЕ

ВРСТА АЗИЈСКЕ ПАЛМЕ

ПАСТИР ВЛАДИМИРА НАЗОРА

ИСЦРПЉЕНОСТ, ЗАМОР

КОКОШКЕ

МЈЕРА ЗА ПАПИР

МАНАСТИР КОД ТРЕБИЊА, ДУХОВНИ, НАЦИОНАЛНИ И ОСЛОБОДИЛАЧКИ ЕПИЦЕНТАР ХЕРЦЕГОВИНЕ

УСАМЉЕНОСТ, САМОЋА

ФУДБАЛСКИ ТРЕНЕР, ЈИРГЕН

ОВЈЕРА ПАСОША ЗА УЛАЗАК У ЗЕМЉУ

ДИО ПРИСТАНИШТА

ПРИТОКА САВЕ / ГОВОРИ ИКАВСКИ

ОТПОРНОСТ ОРГАНИЗМА НА БОЛЕСТИ

ФОТОГРАФИСАТИ, СНИМИТИ

ЖАЛАЦ КОД НЕКИХ ИНСЕКАТА

ИВАНА МИХИЋ / СУПРОТНИ ВЕЗНИК

АФРИЧКА АНТИЛОПА СРЕДЊЕ ВЕЛИЧИНЕ

УРАН / ЧУВЕНИ ХУНСКИ КРАЉ

СРПСКО КОЛО

АМПЕР / ИДЕАЛАН ПРИМЈЕР

УПРАВЉАЧ АУТОМОБИЛА / ДОКУМЕНТ

ПЕТИ ВОКАЛ

ИСКРИВИТИ / УЧИТЕЉ ОДМИЉА

МЈЕСТО РОЂЕЊА ЛИКА СА СЛИКЕ

ИНДУСТРИЈА ТЕПИХА / АВЕНИЈА

ОРГАНИ ЧУЛА ВИДА

ОТАЦ ОДМИЉА / ПРВО СЛОВО

КОНДЕЗОВАНА ВОДЕНА ПАРА

ЈЕДИНИЦА ЗА СНАГУ

РЈЕШЕЊЕ: Лоја, умор, коке, арак, виза, док, Уна, усмјерити, жаока, им, имитација, У, А, волан, У, савити Југин, ИТ, очи, ћаће, поса, ват.

Обиљежена 27. годишњица погрома Срба Билогоре и Западне Славоније

У суботу 15. децембра у Грубишном Пољу је обиљежена годишњица егзодуса и страдање српских цивила Билогоре и Западне Славоније из јесени и зиме 1991. године. У Српској православној цркви Светог Ђорђа у Грубишном Пољу одржана је заупокојена литургија и парастос за српске страдалнике, коју су предводили парох грубишнопољски Славен Јовичић и парох Славомир Гвојић из Велике Бршљанице.

У простору парохије присутнима су се обратили као домаћин предсједник Вијећа српске националне мањине Бјеловарско-билогорске жупаније и потпредсједник СНВ Дарко Карановић, замјеник предсједника СНВ Саша Милошевић и Младен Кулић бивши предсједник ВСНМ Вировитичко-подравске жупаније и живи свједок ових догађаја.

У свом излагању Карановић је позивајући се на податке Удружења *Правда* навео да је уз 50.000 људи у присилном егзодусу, страдало и око 600 српских домова у бјеловарском прстену. Власници до данас нису обештећени од учинака ових терористичких дјела. Младен Кулић, живи свједок погрома, заложио се да српске институције коначно 27 година након трагедије сачине прецизне пописе свих жртава из овог периода.

Присутни су били и српски дожупани Бјеловарско-билогорске и Вировитичко-подравске жупаније Саша Лукић и Игор Павковић, те предсједници вијећа српске националне мањине Грубишно Поље, Слатина, Пакрац, Дежановац и Велика Писаница.

Одлуком предсједништва СНВ из 2013. године сваке године заједничку комеморацију на једном мјесту организују Вијећа српске националне мањине у Бјеловарско-билогорској, Вировитичко-подравској, Пожешко-славонској и Бродско-посавској жупанији.

Б. РКМАН

СЕЛИДБЕ КАО СУДБИНА – ПЈЕСНИКИЊА ТАТЈАНА ПУПОВАЦ

БУБАМАРИН СВЕТ ЈЕ ПУН ЉУБАВИ

Татјана Пуповац је пјесникиња рођена у Вуковару. Дјетињство је провела у Винковцима, а данас је настањена у Новом Саду. Њена збирка поезије за дјецу *Бубамарин свет* постала је лектира коју су за себе одабрали најмлађи. Таленат за писану ријеч препознала је још у раној младости када су њени радови били објављивани у часописима за дјецу *Радост* и *Модра ласта*. Ипак, судбина је приморала да промјени средину. Ратни вихор је као тринаестогодишњу дјевојчицу отргнуо и одвео у непознато. Сјећања на Винковце нису изблиједила.

– Трудим се да у животу, колико могу, памтим оно лијепо што ми се дешавало. Тако је и са Винковцима. Имала сам веома лијепо дјетињство. С једне стране, живот ми је у Винковцима био испуњен активностима које сам вољела и којима сам се радовала. Моја прва љубав била је музика. Свирала сам гитару у нижој музичкој школи, ишла на пливање, модеран плес и још много других школских активности. С друге стране, своје слободно вријеме једва сам чекала да проведем код баке и дједа у селу Пачетин поред Вуковара, гдје сам проводила најљепше тренутке свога дјетињства, које је у потпуности било испуњено љепотом.

● **Да ли си имала свијест да из родног града одлазиш заувијек. Како си се привикла на нову средину?**

– Ни сањала нисам да ће се све то промијенити у једном дану. Био је мај. Тога јутра, сјећам се, падала је киша. Моји другови из улице кретали су у школу, а ми смо (бар се тако чинило) одлазили на неколико дана код рођака док се „не смири ситуација". Понијели смо једну кесу са стварима, толико да имамо за тих неколико дана. Никад се више нисмо вратили. Та кеса је постала сва наша имовина. Све друго је остало. Баш све. До тога дана имали смо све што се могло пожељети, од тога дана постали смо бескућници. А онда селидбе. Од Сомбора, Бачке Паланке, повратка у Крајину, па Сланкамена и коначно Новог Сада. Сад ми се чини да бих могла живјети свуда, јер постоји оно важно, гдје си рођен и постоји остатак свијета.

● **Колико је та велика животна промјена утицала на тебе?**

– Тог дана када смо отишли из Винковаца, иако сам имала тринаест година, мислим да сам у трену одрасла. Све те године живота у туђим кућама, без струје, воде, основних људских потреба, прије којих сам живјела у изобиљу које су нам приуштили наши родитељи, научиле су ме најважнијој ствари у животу, а која ће заувијек бити моја водиља. То је да су љубав, вјера и породица оно што је истински важно, а све оно што „мишеви могу појести и лопови украсти" дође и прође. И хвала Богу па смо остали живи, здрави и једни уз друге.

● **Како је настао *Бубамарин свет*?**

– Као дијете писала сам пјесме. Неке од њих су објављиване у *Радости* и *Модрој ласти* и вјероватно је након свих ових година ово баш право вријеме за моју збирку *Бубамарин свет*, коју сам посветила мами Марији, тати Стевану и сестри Биљани. Збирка садржи 38 пјесама и намијењена је дјеци свих узраста. Пјесме су о животињама, биљкама, дјечјим првим симпатијама и многим другим лијепим стварима које нас окружују. Сама бубамара је симбол среће, а *Бубамарин свет* је свијет љубави, љепоте и доброте. Прате их и дивне илустрације које је радила моја сестра Биљана Мрмош, а која је такође на овој збирци била лектор и коректор. На моју велику радост збирка је одлично прихваћена код дјеце, а такође и од стране књижевних критичара.

● **Како изгледа рад са данашњом дјецом? Колико тешко их је приближити писаној ријечи у којој се и у модерној технологији користе скраћенице.**

– Многи кажу да су данашња дјеца окренута ка модерним технологијама и да их не занима много писана ријеч. Ја сматрам да њих треба само заинтересовати на прави начин. Моји сусрети са дјецом су доказ да ако их мотивишеш на прави начин и ако си искрен према њима из њих можеш да извучеш много лијепих ствари. Након сваког нашег дружења кажу како су мислили да је то нешто досадно, а „заправо је то нешто баш супер".

● **Постоји ли нека манифестација коју би издвојила?**

– Као пјесник учествовала сам на многим догађајима намијењеним дјеци, али посебна ми је радост учешће у пројекту *Деца, песници рода свога* у Вуковару, који се залаже за очување ћирилице код нашег народа, што сматрам да је од изузетног значаја.

● **Одакле су твоји коријени?**

– Моји су се шездесетих година прошлога вијека из Далмације доселили у Славонију. Ми из Славоније у Војводину. Ко зна гдје ће нас још вјетрови и разне прилике и неприлике одвести. Без обзира на којој адреси и на ком континенту да живимо, оно што не смијемо никад заборавити и што смо дужни на своје потомке пренијети су наши коријени, наша вјера, наш језик, наше писмо и наша традиција. Без обзира колико успјешни били у ономе што радимо, без тога смо нико и ништа.

Т. ЂОРОВИЋ

РОКЕРИ КОМПОНУЈУ УЗ ТАТЈАНИНЕ СТИХОВЕ

Поезија Татјане Пуповац може да се пронађе у електронским часописима *Слова на струју* и *Етна*, као и листу за дјецу *Невен*. Пјесме су јој заступљене у антологијама и зборницима. Учесник је многих фестивала намијењених дјеци, као што су: *Дани Душка Трифуновића* на Палама, *Марковдански сусрети деце и песника* у Панонији, *Невенов фестивал деце песника* у Савином Селу, *Конференција беба* у Прњавору, *Завичајни дани* у Суботици, *Деца, песници рода свога* у Вуковару, *Театар на дар* у Новом Саду, Манифестација образовања и културе деце *Распустилиште*, као члан жирија *Невеновог* литерарног конкурса у Бачкој Паланци, бројних дружења и радионица са дјецом у школама и вртићима и многих пјесничких сусрета, као и у организацији *Акустичарског фестивала младих* који је одржан у Новом Саду. Неке од њених пјесама су компоноване и изводе их дјечји хорови и рок бендови.

СОМ НА СУДУ

Славни суде, и порото часна,
ви што правду знате у танчине,
преклињем вас да овај мој случај
испитате до речне дубине.

Ја, Сом Речни, при памети здравој,
казујем вам како ствари стоје.
Неко ми је јуче док сам спавô,
одсекао дивне брке моје.

Можда вама ово чудно звучи,
за брк тражим суца и пороту.
Схватите ме, јер врло је важно
да сом има брке у животу .

У рекама, као и на копну,
Није битно ко је јачи, бржи,
ал` врло је пожељно и важно
да баш свако до поноса држи.

Зато молим цењену господу,
која овај случај мој сад прати,
да у реци пронађе се кривац
и да ми се част и понос врати.

У ЗЕМУНУ ПРОМОВИСАНА НОВА ЗБИРКА ПОЕЗИЈЕ МИЛКЕ Ј. ШОЛАЈА *ОСТАЋЕ ТРАГОВИ*

» Бојана Вучић, Анка Куколеча и Милка Ј. Шолаја

Само писана ријеч оставља трагове

Промоција збирке пјесама Остаће трагови поетесе Милке Ј. Шолаја, којој је ово четврта књига поезије по реду, одржана је 14. децембра у сали општине Земун у оквиру реализације програма Удружење избјеглица из Републике Хрватске под називом *Само писана ријеч оставља трагове*.

Сама ауторка није говорила о својој поезији, осим својим стиховима неколико изабраних пјесама, које је прочитала присутној публици. У име ауторке Милке Шолаја, модератор програма Славко Чупић, изразио је захвалност свим присутним пријатељима и поштоваоцима, а посебно издавачу књиге *Удружењу избјеглица из Републике Хрватске*, односно предсједнику Вељку Жигићу, као и општини Земун која је финансирала реализацију ове збирке пјесама, која пред читаоце доноси чисту љубавну поезију.

Књижевница Гордана Јеж Лазић оцијенила је да се Милкино стваралаштво креће у широком обиму, од завичајне и породичне, преко дескриптивне, рефлексивне, духовне, дјечје, нарочито љубавне лирике, мноштво „трагова који ће остати".

У оквиру промоције представили су се и пјесници аматери, а међу њима Анка Куколеча, Милица Квапил и Бојана Вучић, рецитовао је Гојко Шашић, а својом крајишком пјесмом вече су обогатиле чланице женске пјевачке групе Завичајног Удружења Банија. Наступила је и сопран Андријана Филиповић уз музичку пратњу професора Радета Тртице.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ОБЈАВИЛА ЧЕТИРИ ЗБИРКЕ ПОЕЗИЈЕ

Милка Ј. Шолаја рођена је 8. августа 1951. године у личком градићу Кореница. Студирала је у Загребу гдје је живјела и радила до 1991. године. Ратни вихор вратио је у родну Лику, Кореницу, да би са српским егзодусом 1995. избјегла у Србију, Сремске Карловце и Београд, гдје и данас живи. Посљедње четири године пише интензивно и проналази себе у завичајној, љубавној, дјечијој, дескриптивној и духовној поезији. Објављене су четири збирке поезије: *Да сам птица, Снови у огледалу*, *Између јаве и сна*, и коначно збирка *Остаће трагови*.

УДРУЖЕЊЕ ИЗБЈЕГЛИЦА ИЗ ХРВАТСКЕ ПРЕДСТАВИЛО ПРИРУЧНИК

Сви смо ми мигранти – избјеглице

Промоција приручника – брошуре под називом *Сви смо ми мигранти – избјеглице* аутора Вељка Жигића, предсједника Удружења избјеглица из Републике Хрватске, одржана је 14. децембра у сали општине Земун.

Издавач приручника је Удружење избјеглица из Р. Хрватске уз подршку Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије. О удружењу, раду и дјеловању, као и о потреби интензивније и свеобухватније едукације и информисања говорио је сам аутор.

ЕДУКАТИВНО ИСКУСТВО

Према ријечима Вељка Жигића овај приручник издат је са циљем подизања свијести шире јавности о проблемима и препрекама са којима се избјеглице и интерно расељена лица суочавају, као и промовисањем и јачањем толеранције на националном и локалном нивоу.

– Овај информативни и едукативни приручник садржи све потребне информације и појмове о миграцијама, мигрантима, избјеглицама, интерно расељеним лицима, азилантима, а наведени су и примјери кроз историју. Овај приручник није само од значаја за корисничку популацију, већ и далеко шире, с обзиром да су у Приручнику наведене конкретне информације о предузетим мјерама и реализованим активностима Владе Србије, а самим тим и Комесаријата за избјеглице и миграције Србије, и то о стању, проблемима и потребама мигранта–избјеглица, али и о начину рјешавања истих – објаснио је Жигић додајући да наведени Приручник има за циљ да на основу непобитно утврђених историјских чињеница и доказа, покаже Србију и српски народ у цјелини у правом свјетлу, односно у правом смислу ријечи, хуманости, доброчинства, гостопримства, љубави, достојанства, истине, правде и једнакости.

– Сви добронамјерни ће се сложити да је све наведено својствено Србији и Србима у цјелини и да су о истима сви други наводи неистинити, односно злонамјерни. Зато сви они који су били или још увијек јесу мигранти–избјеглице, који су нашли привремено или трајно уточиште у Републици Србији, без било каквих предрасуда или лицемјерства ипак треба да јасно и гласно кажу: „Помогла си колико си могла и зато, хвала ти Србијо" – закључио је Жигић.

» Вељко Жигић

ВЕЛИКИ БРОЈ ШТАМПАНИХ ИЗДАЊА

Удружење избјеглица из Републике Хрватске од свог настанка 2001. године издало је много штампаних издања сличне тематике, а Вељко Жигић, аутор је многих поменутих издања попут *Повратак и повратници у Лику*, *Информисањем избјеглица и ИРЛ-а до правне помоћи и остваривања права*, *Ко историју заборавља – историја му се понавља*, *Информатор о ЛАП-у за рјешавање проблема избјеглица и ИРЛ-а* и других приручника и брошура.

У програму промоције наступила је Женска пјевачка група Завичајног удружења *Банија* са сплетом крајишких пјесама, а пјесникиња Милка Шолаја, која је такође члан уређивачког тима овог приручника, прочитала је своју пјесму симболичког назива *Избјеглички колона* чиме је код присутних пробудила горка сјећања на 1995. годину и колону у којој је већина и дошла у Србију тог 5. августа.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

Завичајно вече Дурмитораца у Београду

Завичајно вече Дурмитораца одржано је 17. новембра 2018. године у позоришту *Пинокио* у Београду.

Дурмиторци су у Београду основали своје Удружење 1939. године под називом Удружење Дурмитораца у Београду. Први предсједник Удружења је био Миле Микић дипломирани правник из Ускока. Нажалост, када је почео Други свјетски рат Удружење је престало са радом, а обновљено је поново након 54 године – априла 1993. године. Његово поновно оснивање иницирао је Саво Микић. Први састанак Дурмитораца одржан је 24. октобра 1992. године у хотелу *Младост* у Београду.

Дурмиторске општине су Жабљак, Шавник и Плужине. Сваке године Удружење организује манифестацију *Дани Дурмитора у Београду*. У склопу те манифестације Дурмиторци су се окупили 17.11.2018. у Позоришту Пинокио гдје је одржан културно-умјетнички програм, а дружење су наставили, у ресторану *Грил* на Новом Београду гдје је госте забављао Дејан Јекнић.

Вече је здравицом отворио млади Ђорђе Бајагић.

Предсједник Удружења Дурмитораца у Београду Мирчета Јокановић је поручио да је вече посвећено најмлађим генерацијама.

– Желимо да их упознамо са нашим обичајима и традицијом – рекао је Јокановић.

Међу гостима из Црне Горе био је и Југослав Јакић, предсједник Скупштине општине Шавник, који је напоменуо да су дурмиторске општине већ дуги низ година у лошем економском стању и да стагнирају.

» Веселин Вукићевић, Петар Митрић, Југослав Јакић и Мирчета Јокановић

– Нове генерације су ријешене да дају пун допринос да се префикс најнеразвијенији брише испред наших општина. Често нам постављају питање шта нас овдје задржава, а то је љубав према завичају – рекао је Југослав Јакић и додао како се у Београду осјећа као у свом граду због својих Дурмитораца који живе у њему.

Петар Митрић, предсједник Скупштине општине Плужине је истакао да је први пут на манифестацији Дани Дурмитора у Београду.

– Овакве скупове треба да користимо, да се упознајемо, дружимо, помажемо једни другима – рекао је Петар Митрић и нагласио да свој крај треба представљати са поносом у цијелом свијету.

Веселин Вукићевић, предсједник општине Жабљак се захвалио Дурмиторцима што промовишу свој завичај у Београду.

– Увјерен сам да ће се ова добра атмосфера обогатити сарадњу два завичаја. Нека тако буде на сваком мјесту на којем се нађемо, и у Београду, Жабљаку, Плужинама и Шавнику – рекао је Веселин Вукићевић.

Квартет *Брдарић* представио је свој први албум етно пјесама. Пјесме о обичајима изводиле су двије завичајне групе *Дурмитор*, мушка под управом Милана Ковачевића и женска под управом Марије Сандић. Наступио је и гуслар Батрић Јокановић.

Милица Пешић рецитовала је стихове Радована Бећировића из пјесме *Старе Црногорке*, док је познати драмски умјетник Александар Дунић читао стихове Златка Милошевог Живковића. Најмлађи чланови КУД-а из Плужина извели су фолклорне игре из Пчиње и Старе Црне Горе.

На крају манифестације Сташа Копривица је отпјевала пригодну пјесму *Дурмиторе*, а сви учесници су јој се придружили на бини што је испраћено аплаузом публике.

Организатори су се захвалили директору Парка природе *Пива*, Слободану Делићу на свесрдној подршци. Приказан је и дио филма о развоју Жабљака, а цијели филм се може погледати на сајту Удружења Дурмитораца у Београду.

Водитељи програма били су Миљана Војводић и Миљан Ђеранић.

Дружење Дурмитораца настављено је у ресторану *Грил* на Новом Београду.

ДРАГАНА БОКУН

СКУП ПОСВЕЋЕН МИЛУ МИКИЋУ

У склопу Дана Дурмитора одржан је и скуп посвећен Милу Микићу првом предсједнику Дурмитораца у Београду 11.11.2018. у позоришту *Славија*, док је научно предавање организовано 18.11.2018. у Средњој туристичкој школи на Новом Београду. Тема је била ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ – Заштита нових техничких рјешења патентом. Гост предавач био је проф. др Обрад Чабаркапа.

НЕДОСТАЈЕ ПРОСТОР

Оно што би Удружење Дурмитораца тренутно највише обрадовало је да добију своје просторије које би им свакако олакшале рад. То би било мјесто на којем би се окупљали, дружили, једни другима помагали у остваривању заједничких планова и чували успомене на завичај.

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ
СРПСКО КОЛО
Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола" на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/ 66 13 600**
Радно вријеме: понедјељак, сриједа и петак од 9 до 16, уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

ДВА ЈУБИЛЕЈА БЕНКОВЧАНА 110 ГОДИНА ОД ДОЛАСКА ФУДБАЛСКЕ ЛОПТЕ И 40 ГОДИНА ОД НАЈВЕЋЕГ КЛУПСКОГ УСПЈЕХА

» Народни посланик Миодраг Линта са ветеранима НК Велебит и ФК Црвена Звезда прије почетка утакмице

Звезда увеличала славље НК *Велебит*

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

Поводом обиљежавања 110 година од када је прва фудбалска лопта донесена у Бенковац и 40 година од освајања првенства Далмације и уласка у републички ранг такмичења, у недјељу 16. децембра, у *Поско арени* у Београду, одржан је трећи сусрет генерација ветерана НК *Велебит* Бенковац–Београд и ревијална утакмица ветерана *Велебита* и *Црвене звезде*.

Овогодишњи сусрет генерација организовало је Удружење *Бенковац и пријатељи*, односно секција ветерана НК *Велебит* Бенковац–Београд, на челу са предсједником Слободаном Лежајићем.

» Генерација 1978/79: Гњидић (тренер), Д. Драча (секретар), М. Јовановић, П. Касум, М. Ћиритовић, С. Ћосо, Д. Грубић, У. Малбаша, Н. Гагић, Д. Гулин, З. Кнежевић (предсједник), Б. Модринић (секретар), ДОЊИ РЕД: М. Лацмановић, С. Дуброја, Д. Миљевић, Д. Кљајић, С. Цупаћ, Н. Ракић, М. Петковић, С. Ракић, др С. Вукша (љекар) Недостаје Б. Кнежевић (финансијски директор)

ЈУБИЛЕЈ И ДР ВУКШЕ

Ту се, као и увијек, нашао и неуморни др Стеван Вукша, љекар екипе која је прије 40 година постигла сјајан успјех пласманом у тадашњу Јединствену републичку лигу СР Хрватске, као и тренер те генерације Слободан Гњидић.

Ветерани *Звезде*, предвођени са клупе Јованом Кулетом Аћимовићем, Станиславом Карасијем, Милошем Шестићем и Здравком Боровницом, као и секретаром ветеранске секције нашег највећег клуба Бранимиром Кантаром, радо су се одазвали позиву и одиграли ревијални меч са слављеником.

Почетни ударац на овом сусрету извео је Миодраг Линта, предсједник Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону.

Повели су ветерани *Велебита* голом Масала када је из мртвог угла савладао голмана Радуловића, Младен Чотра је убрзо повећао предност, а *Звезда* је преко Крњешевца смањила на 2:1. Иако су многи очекивали преокрет, „домаћини" су са два сјајна гола најприје Вранковића, а потом Масала стигли на недостижних 4:1. Црвено-бели су до краја успјели само да смање на 4:2, када је одличног Драгана Мимића савладао Ненад Пурке Стојановић. Занимљиво је да је за ветеране *Звезде* играла и Јована Стојановић (23), првотимка женске селекције овог клуба и репрезентације Србије.

„ПЛАВИ" НАЈБОЉИ У СУСРЕТИМА ГЕНЕРАЦИЈА

Ништа мање нису биле интересантне ни утакмице одигране у предигри централног меча. Подијељени по бојама и годинама, три екипе *Велебита* одиграле су међусобне сусрете. Генерације ветерана '95. (плави) савладали су селекцију „бијелих" коју су чинили млади играчи који настављају традицију својих узора резултатом 7-2 . Четири гола постигао је Павловић, а у стријелце су се уписали и Чотра, Вранковић и Кнез, док су два гола за бијеле постигли Гагић и Андреј Скокна. „Плави" нису имали милости ни према „црвенима" (генерација '85). Генерација '95. славила је са 4:0, Павловић је био двоструки стријелац, док су поред њега мрежу затресли Чотра и Гагић.

» В. Скокна, Гагић, Вјештица, Мимић, А. Скокна, Цупаћ и Крклеш

МИНУТ ЋУТАЊА

Минутом ћутања одата је пошта прије неки дан преминулом Душану Стаји Николићу, бившем првотимцу црвено-белих и репрезентације Југославије, као и недавно преминулим играчима *Велебита* Никици Релићу Тичару и Војиславу Ристићу Воји.

У ЈУНУ РЕВАНШ У БОРЧИ НА ВЕЛИКОМ ТЕРЕНУ

● **Угљеша Малбаша капитен *Велебита* и најбољи играч сусрета генерација**

– Драго ми је да смо се окупили у оволиком броју на обиљежавању ова два јубилеја, а посебно, што смо имали прилику да играмо против ветерана *Црвене звезде*. Свима је познато да је у нашем крају 90 одсто људи навијало за црвено-беле, а каква је то фешта била 1975. године, када је *Звезда* гостовала у Бенковцу, са Џајићем, Аћимовићем, Карасијем, Пижоном и другим својим ведетама, најбоље говори чињеница да се на тој утакмици окупило 12 хиљада људи, готово половина становника тадашње општине Бенковац.

● **Драган Цицо Стевовић фудбалер ветерана *Црвене звезде***

– Драго ми је да сам учествовао на овом сусрету, јер знам колико Крајишници воле Звезду и да им много значи дружење са некадашњим играчима црвено-белих. Видјели сте да су током цијелог меча сијевале варнице, да се играло мушки. На крају, преостало нам је да честитамо побједнику и чекамо прилику за реванш у јуну мјесецу на великом терену.

● **Др Стеван Вукша дугогодишњи љекар и предсједник клуба**

– Могу да кажем да ми је пуно срце када видим колико се некадашњих играча окупило овдје, а неизмјерно сам срећан што су ветерани *Звезде* увеличали наш јубилеј. Велики допринос организацији дало је Удружење *Бенковац и пријатељи*, односно секција ветерана НК *Велебит* Бенковац–Београд, на челу са предсједником Слободаном Лежајићем, као и спонзори на чему им се увелико захваљујем. Драго ми је да су ветерани *Звезде* прихватили нашу молбу да се на крају сезоне поново састанемо у Борчи. Др Стеван Вукша захвалио се спонзорима: фирми *Рефафлекс*, ресторанима *Узелац* Београд и *Кум* Футог, као и месарама *Биће боље* и *Пуфта* Београд. По завршетку фудбалских дешавања, „треће полувријеме" одржано је управо код једног од спонзора сусрета генерација НК *Велебит*, у ресторану *Узелац*, на хиподрому, а за добру атмосферу побринуо се Миле Делија.

УГЉЕША МАЛБАША НАЈБОЉИ ИГРАЧ

Најбољи стријелац сусрета генерација био је Горан Павловић, за најбољег голмана проглашен је Драган Мимић, а новинарски жири за најбољег играча изабрао је Угљешу Малбашу, фудбалера који је давне 1979. године био у тиму који се пласирао у републички ранг такмичења.

» др Вукша, Грајић, Иванишевић, Кнез, Врцељ, Цупаћ (горњи ред) Чотра, Дуброја, Марунић и Гагић (доњи ред)

ВЕЛЕБИТ – ЗВЕЗДА 4:2

Судија: Давор Миљевић (Бенковац). Стријелци: Масал 2, Чотра и Вранковић за *Велебит*, а Крњешевац и Стојановић за *Звезду*

ВЕЛЕБИТ: МИМИЋ, МАЛБАША, ЛЕЖАЈА, МАСАЛ, Д. АЛАВАЊА, Гњатовић, Вранковић, Чотра, Б. Алавања, Иванишевић и Чалић

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА: РАДУЛОВИЋ, ТУРКАЉ, СТЕВОВИЋ, ШКОРИЋ, СТОЈАНОВИЋ, Николић, Граовац, Васиљевић, Крњешевац и Јована Стојановић

» Стоје: Малбаша, Мимић, Млинар, Штрбац, Чалић, Граовац (горњи ред) Масал, Драган Алавања, Душко Алавања, Лежаја (доњи ред)